

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

Tractatus IX. De Denunciationibus faciendis ex Edicto DD. Inquisitorum; &
signanter ex sollicitatione facta in Confessione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

fin. § Terrio probatur à vtriusque censuris, & superius in tr. 2. ref. 74. §. ult. & in to. 9. tr. 7. ex ref. 1. i. lege doct. §. Arguitur re- tio. & seq.

possunt Ordinarij: ac etiam probabiliter in foro exter- no: imò ubi non est recepta Bulla Cœnæ, ab omnibus censuris, etiam hæresis, in eadem contentis in utroque foro absolvi potest. Denique ab illis in foro inter- iori ubi recepta est Bulla, dummodo sint occulta.

2. Probat hoc ultimum ex communicatione cap. Liceat sessio. 24. Trident. reform. quoniam facultas ibi concessa ab illis absolvendi, est in perpetuum anne- xa dignitati Episcopali, ac consequenter iure ordina- rio competit Episcopis, ac proinde Regulari Confes- sario, cum per sua privilegia communicet in privile- giis Episcoporum quoad facultatem absolvendi. Acce- dit quod per talem concessionem hi casus desinunt esse Papales, suntque Episcopales, ad quos absolvendos Episcopi committere possunt. Vnde cum in casibus Episcopaliibus absolvendis possit idem quod possunt Episcopi; potest ab illis absolvere, & consequenter ab hæresi: cum sit primus ex illis.

3. Hi tamen notabis, teneri Regularem absol- ventem hæreticum, hæc quæ sequuntur observare. Pri- mum extorquere ab Hæretico anathema adversus hæ- resim, quam professus fuerat. Secundum jurare, quod in posterum manebit in fide Catholica, ille autem qui absolvit hæreticum non præmissa abjuratione, peccat, valet tamen absolutio. Ita Brunus; qui postea addit, quod potest Sacerdos Regularis virtute suo- rum privilegiorum absolvere in foro conscientie quemcumque ab omnibus antedictis censuris irreti- tum, licet censura illæ deductæ sint ad forum con- tentiosum; & licet publicæ sint: imò etiam ab illis, à quibus aliquis est nominatim denunciatus.

4. Sed quidquid sit de his, certum est quod Con- fessarij Regulares virtute suorum Privilegiorum non possunt absolvi à casibus Bullæ Cœnæ, præsertim quoad Hæresim, & in nostro Sacro Tribunali punire- tur Confessarius Regularis, qui hanc doctrinam ad praxim deduceret. Et idem dicendum est, quoad casus Episcopales, nam contruunt quæ dicit Pater Bruno; etenim post privilegia in favorem Regularium ab ipso adducta, tria decreta fuerunt emanata prohibentia ab- solutionem casuum reservatorum.

5. Primum fuit Clementis VIII. editum die 9. Januarij anni 1601. cum ejusdem Pontificis modera- tione facta die 26. Novembris 1602. quo fuit limi-

rata supradicta facultas in sex aliis casibus (sed per Synodum totam Italiam, extra Urbem nisi in articulo mortis) in- nempe Primò, Violationis Immunitatis Ecclesiasticæ in terminis Constitutionis Gregorij XIV. quæ inci- pit, Cum alias nonnulli. Secundò Violationis Clausuræ Monialium ad malum finem. Tertio, Provocationum, & pugnantium in Duello juxta Decretum Sacri Con- ciliij Tridentini, & Constitutionem Gregorij XIII. incipientem, Ad tollendam, &c. Quarto, Injacentem violentas manus in Clericos, juxta Canonem, Si quis laici- fudante 17. questione 4. ac iuris dispositionem. Quintò, Simonie realis scienter contractæ, atque etiam confidencie beneficiæ. Sextò & ultimò, in omnibus casibus, quos Ordinarii locorum sibi reservaverunt, & Ref.

6. Secundum fuit, Pauli V. editum die 7. Januarij 1617. quo confirmatur, & innovatur Decretum su- pradictum Clementis VIII. cum sua moderatione, non obstantibus privilegiis, &c. Non autem tolluntur per dictum decretum omnia privilegia Regularibus con- cessa absolvi à casibus, & censuris reservatis, ut aliqui putaverunt, ut manifestè demonstrat noster Duardus in Bulla Cœnæ lib. 3. §. 2. q. 1. a. n. 23. usque ad 33. inclusivè.

7. Tertium fuit Urbani VIII. editum die 17. No- vembris 1628. quo prohibetur Regularibus facultas ab- absolvi à casibus reservatis in Bulla Cœnæ, & ca- sibus reservatis Ordinariis locorum, ita ut nec intra, nec extra Italiam, nec virtute privilegiorum, aut con- firmationum, quas hætenus obtinuerunt, vel deinceps forè obtinebunt, possint ab illis absolvi.

8. Ex quibus evanescunt à Patre Bruno pronun- ciata, ut rectè observat Marcellinus de Sancto Bene- dicto in Compend. Privileg. Fulgensium verb. Absolutio quoad saculares, §. 1. in Scholio, P. Peregrin. in Compend. Privileg. Clericorum Regularium eodem verb. & §. cum aliis communiter.

In Indice primo hujus tom. 5. lege Apendicem ad hunc tract. 8. ubi reperies alias plures quæstio- nes mistas, & dispersas per alios tom. tract. & Res. quæ simul pertinent ad hunc tract. 8. de Hæ- resi, & Hæreticis, &c.

TRACTATUS NONVS,

DE

DENUNCIATIONIBVS

FACIENDIS EX EDICTO

DD. Inquisitorum, & in particulari ex sollicitatione facta in Confessione.

RESOLVTIO PRIMA.

An si quis sciat aliquem commisisse delictum in Edicto contentum, sed hoc non posset probare, teneatur in tali casu denunciare?

Et quid, si casus esset de hæresi formalis? Ex p. 1. tract. 4. Ref. 1.

§. 1. Negativè respondet novissimè ex Societ. Iesu sup. hoc Fagund. de prac. Eccl. tr. 2. lib. 4. c. 3. n. 31. exco- muni- pro casu hæresis formalis. Et hanc sententiam absolvi et doctur

RESOL. II.

An peccata pertinentia ad Tribunal S. Officii sint denuntianda, etiam si probari non possint?
Et quid si peccatum sit de heresi? Ex p. 7. tr. 2. & Misc. 3. Ref. 21. aliis 19.

§ 1. Negativè novissimè respondit Stephan. Bau-
ninus in *Theol. Mor. p. 2. disp. 4. tr. 3. q. 18.* ubi
sic ait: Solent iudices Ecclesiastici, ac Inquisitores fi-
dei proposita Excommunicationis poena edicere iis,
qui hæreticum aliquem norunt, ut apud se, nomen
ejus edant ac proferant, hic queritur an is denunciari
debeat, si non est crimen ejus cognitum, nec defectu
testium probandum?

2. Denunciandum dixere hi authores Barbosa de
potest. Episc. p. 3. alleg. 96. D. Thom. 2. 2. quest. 3. 3. art. 7.
Sotus 5. de just. q. 5. art. 1. & de tegendo secreto membr. 2.
quest. 5. Sanctarellus de heresi cap. 9. dub. unico, num. 3.
& 4. opinionis hujus præcipua sunt hæc firma-
menta.

3. Primum, quod proximi salus, bono communi ad-
dita, anteferenda sit privato unius cujuspiam commo-
do, sed est hæresis publicæ rei, privatæque ejus quem
infectis, iniuncta in primis, serpit enim, & ut in mala
contage, ad incautos incogitantis vulgi animos pene-
trat, ut qui communicat superbo, induit superbiam,
Eccles. 13. ita & qui hæretico affluet diu securus non
erit, nihil contagio suis corruptis ejus moribus, hi ad-
discuntur, & adhærescant facile, nec enim sibi tan-
tum erat hæreticus, sed & aliis erroris causa est, qui
ab eo in hos transfunditur. In summa, ut quædam in
contractos vitia corporis transiliunt, ita & hæreticus
mala sua proximis tradit, publicæ ergo salutis nocet
& sibi, ejus autem crimen, verum quidem, sed
occultum Episcopo, aut Inquisitori, qui desert, soli
sibi infamiam creat, cum sit periculum ne probatio-
num inopia, calumniator audiat, quod incommodum
quanquam magnum, ac prudenti cuique, jure metuen-
dum, non est tamen ejusmodi, quod communi mul-
torum exitio conferri debeat, suas ergo, rationes in
ejus delatione criminis, posteriores habere quique
debet communibus, ac publicis.

4. Secundum, etsi probari hæresis nequeat, non est
tamen ejus delatio inutilis, utpote quæ judici causam
est datura inquirendi studiosius, æquid in delato ad-
hærescat hæc labe, emaculanda sua cura.

5. Mihi tamen secus sentienti hæc in contrariam
partem suppeditabant argumenta.

6. Primum, quod Christi imperio, quæ sunt secreta
secreto argui oporteat, non publicè, coram iudice, aut
in multorum oculis, Matth. 18. Si peccaverit in te fra-
ter tuus (hoc est coram te ut ibi explicat August.) cor-
ripe eum inter te, & ipsum solum.

7. Secundum argumentum, denunciasdi hæreticum
casu posito, nulla est obligatio, si est hæc criminis
quo notatur, denunciatio facta judici, futura huic ad
remedium inutilis, accusato autem noxia, at est utrum-
que non sine causa, eaque probabili, deferenti me-
tuendum; cum enim nemo unius dumtaxat testimo-
nio poterat, de heresi accusatus ab uno quopiam (hoc
tantum) & non convictus, poenam soli mutatione, aur
capite non luet, ejus ergo ad judicem delatio, ad vin-
dictam, aut medicinam prodesse nihil potest, & dela-
ta obest, quia famæ ejus inferitur injuria, cum sit au-
thore Less. lib. 2. de just. cap. 1. dub. 1. contra justi-
tiam admissum crimen ignotum tamen detegere cui-
piam. Ob hoc argumentum Inquisitori, ac judici de
hæresi, occulta, quæque in judicio probari nequit ab
ejus conficio, doceri se tamen, ac moneri jubentibus,

376 Tractat. IX. De Denunciatione facienda,

parendum esse negant hi Authores, Reginald. lib. 24. c. 3. fcl. 6. n. 50. Megala in 5. p. lib. 1. cap. 5. Decian. tract. crimin. tom. 1. lib. 5. c. 50. m. 4. Palatius in rep. cap. not. 3. §. 2. Fagund. lib. 1. c. 6.

8. Argumentis autem partis oppositæ respondere est facile.

Primo quidem, negando in jure esse Reip. exigere, ut famæ meæ certo detrimento, mala quæ metuit, avertam, maximè cum est incertum, utrum id sim jactura rei tantæ facturus, an non.

9. Ad secundum dicendum contra denunciatum vi denunciationis sibi factæ, nihil posse fieri à judice, nec de hæretico eum quæstionem instituere, aut de crimine ejus est suspectus, inquirere vi ejus posse. Hucusquæ Baunius.

Quæ hic est
Ref. anteceden-
dens, & cur
sim in alia
ejus primæ
not.

10. Sed hæc opinio destruit Tribunal S. Officij, & est contra ejus generalissimam, & communissimam praxim, & ideo in hoc cautè legendus est Baunius alias vir quidem doctus, & mihi carissimus per ea quæ ego adduxi in par. 1. tract. 4. resol. 1. Et ideo me citato novissime Trullench. in Decal. tom. 1. lib. 1. c. 2. dub. 6. n. 14. & cap. 3. dub. 18. n. 20. Sic ait: Existimo in casibus pertinentibus ad Tribunal S. Officij, denunciationem esse faciendam, etiam si delator, delictum probare non possit, ita multi quos citat, & sequitur Diana. Ratio est, quia licet denunciator de jure probare suam denunciationem tenebatur, ex l. divus, & ex l. ab accusatore ff. ad Senatus Consult. Turpil. Hodie tamen de consuetudine contrarium servatur, ut probat Eymericus, in director. Inquisit. p. 3. Rub. de secundo modo procedendi in causa fidei per denunciationem, n. 68. quem inter alios, sequitur Fatinae. r. de hæresi, quest. 185. §. 5. num. 71. ubi asserit ita servari in supremo totius Christianæ Inquisitionis Tribunali: nam cum simplex denunciatio sufficiat ad inquirendum, licet denunciator probare non possit delictum, per illam tamen denunciationem, diligentia, & Inquisitione Dominorum Inquisitorum, & forsitan ex aliis revelationibus, & denunciationibus probabitur, & de remedio providebitur. Ex quo patet solutio oppositæ sententiæ. Ita Trullench. cui adde me etiam citato, Sapientiss. Cardinalem de Lugo de Inst. tomo 2. disp. 38. n. 24.

11. Cum igitur, ut observat Carena in Praxi S. Officij, par. 3. tit. 1. §. 3. n. 20. ex generalissima consuetudine S. Inquisitionis, denunciator in nostro sacro Tribunali habeatur pro teste, sequitur ex hoc necessariò, quod teneatur denunciare etiam si alios non possit adducere testes ad probandum delictum, nam ideo ipse pro teste deservit.

12. Quod etiam manifestè probatur, & sine nota temeritatis negari non potest, stantibus Bullis Pontificiis Pij IV. & Greg. XV. in quibus præcipitur Confessarios sollicitantes esse denunciandos, & tamen pœnitentes non possunt tale delictum probare. Ergo in criminibus pertinentibus ad Tribunal S. Officij manifestè apparet, quod præceptum manifestandi non fertur solum in eos qui probare possunt.

13. Unde ad majorem supradictorum intelligentiam, sciendum est discrimen inter denunciatores, & testes; denunciator enim regulariter, tantum denunciare tenetur, quæ probare valet, ut docet Valentia 10. 3. disp. 5. §. 9. 14. pun. 1. Filliuc. 10. 2. r. 40. c. 6. n. 185. Sayrus in Clavi Reg. lib. 12. c. 20. n. 9. & alij. Testis verò non tenetur probare, si ut testis testimonium ferat. Ratio discriminis est, quia cum proprium denunciatoris munus sit crimen à se revelatū instar actoris, seu accusatoris probare, l. Divus 2. juncta glos. verb. exequi ff. de custodiæ reorum, l. ab accusatione, §. nunciatores, qui per notoria indicia produnt, notoriis suis assistere jubentur, ff. ad Turpil. ubi glossa verb. nunciatores, ibi, debent tamen probare. propterea denunciatus tale crimen occultum à detractionis vitio excusari nequit, quod peccatum mortale genere

suo constat esse, cap. in sum. 6. q. 1. ibi, Summa iniquitas est fratres detrahere, & accusare cum aliis deductis per talis poena arbitraria puniri debet, d. l. Divus ubi Bart. §. ult. q. 7. n. 12. nam si deficiat in probatione, calumnia præsumitur glos. 2. in d. cap. 2. communiter recepta per Felinum, ibi n. 6. pluribus citatis à Latio Clar. d. §. ult. q. 62. num. 6. & propterea in expensis condemnati solet, ut ex multis, & recepta consuetudine tradit Clar. d. num. 12.

14. Per contrarium verò subditus tenetur, si tanquam testis advocetur occulta etiam improbabilia revelare, Filliuc. ubi supra n. 187. Sorus de Inst. lib. 5. q. 7. art. 1. in fine. Henriquez lib. 13. cap. 18. n. 5. & alij. Ratio est, quia cum testes non ad promovendum judicium instar accusatorum, sed potius ad detegendam veritatem atque adeò ad faciendum judici fidem advocentur, l. §. 1. ff. de Testib. l. eos, juncta glos. aut. C. cod. cap. refert. 3. q. 9. & propterea eorum officium non in inquirendis aliis rebus, quibus sua testimonia confirmant, sed potius in iisdem testimoniis purè, & sincerè secundum veritatem proferendis consistit, cap. nihilominus, cap. par. 3. q. 9. rectè fit nequaquam illos ab eo munere excusari quantumcumque occulta, super quibus interrogantur, sint improbabilia.

15. Sed in nostro Tribunali S. Inquisitionis, ut ex praxi patet, subditi habentur loco testium, & ut testes ad judicium vocantur, & revera testes sunt. Ergo tenentur denunciare licet non possint probare. Adde, quod in casibus pertinentibus ad Tribunal S. Officij, licet ex denunciatione sequi possit, vel sequatur infamia, aut læsio aliqua denunciati, præponderat tamen publica utilitas principaliter prætela, & præferretur privata: & recta ratio suadet hanc illi cedere; ne aliter, dum unius fama conservatur, omnes, vel plerique detrimentum sentiant, vel in discrimen adducantur, contra cap. sed illud, vers. quæ est ista, 45. dist. 1. ibi, Quæ est ista bonitas: quæ ista misericordia agni parere, & omnes in discrimen adducere? Vide Doctores quos ego citavi in p. 1. tract. 4. r. 1. & quos, me tamen non citato adducit novissime Dominus meus Transmuta de Denunciati. q. 4. c. 3. ubi, in fine, rectè observat contrariam opinionem omni probabilitate carere.

16. Unde optarem ut in posterum Auctores non possint docere doctrinam hanc, quod videlicet quis non teneatur denunciare delicta pertinentia ad S. Officium, si non potest probare, nam talem doctrinam esse puro destructivam Reipublicæ, & Tribunalis S. Inquisitionis. Ideo Sacra Congregatio Sanctæ Romanæ, & universalis Inquisitionis, & in Regnis Hispaniarum noster summus fidei Quæstor cogitent quid faciendum & opportunum adhibeant remedium.

RESOL. III.

An dicta denunciatio faciendâ sit sine prævia correctione fraterna?

Et quid, si peccatum sit de crimine hæresi, vel de muliere sollicitata in confessione, vel contra communiatem?

Et an si dubium sit, utrum in tali casu correctio præstatura sit, necne, sit etiam præmittenda correctio, vel potius faciendâ sit denunciatio? Ex p. 1. tract. 4. Res. 2.

§. 1. Prima opinio, quam ego sequor, affirmat. Ita Sanctarellus in tract. de hæresi, cap. 9. n. 5. Sanctus in sel. 1. c. 1. c. 1. Bonacina in r. var. disp. 6. Nota opus in sel. 1. c. 1. c. 1. Villalobos in 8. p. 3. n. 9. Sylvius in 2. 2. q. 33. art. 7. concl. 2. Suarez tract. de fidei c. 1. in sum. p. 2. tract. 4. diff. 11. n. 3. Turrianus in 2. 2. com. 1. disp. 58. dub. 3. Henriquez lib. 2. §. ad id. cap. 24. n. 10. in glossa aut. C. Simanchas in Cathol. inst. tom. 6. c. 1.

tit. 19. n. 1. cum aliis. Quia duplex est denunciatio, alia judicialis, alia Evangelica. Ante Evangelicam, quæ intendit emendationem fratris conceditur, præmittendam esse correctionem: non autem ante judicialem, quæ punitionem intendit. Sed talis est denunciatio, quæ in Tribunali Inquisitionis efficitur. Ergo ante ipsam non est necesse, ut correctio præmittatur. Vide etiam Lorcam in 2.2. sect. 3. disp. 47. n. 23. Coninch de fide, spe, & charitate, disp. 28. dub. 8. n. 151. Bañez in 2.2. q. 13. art. 28. ad 7. arg. & alios.

2. Secunda opinio negat: & ita docet D. Thom. 2.2. q. 35. art. 7. quem postea sequuti sunt omnes discipuli hujus Scholæ: Sotus de just. lib. 5. q. 5. art. 1. Canus de locis Theol. lib. 1.2. cap. 9. Sylvest. verb. correctio, q. 5. Lopez in instruct. p. 4. cap. 54. Ledesma in summa tom. 2. tract. 4. cap. 4. concl. 24. diff. 2. fol. mibi 138. Ioan. de la Cruz ubi infra Zanard. in direct. Confess. p. 2. præcept. 1. c. 13. q. 13. & alij. Idem docuerunt Caltrus de heret. pun. lib. 2. cap. 25. Toletus lib. 5. c. 7. n. 2. Lazarius tract. de blasphem. q. 12. n. 31. Homobon. tract. de cas. reserv. p. 2. cap. 1. & de exam. Eccles. p. 2. tract. 9. cap. 1. q. 39. Angelus verb. denunciatio, q. 3. Rosella verb. inquisitio, num. 1.

3. Sed audiamus aliquos in generali loquentes. Portel. in dubiis regul. verb. correctio fraternalis, n. 1. sic asserit: [Constat ex Evangelio, ante denunciationem in Inquisitione, præmittendam esse correctionem fraternam, quæ ad id necessaria est, ut si sit spes, quod illa proficiat, & sufficit, non est crimen denunciandum prælato, etiam si crimen ipsum sit contra communiam, etiam si sit hæresis.] Ita Portel. Reginald. in praxi, tom. 2. lib. 2. c. 3. sect. 6. n. 52. Superior non potest præcipere, ut præmissa correctione fraternalis reus occultus denunciatur, neque ei tale quid præcipiendi obediendum est. Non idem tamen damnandum est, quod ab Inquisitoribus fidei datur præceptum, statim nulla præmissa correctione denunciandi eum, quem constat Hæreticum esse: nam in crimine hæresis ordinariè nulla est spes emendationis. Non est verò negandum, quod si firmiter existimetur quæ hæreticus per secretam admonitionem convertendus, ac impediturus omnia mala, quæ ab eo timeri possunt, ipse debeat uti præmonitione. [Ita Reginaldus, cui addatur Repertorium Inquis. verb. denunciatio. Gundisalvus de Heret. q. 10. n. 6. Decianus tom. 1. lib. 5. cap. 30. n. 1. & seq. Ioan. de la Cruz Dominicanus in direct. conscient. p. 1. præcept. 5. q. 2. dub. 5. concl. 2. ita asserens: [Mulier sollicitata in Confessione, non absolvatur, dum non denunciat Inquisitoribus sollicitantem: nisi esset spes, quod iste fecerit correctus emendabitur: quæ spes potest colligi ex qualitate corrigentis, & ex conditione corrigendi. Vnde, si mulier sollicitata scit alicujus idoneitatem ad illam correctionem, posset cum eo hoc intendere.] Ita Ioan. de la Cruz.

4. Idem docuit Fagundez de præcept. Eccl. tract. 2. lib. 4. cap. 3. n. 31. ubi sic ait: [Antequam fiat denunciatio à muliere sollicitata in Confessione, præmittenda est fraterna correctio, si detur spes emendæ: quia præceptum correctionis est de jure naturali, & divino: Præceptum verò hujus denunciationis est humanum: unde non potest prævalere adversus præceptum joris naturalis. Ut autem correctio fraternalis judicetur non profutura, non satis est semel fieri, & non prodesse: sed oportet iterum arque iterum adhiberi quandiu judicio prudentis speretur emenda.] Ita Fagundez, & novissimè Peirinus in privileg. Minim. tom. 2. Constitut. 4. Greg. XV. §. 9. num. 26. & Constit. 9. Paul. V. §. 2. n. 26. & 27.

5. Tertia opinio distinguit, & ponit differentiam inter hæresim formalem, & alia crimina sapientia tantum hæresim. In primo casu negat esse præmittendam correctionem fraternam: in secundo illam admittit.

Tom. V.

Ita Fagundez docet, loquens de hæretico formaliter. 2. do in resolutionibus & §. 5. not. hujus ref. & pro Confessario sollicitante, in ref. 1. hujus not. & §. ejus 5. lege etiam doctr. ref. seq. & Resolutiones & §. ejus not. 1. 2. & 3. & pro criminibus sapientibus hæresim in tom. 7. tr. 4. Vid. ref. 74.

6. Notandum est etiam, quod in opinione supradictorum DD. asserentium esse præmittendam correctionem, posset quis petere, an si dubium sit, utrum correctio profutura sit, necne, in tali casu sit etiam præmittenda, vel potius facienda sit denunciatio. Alii apud Deltium in disp. mag. tom. 3. lib. 5. sect. 4. n. 6. putant esse præmittendam correctionem, & hanc sententiam valde æquam existimat Deltius, licet ipse, & merito, contrarium sentiat.

RESOL. IV.

An si speretur correctio, penitens debeat denunciare Confessarium sollicitantem in confessione? Et quid de hæretico formaliter? Ex part. 4. tract. 5. Ref. 24.

§. 1. Negativè responderet Fagundez in præcept. Eccl. Sup. hoc in pr. 2. lib. 4. cap. 3. num. 31. Soula de Confess. sol. ref. præterita lic. tract. 2. cap. 6. n. 9. Lezana in summa q. Regul. c. 10. & inf. in ref. n. 34. Portel. in addit. ad dub. regul. ver. sollicitare fr. 68. §. ult. & minas, n. 18. Caltrus Palas tract. 4. disp. 9. punct. 10. n. 2. in to. 7. tr. 1. Hieronymus Rodriguez in compend. q. 9. reg. resol. 131. ref. 240. §. num. 14. Peirinus in privileg. Minim. const. 3. Greg. XV. & in to. 9. tr. §. 9. n. 26. Ioan. de la Cruz in direct. conscient. p. 1. pr. 5. 7. Ref. 81. §. 9. 2. dub. 5. concl. 2. Ledesma in summa, tom. 2. tr. 4. c. 4. ult. prop. concl. 24. dub. 2. Acugna de Confess. sollicit. q. 18. n. 14. & fin. &c. iterum Soula in Apbor. lib. 1. cap. 34. num. 57. & à fortiori DD. quos ego ipse citavi in 1. part. tract. 4. ref. 2. asserentes etiam hæreticos, quando adest spes certa emendationis, esse corrigendos. Ratio est, quia præceptum de correctione fraternali obligat ex jure naturali, quando speratur emendatio, quæ in casu nostro potest colligi ex qualitate corrigentis, & ex conditione corrigendi, unde si mulier sollicitata scit alicujus idoneitatem ad illam correctionem, posset cum eo hoc intendere.

2. Sed ego loco citato contrarium docui, & idem in specie docet de Confessariis sollicitatibus. Ioan. Sanc. in selectis disp. 11. num. 56. ubi sic ait: Etiam si firmiter credatur emendatio in Confessario sollicitante per fraternam correctionem, non excusabitur foemina à denunciatione, nam licet in crimine hæresis, vel illam olentibus (quale est de quo agimus) stando in solo jure naturæ à denunciatione poterit quis cessare, si firmiter credat per secretam monitionem fore hæreticum emendationem nacturum, quia tamen Inquisitorum edictum publicatur de hæretico, five sollicitante Confessario deferendo, nulla præmissa monitione, quantumvis firmiter credatur emendationem consequuturus, parendum erit præcepto, ut bene docet Arevalo de correct. fraterna, fol. 118. cum bonum publicum magis sit procurandum, quam particulare, & judicium de spe emendationis hæretici, aut Confessarii sollicitantis nolunt Inquisitores committere foeminis denunciaturis, sed semetipsis, qui tanquam litterari, & in istis rebus experti sanius rem meditantur. Hæc omnia Sancius, cujus sententiam tenet Suar. tr. de fide, disp. 20.

378 Tractatus IX. De Denunciatione facienda,

f. 4. m. 11. ubi loquens de hæretico qui cum retulisset opinionem eorum, qui dicebant præmittendam esse correctionem, si ad sit firma spes, quod hæreticus statim esset emendandus, & consequenter quod in tali eventu denunciandi præceptum cessaret. Respondet huiusmodi opinionem veram esse stando in solo jure naturæ: at ex suppositione alicujus juris Ecclesiastici præcipiens immediatè procedendum esse ad denunciationem, sustineri non debere talem opinionem. Ad- dicit tamen præceptum positivum denunciandi hæ- reticum prætermittit correctione nec in jure Canonico, nec in Bullis Pontificiis inveniri, sed immediatè oriri ex præcepto imposto per edictum Inquisitorum, quod non minorem habet vim, quam lex Canonica, cum illius Tribunalis potestas Apostolica autoritate feratur, & quamvis videatur præceptum ab homine, ta- men quia Tribunal à quo procedit, perpetuum est, ideo per modum legis perpetuè durat. Et ita hanc sen- tentiam præter Sancium, & Suarez, tenet etiam novis- sime Jacobus Gordonus in *Theol. mor. tom. 2. lib. 6. g. 12. cap. 25. §. 2. num. 68.*

3. Advertit tamen idem Saneius quod quando dic- tur edictum Inquisitorum obligare ut denunciatio fiat nulla præmissa correctione fraterna, non in eo sensu est intelligendum, quod edictum prohibere intendat correctionem absolutè, sed solum obligat ut denun- tiatio non omittatur titulo correctionis factæ, vel faciendæ. Hoc si perpendatur, difficultatem om- nem auferit, quia quidam sunt superati non capientes quomodo edictum Sanctissimi Tribunalis inquisi- tionis præcipere possit, quod correctio nulla fiat ante denunciationem, cum id juri naturæ conforme sit, & Christi Evangelio *Matth. 18.* Ut enim jam diximus, non præcipitur per edictum correctionem non fieri, sed quod quamvis sit facta, non ob id denuntiatio omit- tatur, quia sic expedit bono Religionis, & communi. Hæc Saneius, quæ hic transferre volui, quia co- dex rarus est. Verum quia, ut advertit Freitas in *tract. de Confess. sollicit. quæst. 18. num. 31.* Doctores communiter tenent Inquisitorum edicta rejicere cor- rectionem; ideo assero cum Suarez loco citato de fide, *disp. 20. sect. 3. num. 12.* rationabiliter id præcipere. Primo, quia ob periculum omnis detrimenti, quod est in peccato hæresis, rarissime potest conveniens re- medium adhiberi per solum monitionem privam, & magna prudentia necessaria est ad cognoscendum, an hæreticus verè corrigatur, ut an vero fingat decipiat; ergo magis potuit Ecclesia quasi reservare sibi, vel suis Prelatis, & judicibus suis hoc negotiū, & illud non relinquere arbitrio & discretioni alicujus hominis privati. Secundo, quia finis adequatus & præcipuus hujus denunciationis judicialis non est sola emenda fratris, sed etiam publica correctio, & securitas alio- rum fidelium, ad hunc autem finem secreta monitio numquam est sufficiens medium, & ideo in *cap. qua- liter & quando de accus. dicitur* quamvis ante denun- ciationem utique Evangelicam præcedere debet secreta monitio, non esse tamen necessariam quando via ac- culationis proceditur; sed eadem ratio est de denuncia- tione judiciali, nam quoad finem & effectum in tantum ejusdem rationis est. Ergo, &c. Et ideo glossa, quod valde notandum, in *cap. 2. de accusat. ver. charitativè*, notat, quod in denunciationis modo, cum agitur ad penitentiam, tunc necessaria est admonitio secundum veritatem Evangelicam.

Sup. contro-
in hoc 6. l. 1.
in ref. eq. 5.
Ludovicus.
& in ref.
præterita 5.
Tertia, ad
m.

3. Notandum est tamen quod etiam stando in pri- ma opinione ipsius auctores illam tenentes existi- mant rarè emendationem in Confessario sollicitante correctione secreta sperari posse, ac perinde rarè cessa- re obligationem illum denunciandi, & ita observat Castus Palas *tract. 4. disp. 9. punct. 10. n. 2.* Unde Sou- la in *aphor. Inquis. lib. 1. cap. 34. n. 56.* sic asserit: Regu-

lariter loquendo crimen sollicitationis quantumcum- que occultum statim denunciandum est; præmissa secreta admonitione. Sic ille. Et Henriquez *lib. 6. cap. 17. n. 4. in gloss. litt. L.* ita ait. Casus sollicitantis relevatur censoribus fidei, quia serpit contra bonum com- mune, & honorem Christi, & vix (nota Lector hæc verba) vaser confessarius emendari solet correctione. Sic Henriquez. Et tandem non desinam hic apponere verba Iacobi de Granado in *2. 2. D. Thomas, contraven. 1. tract. 12. disp. 5. sect. 4. num. 33.* ubi loquens de cor- rectione facienda in criminibus vergentibus in damnum communis, ut sollicitatio in confessione, sic asserit: Itaque non sufficit probabilitas, quod delinquens iste emendabitur correctione privata, quia cum hac verisimilitudine stare potest prudens timor quod delictum perseverabit, & communitas gravior lædatur; neces- saria ergo est certitudo quam in re tanti momenti non facile sibi quisque persuadeat, nisi si non sit vir magnæ autoritatis, & efficacitatis, non poterit, præ- terea loquendo, certus omnino esse, quod sua privata monitio omnino impediatur malum imminens com- munitati. Ita doctus Granado, unde advertant Con- fessarii in casibus contingentibus quid faciant, ne co- cus cœcum ducat, & ambo in foveam cadant.

RESOL. V.

An Hæretici sint denunciandi Inquisitoribus ante pri- vatum correctionem?

Et sollicitantes in confessione, vel prætextu confessionis, an sint denunciandi?

Et quid de aliis criminibus contentis in Edicto DD. In- quisitorum? Ex p. 7. tract. 3. Rel. 63.

§. 1. DE hac quæst. ego egi *par. 1. tract. 4. res. 2.* & Quæst. 1. præter Doctores ibi citatos ad eam novissimè respondet Duval in *2. 2. tract. de Correct. g. 9. art. 5.* Tertia, & ubi sic ait. Etiam si scirem aliquem esse hæreticum, non tamen tenerer illum Inquisitori, in locis in quibus Officium Inquisitionis viget, vel Episcopo in locis in quibus ipsi privati admonitione iri emendatum, & interim nihil mali acturum.

2. Dices, legem statutam esse, qua quilibet sciens, & ad illa lapsum aliquem in hæresim, tenetur eum superiori de- nunciare, sub pena excommunicationis ipso facto in- currente, quod in Ital. & Hispan. cum rigore obser- vatur: ergo saltem in peccato occulto hæreticos omni- tendenda est correctio privata, & ad superiorem imme- diatè illud est deferendum. Respondeo, legem illam in tali casu non obligare, siquidem causa, ob quam lata est, nempe aliorum periculum, omnino cessat; & præ- terea cum spes sit penè moraliter certa, eum mea priva- ta monitione iri emendatum, lex charitatis, contra ad quam nulla alia lex pugnare potest, postulat ut publi- cè, seu superiori non denunciatur: nullus enim est qui in tali casu vellet se ad superiorem denunciari: ideo- que cum alteri non sit faciendum quod nobis fieri nolimus, non est etiam in locis, in quibus lex illa usque recepta est, publicè denunciandus.

3. Instabis, cur ergo lex universaliter lata est, non facta illa exceptione, quam facit D. Th. Respondeo le- ges omnes respicere ad ea, quæ communiter, & ordi- nariè contingunt, non autem ad ea, quæ rarò & quia ordinariè loquendo, vix unquam habetur moralis cer- titudo, hæreticum alios non depravaturum: ideo lex de hereticis statim denunciandis, sub pena ana- thematis generaliter lata est: hoc tamen non obstat, quin quando adest moralis certitudo, hæreticum nullos alios esse depravaturum, regula illa generalis fallat.

4. Instabis

4. Instabis rursus, poni illos, qui deprehenduntur, hæreticum non denunciante. Resp. leges ex præsumptione procedere, sicut magistratus: civiles cum ergo præsumat lex non adfuisse certitudinem moralem, quod hæreticus non esset aliquos perversurus; cum hæc certitudo sit de rarissime contingentibus, iure in eos, qui non denunciarunt, animadvertit. Ita Duval. & alij quos ego sup. citavi; quibus addo Mald. in 2.2. quæst. 33. art. 7. & Ioseph de August. in sua brevi Notitia &c. ad 4. l. ræc. Decal. num. 12. Sed ego puto semper hæreticos, vel alios reos in dictis edictis contentos, esse sine prævia correctione sacro tribunali denunciandos. Ita tenent Doctores quos supra citavi cum Suar. Sancio, & aliis in par. 4. tr. 5. resol. 24. quibus alios nunc addam, eorum ipsissima verba per extensum apponendo.

5. Ludov. Casp. in Casu Theol. 2. tract. 17. di. 6. sect. 4. n. 36. Difficultas est, an in delictis omnino secretis, qualia sunt, quæ ab uno præter committentem sciuntur, sint judicialiter denuncianda, si in damnum tertij, vel communis vergant? Dicendum est in his peccatis, præcipue quando sunt contra bonum commune, ut proditio, & hæresis, quæ est contra bonum fidei, & sollicitudo ad Venerem in confessione, quæ est contra bonum sacramenti, & idem de aliis, quæ in edictis Inquisitorum apponuntur ut suspecta de hæresi, posse & debere delinquentem Prælatum, ut Iudici denunciari sine ulla admonitione fraterna, nisi certò quis credat, quod per talem correctionem delinquens emendabitur. Regulariter verò loquendo, nunquam quempiam tam certum esse posse de emendatione, ut non sit dubius contrarij eventus; ac proinde tutiorem partem eligendam, quæ præcipit denunciari, & statim denunciandum esse, ut bono communi provideatur, stante præcepto denunciandi lato à jure, & Inquisitoribus, qui nolunt cuilibet particulari committere iudicium ferre, an per secretam correctionem delinquens possit emendari, vel sit emendatus; sed ipsi iudices esse volunt, quorum præcepto omnino parendum est, tam in peccato hæresis, quam in aliis suspicionem hæresis habentibus.

6. Castr. Palaus 10.2. tr. 6. disp. 3. pun. 13. num. 5. In peccatis autem, quæ sunt contra bonum commune, ut hæresis, & proditio, vel nunquam præsumi potest correctio delinquentis ex secreta monitione; ideoque denunciandus statim est delinquens, ut bono communi provideatur, & maxime stante præcepto denunciandi lato à jure, & Inquisitoribus. Inquisitores enim nolunt cuilibet particulari committere iudicium ferre, an per secretam correctionem delinquens hæreticus possit emendari, sed ipsi Iudices esse volunt, ac proinde etsi in aliquo casu crederes emendandum per tuam secretam correctionem, adhuc non teneris corrigere, sed debes statim denunciare. Hanc doctrinam extendit Sancio ad peccata suspicionem hæresis habentia, qualia sunt, quæ in edictis Inquisitorum apponuntur.

7. Steph. Fagondez in Decal. 10. lib. 1. cap. 26. n. 14. & 15. Quamvis hæc distinctio possit habere locum spectata sola lege, & præcepto charitatis, tamen adjuncto Ecclesiastico præcepto determinante medium denunciationis omnia fraterna correctio, jam non est locus tali electioni, etsi in aliquo casu particulari aliud medium utilius appareat, quia cessante fine legis in particulari non cessat ejus obligatio, & communi bono expedit, ut illud privatum arbitrium omnino prohibeatur, quia in illo potest dari periculum perversionis multorum, in denunciatione autem judiciali non potest, ut patet. Quare prima opinio omnino tenenda est.

8. Franc. del Castil. in 3. sent. 10.2. disp. 6. de Correc.

frat. 9.8. num. 5. Apparet rectè tribunal S. Inquisitionis in suis edictis præcepisse, quod ad ipsum deferantur absque prævia correctione fraterna, non solum crimina hæresis, sed etiam sollicitationis in confessione, vel prætextu confessionis; quia hæc crimina maxime cedunt in detrimentum Ecclesiæ, sive ex natura rei, sive ex communi acceptione. Unde non acquiesco Ledesma tr. 4. de miseric. concl. 24. diff. 2. assenti in hoc crimine sollicitationis habere locum correctionem fraternam, quia poterit esse spes emendæ; sed contra, quia hoc præceptum cedit in detrimentum maximum Ecclesiæ, quod anteponi debet privato, & aliis spes emendæ nequit esse moraliter certa ex sola admonitione privata, qualiter erit ex monitione paterna, vel judiciali.

9. Gasp. Hurtad. me citato, tr. de iudic. forensi disp. 2. diff. 7. A peccatis occultis excipimus peccata hæresis, & sollicitationis in confessione factæ à Sacerdote, & alia peccata ad tribunal S. Inquisitionis pertinentia, quæ quando edicto Inquisitorum præcipiuntur deferri, deferenda sunt, quamvis occulta, quia quoad ea concessa est Inquisitoribus jurisdictio absque limitatione, Iudex autem ex vi sui officij habet jurisditionem in crimina etiam occulta, & quamvis nulli nociva. Quod verum existimamus contra Sorum, & alios, etsi dicta peccata sint emendata, ut advertunt Azor. Suar. Bonacin. Diana, & Ioan. Sancio, quia delatio non tantum intenditur ab Inquisitoribus ob emendationem eorum, sed etiam ob punitionem in terrorem.

10. Pet. Hurtad. de Mendoza de fide, spe, & charit. vol. 2. disp. 163. sect. 3. §. 26. Omnis hæreticus quacumque ratione sit talis, sive ex pravitate, sive ex passiva deceptione, est deferendus cum primum à quocumque criminis ejus conficio, quacumque via id noverit extra sacramentalem confessionem in his provinciis, quæ administrantur jure Quæstorio Hispaniensi, aut aliquo æquæ severo. Dixi de hæretico: quia potest quis esse in hæresi materialiter, ignorans se ab Ecclesiæ Rom. sensu deficere: hunc jam dixi non esse hæreticum: quem monere tenemur erroris, ut dixit P. Salmero adductus §. 25. quod si eum viderimus assentientem omnibus, quæ cognoverit ab Ecclesiæ Rom. teneri, est instruendus, non deferendus. Quod si satis jam doctus perseveret in errore, est deferendus ad Quæsttores, quorum opera curetur, ne forte negans propositionem esse ab Ecclesiæ definitam, sit animo hereticus, ore tamen dumtaxat Catholicus. Confule Tob. lib. 4. cap. 5. Hanc secundam conclusionem, docent omnes Catholici Doctores, agentes universum de hæretic. excipe tamen nonnullos opinosos posse non denunciari hæreticum, de cujus conversione per occulta monita est spes certa: de quibus à §. 35. item §. 38. ab hac regula aliquem excipiam extra Provincias Hispanienses.

11. Probatur hæc conclusio, quia correctionis fraternæ modus ideo est tenendus, quia incolumis est servanda hominis bona fama; quando speramus eum ad Deum iri conversum sine famæ jactura, ut dixi sectione 2. at verò si non adsit spes de meliori hominis fruge, vel prudenter timeatur grave aliorum damnum, ille modus non est tenendus: sed in hac occasione nulla est prudens spes de hominis conversione, & est prudens opinio de gravi aliorum malo: ergo hac in occasione modus ille non est tenendus. Minor probatur, quia quem non terrent universæ Ecclesiæ fulmina excommunicationis, aliarumque pœnarum, quibus iustissime Ecclesiæ sævire videtur in hereticos eos interdicens aqua, & igne, aliisque suppliciis, quæ horrorem injiciunt feris ipsis, & quos non coërcet tam mira, & vix credibilis Ecclesiæ sollicitudo in hæreticis securā-

dis, perquirendis, & ex ipsis sabretraneis tuniculis erendis. Quid existimanda est profutura privati hominis occulta admonitio: illam irridebit, qui totam contemnit Ecclesiam, & ne vivus comburatur, se facile finget conversum ad fidem.

12. Accedit Quæstoria toties repetita lex nullum hæreticum exceptum esse patiens; sed omnes è vestigio deferendos; cui parendum dubio procul: quippe cui honestissima, & statim Reipubl. Christianæ saluberrimæ: cum enim Quæstiores longo deprehenderint experimento, quàm sit moraliter impossibile, ut hæretici à privatis cōvertantur ad fidem, & esse moraliter impossibile illos non moliri aliorum subversionem, & Reipubl. ruinam, iure optimo tam severis legibus in eos agendum curantur. Philip. 2. inter Reges post Salomonem prudentissimus prudenter iactabat se 30. Clericorum opera Regno potiri Catholico, & pacato.

13. Postea idem Petr. Hurtad. §. 36. licet existimet data hac hypothefi hic hæreticus occultus converteretur privata mea correptione, de quo sum firmiter certus, nec timeo ejus corrigibilitatem; data hac hypothefi, licet inquam, existimet abstinendum à denunciatione, tamen postea sic addit. Existimo in Hispania, & ubi more Hispaniensi viget Quæstorium jus, vel Ecclesiastici Prælati simili sollicitudine vigilas agunt in hæreticos, illam hypothefim esse moraliter impossibilem. Quia hæretici revocantur ad fidem æger timè disputatione privata, quia contumaces in universam Eccles. obdurefcunt, quoties disputant cum privatis. Præter hunc inveteratum hæreticorum morem est in Hispania alia ratio: quia nullus prudenter potest esse certus de hæretici conversione: quia ubi ipse comperit se ab alio hæresi notari; simul competit alium Hispaniensi jure teneri ad ipsum denunciandum: alioquin illi imminet excommunicatio, & aliæ pœnæ gravissimæ, quas nullus pro alio sustinendas volet, ob quod prudenter existimat se esse denunciandum, nisi dederit hæresis depositæ signa; quæ dabit callida simulatione. Ecquis jure asserat certum esse, hæreticum conversum ad fidem ex animo, & ob recognitam veritatem potius, quam simulatè ad declinandum denunciationis periculum? Ob quod puto nullum hæreticum esse in ejusmodi provinciis privatè corripendum, sed statim denunciandum ad hæreticorum Iudices. Quare meritò dicit Bañez ab iis iri punitum eum, qui hæreticum corripuerit denunciatione ad ipsos prætermittit: quia legem ipsorum violare videretur, & imprudentem esse in speranda emendatione, & erit suspectus de hæreticis occultis. Idem dico de hæretico emendato; si enim ipse respicit nesciens se ab alio cognitum: potest credi verè conversus: si verò est conversus sciens se ab aliis tunc viventibus cognitum, ejus conversio debet esse suspecta ad declinanda supplicia potius quam syncretè; ob quod est denunciandus.

14. Petr. Lorca in 2.2. D. Thom. 9. 33. art. 8. sect. 3. disp. 47. n. 24. Duæ sunt rationes propter quas in crimine hæresis procedendum sit ad denunciationem omniscia correptione, potius quàm in aliis criminibus. Prima, quia periculum detrimenti communis est majus: tum quia nocet in re valde necessaria, scilicet in fide, quæ est primum fundamentum vitæ spiritualis: tum quia peccatum hoc faciliè propagatur, quia ut dicitur ad Tim. 2. *Serpit ut cancer*. Secunda, quia in eo peccato minor adest spes emendationis per admonitionem, habet enim intrinsicam contumaciam; & qui deliberatè & ex animo Ecclesiam contemnit (quod ad hæresim requiritur) minùs audiet privatam personam. Et ob has causas scriptura præcipit, ut hoc crimen si occultum sit, reveletur: nam Deut. 15. dicitur de eo, qui persuadet recessum à fide, & à cultu Dei *Non pareat ei oculus*

tuus, nec miserearis, ut occultes eum. Et B. Leo serm. 4. de collectis, & sermone 5. de jejunio mensis septembris, præcipit, & hortatur, ut nullus occultet hæreticum.

15. Ex quo infero, justa esse edicta, quæ præcipiunt denunciationem sine monitione, & universim eis parendum esse; quia ut lex sit justa, satis est, ut præcipiat; quod regulariter expedit fieri. Et licet in aliquo casu non urgeat ratio legis, nihilominus obediendum esse semper, ut ostendi 1.2. *sectione 5. disputatione 26.*

16. Agidius Trullench, me citato in *Detail. tom. 1. lib. 1. c. 2. dub. 5. num. 6.* Dico tertio, hæreticum scienter, & prudenter in fide errantem, etiam si hæresarcha non sit, & ab uno tantum sciatur, etiam si hæresarcha non sit, ante omnem correctionem, ut continetur in edicto S. Inquisitionis, Probatur primum, quia ita habetur in edicto, quod fidei Inquisitores singulis annis promulgant, quod maximum est in hac re argumentum. Proceditur enim in hoc sanctissimo Tribunal, cum maxima prudentia, scientia, & consultatione. Quod quidem edictum, & præceptum Inquisitorum, habet vim legis Canonice.

17. Cæsar Carena me citato, in *tract. de Offic. S. Inquisitionis. p. 2. tit. 9. §. 4. n. 18.* stantibus edictis Inquisitorum etiam suspecti de hæresi denunciandi sunt omnia correcte. frat. Probatur quia edicta Inquisitorum fundantur, quod correctio fraterna in delictis tendens, particulariter contra bonum commune debet omni, Molfes. in *Sum. tract. 1. cap. 17. num. 14.* Rodet. d. 9. n. 12. qui alios allegant. Ad delicta ex quibus oritur hæresis suspicio particulariter contra bonum commune tendunt.

18. Secundò, quia non debet audiens aliquem blasphemare, iudicare ipse, quod cum illa blasphemia non sit conjuncta hæresis, quia potest esse quod talis blasphemans sit de aliis blasphem. denuncians, ac de aliis etiam criminibus ex quibus vehemens, vel violenta hæresis oritur præsumptio, unde iudicium hoc relinquendum Inquisitoribus, & taliter audiens debet denunciare.

19. Tertio, quia duplex est denunciatio, alia Evangelica alia Iudicialis; ante Evangelicam, quæ fit ad fratris emendationem, præmittenda est correctio, non autem ante iudicalem, quæ tendit ad punitionem, & exemplum aliorum: denunciatio autem in edictis præcepta est iudicialis: ita arguit & bene P. Diana, *Resol. moral. par. 1. tract. 4. Resol. 2.*

20. Ex quibus patet non esse curandum de opinionibus Fagundez Io. de la Cruz, Reginaldi, & Peyrini, quos refert Diana, d. *Resol. 2.* qui voluerunt ante denunciationem Confessarij sollicitantis posse præmitti correctionem fraternam: Nam verè horum DD. opinio penitus omnia edicta Inquisitorum destrueret. Huculque Carena, & alij Doctores citati.

21. Dicendum est igitur quod sententia Doctorum asserentium esse præmittendam correctionem fraternam cum certa, & firma spe emendationis in delicto hæresis, vel hæresim sapiente si est probabilis, erit probabilis stando in iure naturæ & communi: secus autem stantibus edictis & præcepto DD. Inquisitionis, nam amplius non videtur admittenda, sed statim omnia delicta in dictis edictis contenta, sunt sine prævia correctione ad Iudices fidei deferenda, & maxime delictum hæresis, Confessariotum sollicitantium, & sagarum. Recognosce me ipsum in *part. 4. tract. 5. resol. 24.* ubi ex P. Suarez, & aliis probavi rectè potuisse Dominos Inquisitores, hoc præceptum ita tuere.

22. Nota, quod etiam stando in iure naturæ, & seclusis edictis DD. Inquisitor, aliqui putant, & rectè ejus

Sup. hoc in
Ref. seq. §.
Limitat. &
inf. in ref. 7.
§. Sed ego, &
in Ref. 8. à
lin. & inf.
in Ref. 68. §.
Ad id paulò
post init. &
in 10.6. r. 1.
Ref. 99. §. 2.
à lin. 6. &
vers. Vide.

Ex Edicto DD. Inquisitor. &c. Ref. VI. &c. 381.

reos nostri sacri Tribunalis esse ante præviam correctionem denunciandos; Et hos DD. ego plena manu adduxi in p. 1. r. 4. ref. 2. quia denunciatio nostri sacri Tribunalis non intendit tantum emendationem fratris, quantum punitionem delicti. Et ideo hanc sententiam tenet post hæc scripta visus amicissimus, & doctissimus, dominus meus Transmura in r. de Corret. frat. post suum simul. fidei, seu de oblig. revelandi Hæreticos, in quo Tractato, me citato, fuisse, & solidè probat delicta in Edictis Dominorum Inquisitorum contenta esse sine præviam correctione fratris Inquisitoribus revelanda, add illum, & non pigebit.

23. Hinc in omnium sententia refellenda venit opinio amicissimi, & docti viri Partis Lezana in summa 99. Reg. cap. 10. num. 34. asserentis, Confessarium sollicitantem de quo probabiliter speratur emendatio, non denunciandum esse ante præviam correctionem; refellenda inquam, venit hæc opinio: nam in his casibus, ut observat Granados in 2. 2. D. Thom. contr. 3. tract. 12. disp. 5. sect. 4. num. 33. non sufficit probabilitas, quia cum hac stare potest prudens timor, quod delictum perseverabit, & communitas graviter lædatur. Opus est igitur certissima, & firma existimatio ut loquitur D. Thom. in 2. 2. q. 33. art. 7. ita ut certò moraliter correctio speretur: sed ego quaero, ista firma, & certa existimatio, quando in his casibus sperari potest: ita ut quis non sit dubius futuri eventus? certe ferè nunquam; igitur omnia crimina in Edictis Dominorum Inquisitorum contenta ad illos referenda erunt, sine ulla præviam correctione fraterna: capiendæ sunt enim istæ vulpecule, ne demoliantur vineam; unde non approbo doctrinam novissimè editam apud Portel. in Respons. Mor. par. 2. casu 43. num. 7.

RESOL. VI.

An criminosi jam emendati sint vigore Edicti denunciandi?

Sed difficultas est de Hæretico formali, quia semper dubitari potest, an re vera sit emendatus?

Et quid de Confessario sollicitante in confessione in prædicto casu? Ex p. 1. r. 4. Ref. 3.

§. 1. Affirmativè respondeo cum Sanctarello in tr. de hæres. cap. 9. num. 11. Sanctio in selectis disp. 11. num. 52. Bonacina in tract. var. disp. 6. punct. 3. num. 9. & punct. 2. num. 3. Azorio par. 1. lib. 8. cap. 19. quest. 9. Suarez tract. de fide, disp. 40. sect. 4. num. 13. Salonio 2. 2. q. 68. art. 1. de Edictis Superiorum, regul. 3. Rojas singul. 3. num. 33. Paramo de orig. Inquis. lib. 3. q. 8. n. 90. & aliis ex ratione supra allata: quia videlicet, denunciatio istorum tendit ad punitionem, & non ad correctionem.

2. Sed contrariam sententiam docet Sotus l. 3. q. 5. art. 5. Molfesius in summa, tom. 1. tract. 7. cap. 24. n. 21. Genuensis in praxi cap. 18. n. 6. Naldus in summa, verb. Accusare, n. 1. Victorellus in Notis ad Manuale Navar. cap. 25. n. 33. Finellius tract. de cas. reserv. casu 2. n. 8. in fine Zanardus in director. Confessor. part. 3. c. 31. Rodericus Acugna, in tract. de Confess. sollicit. quest. 3. num. 15. & ibi Freitas n. 34. Megala in 1. part. lib. 1. cap. 5. num. 26. Portel. in addit. ad dubia regular. verb. sollicitare feminas, n. 18. ubi sic ait: Si femina sollicitata certò sciat, Confessorem esse penitentem, & moraliter intelligat, penitentiam illius de præterito esse veram; non tenebitur denunciare: quia finis denunciationis est emendatio proximi; cum verò femina intelligat, moraliter Confessorem esse emendatum, cessabit obligatio denunciationis; quia cessavit finis illius, qui erat emendatio proximi. Ita Portel. Idem docet Peirinus in pri-

vil. ordin. Minimor. tom. 2. Constit. 4. Gregor. XV. §. 6. num. 3. ita asserens: [Si mulieri sollicitata constet de emendatione sollicitantis, non tenebitur denunciare, quia, cum probaverimus, hoc peccatum fratrem, correctionem admittit, si hæc profuit, vel sine hac peccatum est emendatum, non est, cur ad denunciandum procedatur.] Ita ille.

3. Sed in hac sententia difficultas est cognoscere, quando quis teneatur emendatus, ut quis non teneatur secundum opinionem supradictorum DD. ex præcepto Edicti denunciare. Felinus in cap. testimonium de testib. Confessionem sacramentalem asserit, probare aliquem esse emendatum. Genuensis in praxi, cap. 18. num. 6. putat, quod possit præsumi emendatio, si talis consequutus fuisset Iubilæum. Homobonus de exam. Eccles. part. 1. tract. 7. cap. 7. quest. 33. Freitas in addit. ad tract. de Confess. sollicit. quest. 8. num. 32. Ricc. p. 2. decis. 259. num. 14. & alij asserunt, quod qui per triennium benè vixerit, emendatus præsumitur. Alij qui verò putent, id arbitrio boni viri remittendum esse, qui, considerata qualitate personarum, totum judicabit cum prudentia, & maturitate: quia difficile est cognoscere correctionem hujusmodi personarum. Et ita loquens etiam de Hæreticis notavit Freitas ubi supra q. 18. n. 39. in fine.

4. Limitat tamen hanc sententiam Fagundez tr. 2. sup. hoc ibi lib. 6. cap. 4. num. 17. & alij quoad Hæreticum formalem: quia semper dubitare possumus, an reverà sit emendatus: sunt enim Hæretici valde subdoli, & concepti hæresim retinere non valent, quin alios doceant. Et hoc notavit specialiter locum habere in casu hæresis formalis: nam in aliis casibus criminosis emendati non sunt denunciandi, sicut supra corrigendos esse affirmavit.

5. Sed Genuensis in praxi, cap. 18. num. 6. qui citat Locatum, & Megalam in 1. p. lib. 1. cap. 5. num. 26. r. 1. ref. admittit supradictam limitationem, quoad Hæreticum, qui dogmatizando nocuisset Reipublicæ: nam in tali casu putant esse denunciandum, ut illi satisfaciatur: & sic etiam sentit Molfesius in summa, tom. 1. tract. 7. cap. 24. num. 21.

RESOL. VII.

An Confessarius emendatus sit à penitente denunciandus?

Et an Hæreticus emendatus sit denunciandus? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 23.

§. 1. Negativè respondet Soula de Confess. sollicit. tract. 2. cap. 6. concl. 4. num. 16. Lezana in sum. 99. Regular. cap. 19. num. 34. Acugna quest. 3. num. 15. Peyrinus tract. de privileg. Minim. tom. 2. const. 4. Gregor. XV. §. 9. num. 31. Castrus Palaus tract. 4. disput. 9. punct. 10. num. 1. & ideo Io. Sancius in selectis disp. 11. num. 15. asserit: Si multi sint anni elapsi post factam sollicitationem, & credatur verisimiliter emendatum jam esse Confessarium non erit depunitionandus, hoc enim pia conditio humana pati videtur, ut post longum tempus admitti criminis non deferatur ad punitionis Tribunal delinquens, sed præsumatur emendationem jam consequutam esse; tres verò annos exigit communis DD. ad emendationem præsumendam in criminoso. Hæc Sancius; & hanc sententiam à fortiori docebant DD. asserentes hæreticum emendatum non esse denunciandum, quorum nomina invenies in p. 1. tract. 4. ref. 3. ratio est, quia obligatio edictorum videtur cessare, posita emendatione Confessarij, sicut cessante causa cessat effectus, causa enim obligationis denunciandi hæc videtur esse, ut Confessarius emendetur,

Sup. hoc ibi dem.

dem §. Sed ego ref. seq. & in ref. præterita, §. Postea in fin. & infra ref. 8. cursim à lin. 2. & in ref. 8. §. Ad id paulo post init. & in r. 99. §. 2. à lin. 6. & verbi vide.

Quæ hic est Ref. antec. dens.

detur, & non amplius Confessionis sacramento abutatur, ergo, &c.

Ibi in §. Limitat. & sup. in Ref. §. 5. Postea, in fin. & inf. in Ref. §. 2. & in Ref. §. 6. Ad id paulo post init. & in to. 6. tr. 1. Ref. §. 2. & in fin. 6. & vers. Vide.

2. Sed ego quoad hæreticum contrariam sententiam tenui, & illam etiam quoad Confessarios solicitantes tenet Martinus Bonacina in tract. var. disp. 6. punct. 3. num. 9. tum quia summi Pontifices absolute in suis Bullis præceperunt denuntiari Confessarios tentantes sollicitate poenitentes ad turpes actus, tum quia denunciatio & Inquisitio contra hujusmodi delinquentes judicialiter fieri debet, nec solum instituitur ad emendationem delinquentis, sed etiam ad poenam, ut tam ipse, quam ceteri metu poenæ in tali crimine in futurum retrahantur, ex quibus patet responsio ad argumentum contrariæ sententiæ. Ita Bonacina.

3. Nota, verò quid si aliquis staret in prima sententia, tunc dicendum est Confessarium esse emendatum, si eadem sollicitata mulier ter, vel quater ad ipsum accitens non iterum in eo libidinosum animum & libidinis signa reperiat. Ita Souza ubi supra.

RESOL. VIII.

An dubius de emendatione alicujus rei in Edicto Inquisitorum positi, & præsertim Hæretici, teneatur illum denunciare?

Et quid, si moraliter constet esse emendatum? Ex p. 4. tr. 3. Refol. 61.

Sup. hoc sup. in Ref. §. 5. Postea in fin. & in Ref. §. 5. Limitat. & in Ref. 7. §. Sed ego, & inf. in Ref. 68. §. Ad id & in to. 6. tr. 1. Ref. §. 2. & in fin. 6. & vers. Vide.

§. 1. Non solum in tali casu, sed etiam si moraliter constet esse emendatum, puto denuntiandum esse, & præter Doctores quos alibi citavi, novissimè tenet hanc opinionem Emanuel Mouta opusc. 1. de incant. & ensalm. sect. 2. cap. 16. n. 13. ubi sic asserit: Quamvis mihi privato moraliter constet hæreticum occultum esse emendatum, urgeatque aliqui præceptum divinum de non infamando proximum absque necessitate, etiam coram Ecclesiæ ministris, teneor, eum deferre ad sacrum Tribunal, & juxta omnes in dubio de ejus emendatione, quia decernere an sit, vel non sit emendatus, judicium exigit altius, quam privati. Ita ille.

RESOL. IX.

An filius teneatur denunciare patrem hæreticum, Idem est dicendum de uxore, marito, fratre. Ex p. 1. tr. 4. Refol. 4.

Sup. hoc in rom. 8. tr. 5. Ref. 41. §. Sed cursum prop. fin. & in Ref. 2. not. seq.

§. 1. Prima opinio negat. Ita Alexander de Ales p. 3. quest. 23. memb. 4. dicit. 2. dub. ult. Rojas sing. 12. num. 2. & ita intellige eundem sing. 5. n. 29. Idem docuit novissimè Ricc. part. 3. dec. 278. num. 8. & vir doctus Ioan. Valer. in differ. utriusque fori, verb. hæresis, differ. 1. num. 4. ubi sic asserit: [Septimò, fallit in filio contra patrem, maxime si pater non inducebat filium ad hæresim. Idem videtur dicendum de uxore, marito, & fratre: sed contrarium in his tenet Rojas, quod verius credo, quoad fratrem.] Ita ille.

Sup. his in Ref. seq. & superius in tr. 1. Ref. 162. §. 1. ante med. vers. Nisi in casu hæresis.

2. Secunda opinio, quam ego sequor, affirmat, & docet, filium teneri ad denunciandum patrem hæreticum: & ita præter Doctores, quos citat, & sequitur Farinac. de hæresi, q. 197. §. 2. n. 40. tenet hanc sententiam Suarez tr. de fide, disp. 20. sect. 4. n. 21. Azor. p. 2. lib. 2. cap. 1. q. 13. Comitoli in resp. moral. lib. 4. q. 8. num. 3. Sanctarell. in tract. de hæresi, c. 9. n. 15. Bonac. in tract. var. disp. 6. punct. 2. n. 3. Portel. in dubiis regular. tom. 1. verb. correctio fratrum, n. 11. Bonac. de cens. disp. 2. q. 6. punct. 5. num. 1. Lopez in instr. p. 1. c. 54.

3. Tertia opinio est media inter supradictas, ut docet Simanchas lib. de Cathol. instit. tit. 29. num. 4.

& Genuensis in praxi, cap. 18. num. 9. & idè putat, tunc filium debere denunciare patrem Hæreticum, quando hæresis patris tendit in perniciem publicam, ut si pater dogmatizaret, & filium, alioque doceret, vel, quando filius interrogaretur à Iudice, tanquam testis. At in hoc secundo casu putat Genuensis, non esse filios cogendos, si alij testes haberi possunt: cum enim sint personæ privilegiatæ, in subsidium tantum cogendos esse constat. Et ita in Curia Archiepisc. Neapolitana practicum esse testatur: non enim coegerunt quendam filium adversus patrem Hæreticum: & ita docet Filliuc. tom. 2. tract. 40. cap. 8. num. 233.

RESOL. X.

An uxor, & frater teneatur denunciare maritum, & fratrem hæreticum? Ex part. 1. tr. 4. Ref. 5.

§. 1. De uxore affirmativè respondeo cum Pegna ubi in direct. Inquis. p. 3. n. 111. comment. 160. & Freytag in addit. ad tract. de Confess. sollicit. q. 19. num. 16.

2. Sed contrarium videtur docere Didacus Cante- ra in quest. crim. rubr. de Hæretici, vers. ex qua quidem glossa, & post illum Ricc. part. 3. dec. 279. num. 8. & Ioan. Valer. in differ. utriusque fori, verb. hæresis, n. 4. hi enim, cum adducerent Rojas asserentem, uxorem, maritum, & fratrem teneri ad denunciandum, sequuntur illum quoad fratrem tantum.

3. Verum est etiam, quod hanc opinionem de obligatione fratris, ad denunciandum fratrem, vocant ipsi tantum viorem: ergo, secundum illos, contraria sententia videtur probabilis. Sed hoc ego non aucto dicere: & contrarium docet cum Sanctarell. in tr. de hæresi, c. 9. n. 15. & aliis Et hæc dicta sunt in ordine ad denunciationem in casu hæresis formalis.

RESOL. XI.

An uxor, filius, & frater teneatur denunciare maritum, patrem, & fratrem perpetrantes crimina extra hæresim formalem? Ex p. 1. tr. 4. Ref. 6.

§. 1. Dicam, quid sentiunt alij. Lazar. tract. de Sup. blasphemias, q. 12. n. 67. sic asserit: [Uxor non tenetur denunciare maritum in blasphemias hæreticas, les protrumpere solitum, vel etiam hæreticalia committere, ubi is sit homo furibundus, & facile postea dedit eam malè tractare. Quinimò, etiam sublatò dicto amore, si non revelat, videtur excusanda ob arctissimam conjunctionem, quæ est inter eam, & virum.] Sic ille.

2. Sed magis ample loquitur Homobon. tr. de conf. reserv. p. 2. c. 1. fol. mibi 241. [Aliqui asserunt, ait ille, filium teneri deferre patrem hæreticales blasphemias proferentem; fratrem pariter teneri denunciare alterum fratrem, & uxorem virum, cum hoc crimen melius per domesticos, quam per alios probari possit. Hanc tamen sententiam in praxi non facile sequendam arbitror, tum quia cognati, excepto hæresis crimine, ad hoc à jure non coguntur, tum etiam, quia pater, & filius, maritus, & uxor, & fratres inter se censentur una, & eadem persona, & juri naturali repugnat se ipsum prodere.] Sic Homobon: quod etiam docuit in exam. Eccl. p. 1. tr. 7. c. 7. q. 32. At his non obstantibus, attenta praxi, contrarium dicendum videtur.

RESO

RESOL. XII.

An quis teneatur denunciare, si ex denunciatione timeat damnum notabile cum probabili periculo mortis, infamiae, aut gravis alicujus damni proprii, vel patris, aut mariti, matris, uxoris, fratrum, aut aliorum conjunctissimorum?

Et an si aliqua mulier sollicitata à Confessario, vel Monialis, aut alia non potens adire Inquisitores absque infamia, satisfaciatur per epistolam missam ad Inquisitorem denunciare, & c.

Et an excusetur uxor non denuncians maritum haereticum, timens ab eo male tractari, aut interire?

Et quid faciendum est, si haereticus abjurans apud Inquisitores, si iterum delatus, quod nonnullos complices in suo examine subiacuisset, si respondeat hoc fecisse, quia valde timuit ab ipsis complicitibus, quia ditiores & potentiores erant, & c. Ex part. 1. tract. 4. Resol. 7.

Negativè respondet Sanctarellus in tractat. de heresi, cap. 9. num. 16, qui citat Pegnam, & Scacc. quibus ego addo Homobonum tr. de cas. reserv. p. 2. cap. 1. Peytinum super privilegia Minorum, tom. 2. Constit. 4. Gregor. XV. §. 9. n. 28. & Fagundez de Præcept. Eccles. tract. 2. lib. 4. cap. 3. num. 31. ubi asserit, denunciatores non teneri hujusmodi denunciations facere Inquisitoribus, cum probabili periculo mortis, infamiae, aut gravis alicujus damni proprii, vel patris, aut matris, mariti, uxoris, fratrum, aut aliorum conjunctissimorum. Sed limitat hanc sententiam Genensius in praxi cap. 18. num. 8. nisi haereticus dogmatizaret in magnum Reipublicae damnum, animas seducendo, & corpora offendendo; ut si occidat pueros; & similia faceret: tunc enim, asserit ille, succedit id quod quilibet pro patria tenetur ponere vitam.

Idè ex hac opinione infert Portel. in addit. ad dubiæ regul. verb. sollicitare feminas, num. 21. quod si aliqua mulier fuit sollicitata à Confessario, vel Monialis, vel alia non potens adire Inquisitores, absque infamia satisfaciatur denunciando per epistolam missam ad Inquisitorem, tradendo epistolam familiari alicui S. officij, vel iter consilio Confessarij: nam ita faciens facit: quantum in se est, Lazarius verò, cum in tract. de blasphem. q. 12. num. 64. hanc sententiam rationibus, & auctoritatibus comprobaret, post multa sic asserit: [Dicebam olim, virginem quandam ex honestis parentibus, cujusdam domicellæ ancillam, quæ servum ejusdem domus frequenter blasphemias, etiam haereticas, proferentem audierat, non debere accedere ad Sanctæ Inquisitionis Officium, ad illum denunciandum: grave enim damnum posset sibi probabiliter timere in fama, & honore eventurum; quandoquidem eam videntes, ad dictum Tribunal accedere, facile suspicari possent, eam de aliquo delicto inquisitam fore. Igitur in tali casu potest, imò, tenetur, (quod facere possunt Moniales) aut suo chirographo, si scribendi esset perita, denunciare, & attestari de tali blasphematore per certum hominem ad Inquisitorem missum, vel Confessario blasphematorem indicare.] Ita Lazarius. Et hanc sententiam probat Episcopus Acugna, qui fuit prius Inquisitor tract. de Confess. sollicit. q. 19. per tot. & Mollesius in summa, tom. 1. tr. 7. c. 24. n. 24. cum Homobono de exam. Eccles. p. 1. tr. 7. c. 7. q. 32.

3. Hinc Pegna in direct. Inquis. p. 2. q. 53. comment. 78. cum Sigismundo Scaccia de judic. caus. civ. crim. & her. cap. 56. num. 24. in fine, & Farinacio de heresi, q. 197. n. 53. excusant uxorem non denunciantem maritum

haereticum, timentem ab eo male tractari, aut interire. Et sic haereticus abjurans apud Inquisitores, si iterum delatus, quod nonnullos complices in suo examine subiacuerit, respondeat, hoc fecisse, quia ob ipsis complicitibus, qui ditiores, & potentiores erant, sibi valde timuit, non est indistinctè puniendus, & Curiae seculari tradendus, tanquam delinquens; sed mitius damnandus, ut observavit Freit. in addit. ad tract. de Confess. sollicit. q. 19. num. 15.

4. Sed his non obstantibus, docet Bonacina disp. 6. punct. 2. num. 6. quod hæc doctrina non probatur ab omnibus: ait Freitas in addit. ad tract. de Confess. sollicit. q. 19. n. 15. fin. quod attentata practica, contraria sententia amplectenda esse videtur, maxime in casu haereticis formalis. Vide etiam Rojas sing. 3. num. 22. seu 30. vers. 7. ampliatur.

RESOL. XIII.

An poenitens sollicitata teneatur denunciare Confessarium si ex illa denunciatione timeat damnum notabile, v. g. si ei sequatur mors, membri abscissio, vulnera, notabilis fama & honoris jactura, amissio majoris, vel magnæ partis bonorum, vel alia similia; aut hæc consanguineis, vel affinis usque ad quartum gradum probabiliter eventura timeatur? Ex part. 4. tractat. 5. Resol. 19.

Parrem affirmativam regulariter sequendam esse docet Bonacina in tract. var. disp. 6. punct. 1. §. 3. num. 6. in fine, & punct. 3. n. 11. quia ferè nunquam hujusmodi periculum damni imminet, tum quia incommoda, quæ sequuntur ex abusu Sacramenti Poenitentiae, in hac materia prævalent incommodis privatarum personarum.

2. Sed his non obstantibus negativam sententiam tenet Lezana in summa quest. Regul. cap. 19. n. 34. Acugna de Confess. sollicit. quest. 19. n. 6. Peirinus de priv. Minim. tom. 2. constit. 4. Gregor. XV. §. 9. n. 28. Fagundez pr. 2. lib. 4. cap. 3. num. 31. Sancius in selectis disp. 11. num. 55. & Soula in aphorism. Inquis. lib. 1. cap. 34. n. 58. ubi sic ait: Regulariter excusatur forma sollicitata à denunciatione, si ex denunciatione ei sequatur mors, membri abscissio, vulnera, notabilis fama, vel honoris jactura, amissio majoris, vel magnæ partis bonorum, aut hæc consanguineis & affinis usque ad quartum gradum probabiliter eventura timeatur; & ut quis dicatur sufficienter timere prædicta mala taliter quod à denunciando deobligetur, sufficit quod probabiliter proximè eventura credantur, facileque eis occurrere non possit, & qui illa minatur, possit, ac solitus sit illa, aut similia exequi. Verum si ex omissione denunciationis bonum fidei periclitetur, non potest omitti denunciatio, licet inde denunciante aliquod ex prædictis malis, vel periculis eveniat, Ita Acugna & in hoc ultimo casu admittenda est opinio Bonacinae.

3. Sed licet prædicta sint vera, advertant tamen Confessarij, quod in hoc cavendum est, ne trepidetur timore, ubi timor non est, & ideo, ut vult Peirinus loco citato, suadeant mulieri non esse in honestum comparere coram Inquisitoribus pro Catholice fidei defensione ad denunciandum taliter delinquentes. Unde Sancius in selectis disp. 11. n. 45. Acugna q. 2. n. 14. & ibi Freitas n. 14. & alij asserunt feminas egregias & nobiles teneri testificationis causa in sollicitatione adire Inquisitores, id enim nimis durum non est ob bonum Religionis, nisi clausura, infirmitas, aut alia justa ratio excuset; vide etiam infra ref. 36. movendæ tamen sunt mulieres sollicitatæ cessantibus periculis ad denunciandum.

RESOL.

Sup. hoc in xcl. præterit ra.

Quæ nunc hanc sequetur.

RESOL. XIV.

An femina excusetur à denunciatione, si timeat grave
dammum in bonis temporalibus amici maximi?
Et quid, si in se ipsa metuat grave damnum in fama, vita,
aut bonis temporalibus propriis, vel mariti, filiorum,
aut fratris? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 36.

§. 1. **A**ffirmativè responderet Sanc. in select. disp. 11.
n. 55. asserens deobligari feminam à denun-
ciatione, si grave damnum metuat in fama, vita, aut
bonis temporalibus propriis, vel mariti, filiorum, fra-
tris, aut amici maximi. Ita ille.

2. Sed in editione novissima contrarium asserit
Freitas de Confess. solic. q. 12. n. 19. dubitat enim, &
merito, de exemplo amici posito à Sancto, si in bonis
temporalibus, damnum timeatur, licet namque in alia
materia id locum habere possit, ex traditis per Sanch.
lib. 4. disp. 4. n. 9. atamen in hæreseos crimine major
amicus est Deus, & dici solet amicus usque ad aras,
nam sententia Sancti admittit rari quod teneatur hæ-
reticum deferre, si esset consanguineus, aut amicus,
cum propter hæresim omnia bona amittat, ex cap. cum
secundum de heret. in 6. Ita Freitas. Non desinam hic
adnotare celebrem doctrinam ejusdem Freitas ibidem
num. 21. Tunc ex amissione bonorum temporalium
quis excusatur à denunciatione, quando statum mutare
ex illa cogatur: unde ait ipse num. 24. cum in casus
contingentia consultus, utrum creditor magnæ quan-
tatis debitorum, sed hæreticum, ad Inquisitores de-
ferre teneretur, à delatione excusari putabat, propter
difficultatem & dilationes petendi debitum à filco.
Respondi non obstante ea difficultate ad denuncia-
dum teneri, tum quia per eam dilationem nec statum
delator mutabat cum esset dives, nec timor ille iustus
erat ad excusationem, nam metus, qui excusat, de-
bet esse injuste illatus & instans. Hæc ille, quæ quidem
sunt muleum notanda, & juxta hæc intelligenda sunt
ea quæ superius dixi in resol. 19.

Quæ hic est
Ref. antec-
cedens.

RESOL. XV.

Utrum quis teneatur denunciare seipsum?

Et an criminosis, & complicibus delicti teneantur prodere
seipsum propter hæreticum dogmatizantem, & eos do-
centem hæresim?

Et an in ceteris casibus criminosis ex Edicto Inquisitorum,
teneantur prodere se ipsos, vel possint absolvi per Cru-
ciatam, vel per privilegium Regularium? Ex p. 1.
tr. 4. Ref. 3.

Sup. hoc inf. §. 1.
Ref. 24. in §.
pen. in princ.

Negativè respondent Doctores infra citandi:
quia nemo tenetur prodere se, ut habetur in
cap. aliquando de pen. dist. 1. & ita docet Sanctarell. tr. de
heresi, c. 11. dub. unic. n. 19. qui citat Pegnam, Siman-
cham, & Suarez, quibus ego addo Fernandez in exam.
Theol. mor. p. 1. c. 19. §. 5. n. 5. & p. 4. c. 6. n. 5. §. 1. Rice.
part. 5. decis. 278. n. 1. Homobonum in exam. Eccles.
p. 2. tr. 11. cap. 4. §. 4. Ioan. Valerum in different. utrius-
que fori, verb. heresis, diff. 1. n. 4. Rodericum Acugna
in tr. de Confess. solic. q. 10. n. 4. & q. 21. n. 2. & ibi Frei-
tas in addit. n. 13. & 21. Lorich. in thes. Theol. tom. 1.
verb. denunciatio, n. 3. Portell. in addit. ad dubia regul.
verb. sollicitare feminas, n. 15. Zanardum in direct.
Confess. par. 3. in fin. Molfesum in summa tom. 1. tr. 7.
cap. 24. n. 24. Megalam in 1. part. lib. 1. cap. 5. n. 30. &
Zerolam in praxi Epist. part. 1. verb. heresis, q. 35.

2. Aliqui tamen ex supradictis DD. limitant hanc
sententiam in casu, quo pro bono communi quis te-

neretur vitam propriam ponere: & ideo amissis elapsis
in quadam nostra Italia nobilissima civitate, doctis-
simi Theologi obligaverunt denunciare quandam
hæreticum dogmatizantem, & docentem alios hære-
sim, quamvis ipsi denunciantes fuerint discipuli ejus-
dem hæretici, & sic complices delicti. In ceteris ca-
sibus criminosis ex Edicto Inquisitorum secundum
mentem horum Doctorum, non tenentur prodere
seipsum: sed asserunt aliqui, quod debent absolvi à
Confessario per Cruciatam, vel per Regularium pri-
vilegia. Sed nos de hoc alibi. Ex ista questione sequi-
tur alia, scilicet.

RESOL. XVI.

An saltem delicti criminosis teneantur denunciare complices?

Et quid in causa heresi?

Et an femina consentiens in sollicitatione facta in confes-
sione teneatur Confessarium sollicitantem denunciare?
Ex p. 1. tr. 4. Ref. 9.

§. 1. **R**espondent aliqui negativè: quia, sicut aliqui
non tenetur denunciare seipsum; ita neque
complices: nam, moraliter loquendo, non potest
quis manifestare socios, quin manifestet seipsum, ut
v.g. Petrus denunciaret Paulum complicem; potest enim
Paulus interrogatus, ut reus teneatur denunciare Pe-
trum, Ergo Petrus denunciaret Paulum virtualiter de-
nunciare seipsum. Et ita docet Suarez tract. de fide, d. 1.
§. 10. sect. 4. n. 18. qui citat Pegnam, & Simancham.
Idem docet Megala in 1. p. lib. 1. c. 5. n. 30. & novissime
doctus Portell. in addit. ad dub. regul. verb. denunciatio,
n. 10. [Complicem delicti nunquam tenetur quis de-
nunciare, ex vi Edicti, in quacumque materia fuerit com-
plex: Unde potest colligi, quod si femina fuit sollicitata
ab aliquo Confessore in Sacramento Confessionis,
& ipsa ibi consentit cum illo in actibus turpibus, talis
femina non tenetur denunciare de illo Confessore.]
Ita ille. Et verb. sollicitare feminas, n. 25. sic etiam asse-
rit: [Si femina intra Confessionem sollicitata con-
sensit, non tenetur denunciare de Confessore. Probat
ex dicto communi Doctorum, quod socius criminis,
vel complex, non tenetur denunciare de socio delin-
quente cum periculo sue infamiae: non enim tenetur
prodere se, At ista femina, denunciata de tali Con-
fessore, exponit periculo suam famam: poterit enim
Confessarius in Tribunali fateri, se actus inhoneustos
cum illa habuisse: illa non repugnat: quod foret fe-
minam prodere se. Ergo, &c. Limitant verò hanc sen-
tentiam in casu heresis; eo modo tamen, ut * super-
riori questione dictum est.

2. Notandum est tamen, his non obstantibus, ali-
quos Doctores asserere, feminam consentientem soli-
citationi factæ in Confessione, teneri Confessarium
sollicitantem denunciare, etiam si illa sit delicti com-
plex. Ita Acugna in tract. de Confess. solic. q. 10. n. 10. Bonacina in tract. var. disp. 6. punct. 3. n. 10. Peirinus in
privil. Minim. tom. 2. Confess. 4. Gregor. XV. §. 3. n. 11.
Sanctarell. tract. de heresi, cap. 44. dub. unic. n. 12. & alij.
Non tamen tenetur proprium consensum manifesta-
re: nec potest super hoc ab Episcopo, vel Inquisitore
interrogari. Et in casu, quo penitens, qui consentit,
veller consensum manifestare, non debet scribi in
Actis, tanquam res non spectans ad Tribunal Inqui-
sitionis. Ita Peirinus, & alij, ubi supra.

RESOL. XVII.

An quando edictum fundatur in presumptione, & ego scia

Ex Edicto DD. Inquisit. &c. Ref. XVIII. &c. 385

presumptionem in tali casu deficere, teneat ad denunciandum? Ex p. 1. tr. 4. Ref. 10.

S. 1. Negativè responderi Riccius p. 3. dec. 278. n. 6. & ante illum Ioan. Valerius in differ. iurisque fori, verb. heresi, differ. 1. n. 4. ubi agens de denunciationibus faciendis, vel non faciendis ex Edicto Dominorum Inquisitorum sic asserit: Quintò fallit in his in quibus Edictum se fundat in presumptione, ut in Chiromanticis, Necromanticis, & aliis, qui ex inspectione simulacrorum, vel linearum manuum, aliqua prædicunt: si enim aliàs ego certò scio, non habere tales pactum ullum cum Dæmone, non teneor denunciare: nam motus Sixti V. circa hoc editus fundat se in presumptione: in dubio autem tenetur quis denunciare. Ita Valerius. Quòd autem lex fundata in presumptione non obliget, si præsumptio cessat, probant ex multis Homobon. in exam. Eccl. p. 1. tr. 5. c. 8. g. 3. & probabilem hanc sententiam vocat Becanus in summa Theol. p. 2. tr. 3. c. 6. concl. 4. n. 5. & alij.

2. At his minimè suffragantibus, contrariam sententiam docet Freit. in addit. ad tr. Episc. Acugna, de Confess. soluc. g. 2. n. 26. ubi asserit, iudicium illud discernendi circa suspensionem de fide, quæ resultat supposita Pontificis, vel alicujus Edicti præsumptione, non competere Confessariis, vel aliis, sed Inquisitoribus. Vnde licet Bulla Greg. XV. fundetur in presumptione, ut patet in illis verbis: Nos in animum inducere nequeunt, sequitur iudicium discernendi circa suspensionem de fide Confessarij sollicitantis, non competere, nisi Inquisitoribus. Et hæc Deus scit, cum quanto labore collecta satis sufficiant, circa obligationem denunciandi ex vi Edicti Dominorum Inquisitorum, ex quibus Confessarij infinitos casus in praxi quotidie extricare poterunt. Nunc verò devinciendum est ad aliquas dubitationes elucidandas circa denunciations faciendas, ex sollicitatione facta in confessione, ex vigore Bullarum Clem. VIII. Pauli V. & novissimè Greg. XV. idèd quaeritur:

RESOL. XVIII.

An femina Edicti ignara teneatur denunciare sollicitantem statim, vel intra eosdem dies, quos Edictum signaverat?

Et an femina conscia Edicti, & non denunciata intra terminum excommunicationem incurrat à qua absolvi non possit per Bullam Cruciatæ, nisi facta sit denunciatio? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 26.

S. 1. Affirmativam sententiam docet Acugna tr. de Confess. soluc. g. 2. n. 4. ubi sic ait: Præmitto, excommunicationis consumptio termino non consumptam denunciandi obligationem, imò teneri spatium non detur, ut extinguatur, sed ne differatur obligatio. Propterea si Edicti quis ignarus, aut iusta aliqua armatus excusatione, non intra præfixum terminum compareat, mandati tandem jam gnarus, & impedimentis illis iustis jam expeditis comparere tenetur, atque non teneri statim ac sciat, probabile est, sufficiens erit iudici se sistere testimonium dicturum intra æqualem terminum, qui per Edictum conceditur, quia non debet pejoris esse conditionis. Ita Acugna.

2. Sed Ioanni Sancio in selectis disp. 1. r. n. 59. verius videtur obligare Edictum ante alios dies ab illis, quos antea signaverat, & teneri feminam denunciare cum primum commode possit; sicuti teneretur denunciare ex præcepto naturali opportunitate adveniente, nec ob id est pejoris conditionis femina quæ ignoravit

Tom. V.

Edicti publicationem, cum tam ipsi quam alii terminus ad denunciandum æqualis sit designatus, imò est melioris conditionis per accidens, cum ob ignorantiam Edicti excusetur ab obligatione denunciandi per amplius tempus, quam femina Edicti gnara. Hæc Sancio qui tamen concedit opinionem affirmativam esse satis probabilem, quam teneat etiam Fillius, tom. 1. tract. 14. c. 2. n. 41. & Suarez de cens. disp. 20. c. 1. n. 14. loquentes in communi de illo, qui tenetur revelare aliquid sub pena excommunicationis.

3. Notandum est tamen, quòd si excusata fuisset femina denunciare ob aliquod impedimentum intra terminum Edicti, dum esset illius conscia, non oportebit illi novum terminum concedere, quia habuit scientiam ut posset toto illo tempore deliberare quid & quomodo agere oporteat, & consulere. Ita Suarez, & Sancio ubi supra, licet in hoc dissentiat Freitas in novis, addit. de Confess. soluc. g. 2. n. 41. ut infra patebit. Nota etiam hic, quòd femina conscia Edicti, & non denunciata intra terminum, excommunicationem incurrit, à qua absolvi non potest per Bullam Cruciatæ, nisi facta sit denunciatio, aut per feminam nō sciam, quin fiat, cū læsa pars non sit adepta satisfactione, videlicet Inquisitores, quorū iustū mandatum non est impletū.

Sup. hoc sup. in tr. 8. Ref. 32. §. Notant ad med. vers. quia asserit, & inf. in Ref. 23.

RESOL. XIX.

An qui per impotentiam, vel ignorantiam Edicti non denunciavit intra terminum, teneatur postea denunciare? Et an in tali casu non sit obligatio denunciandi statim, sed intra eosdem dies, quos Edictum signaverit? Et an qui non denunciavit intra terminum præfixum in Edicto incurrat novam excommunicationem, vel tantum maneat in eadem? Et an si in talibus Edictis jubeatur denunciare intra sex primos dies, ex praxi consueti inter eos non numerari diem primum? Ex p. 3. tr. 5. & Misc. 1. Ref. 96. aliàs 95.

S. 1. Affirmativè responderi Fillius, tom. 1. tract. 14. c. 2. n. 42. qui citat Suarez, idem etiam docet Sancio in selectis disp. 1. r. n. 59. qui citat Acugna, & Freitam, vide etiam Antonium Ragucium in var. discipl. Eccl. tit. de monit. g. 97. n. 2. Et ratio est, quia terminus non est in Edicto positus ad faciendam, sed ad differendam obligationem. Ex his inferitur, quòd excusatus ob ignorantiam, ad non revelandum intra præfixum terminum, si postea illi constet de Edicto, teneatur ad revelandum; quia obligatio adhuc durat.

2. Non reticeam tamen contrariam sententiam, docere Vgol. de potest. Episc. cap. 45. §. 5. n. 1. Philiar. de off. Sacer. tom. 1. p. 1. lib. 3. cap. 34. Amillam ver. excomm. n. 34. & Tabienam ver. excomm. 4. n. 5. ubi sic asserit. Ex his sequitur quæstio ista, scilicet est facta monitio per Episcopum, ut qui habet instrumenta Titij, revelet infra sex dies, Petrus habet unum, & est absens, & ignorans, post sex dies fit excommunicatio, deinde venit Petrus, nunquid incurrit? Dicitur quòd non, quia ultra terminum statuentis, nullum habet vigorem. Ita ille, & hanc sententiam novissimè docet noster Naldus in sum. ver. revelare, c. 2. ubi ita ait: Revelare jubens Edicti superioris delictum aliquod occultum sub pena excommunicationis intra certum tēporis spatium non comprehendit subditos, qui tempore Edicti degunt extra territorium excommunicantis, & similiter qui promulgationis Edicti tempore erat impotens, vel ignarus Edicti, vel aliàs legitime excusatus, cessante ejusmodi excusatione post elapsum terminum, non incidunt in illam excommunicationem, quæ vires suscipit tempore suæ publicationis, & ideo nova sententia opus esset ad eos excusatos ejusmodi censura afficiendos. Sic Naldus, sed tu à communi sententia ne recedas.

K x

3. Nota

3. Nota verò contra Sancium ubi *supra*, quòd in tali casu non est obligatio denunciandi statim, sed intra eosdem dies, quos Edictum signaverat; non enim debet esse peioris conditionis, qui ignoravit Edictum, quam ceteri qui notitiam habuerunt, & ita docent Filliucius loco citato, & Villalobos in *summa* tom. 1. tract. 17. diff. 18. n. 4.

4. Notandum est etiam hic obiter, cum Lazario de monitoriis, sect. 2. q. 4. n. 8. qui citat Conradum, Graesium, & Navarum, quòd qui non denunciatur intra terminum præfixum in Edicto, non incurrit in novam excommunicationem, sed tantum manet in eadem. Contrariam sententiam docet Bonacina in tract. var. disp. 6. punct. 1. §. 9. n. 2. putans toties incurrere excommunicationem non denunciando, quoties potest commodè denunciare: sed opinio Lazarij, & aliorum, est satis probabilis.

5. Notandum est etiam, quòd in talibus Edictis jubentur scientes denunciare intra sex primos dies, & ex in Ref. 24. §. praxi constat inter eos non numerari diem primū publicationis; ac subinde dum Edictum publicatur in Dominica, cum sex diebus datis pro tribus terminis, finitur publicatio sequenti Dominica in eadem hora, & qui nesciunt statim primo die fuisse latam excommunicationem in Edicto contra scientes, possunt à die notitiæ numerare prædictos sex dies. Et hæc omnia docet Henriquez lib. 13. cap. 18. n. 6. & in glossa lit. O.

RESOL. XX.

An femina in decimo mense v. g. anni post Edictum publicatum teneatur denunciare Confessarium sollicitantem?

Et an Edicta Episcoporum non durent per totum annum, sed per duos, vel tres menses, unde si post hoc tempus transactum novit quis aliquem esse concubinarium, non teneatur illum denunciare? Ex part. 4. tract. 5. Ref. 27.

Sup. hoc in §. I. **N**egative videtur respondendum per ea, quæ docet Henriquez lib. 3. cap. 18. num. 4. glossa lit. L. ubi ita asserit: Dum Inquisitor visitat pro causa favorabilis fidei, ut habet majus territorium, ita obligatio denunciandi longiori tempore durat, sed novo præcepto Edicti non intendit obligare pro toto anno, & prudens perpendet quanto tempore daret nova obligatio, dum promulgatur Edictum per præcipuas Parochias. Pagna & recentiores negant obligare pro toto anno. Ita Henriquez, ex quibus sequeretur, quòd quis v. gr. post decimum mensem à die publicationis Edicti non teneretur denunciare.

2. Sed hæc opinio est prorsus rejicienda. Nam, ut optimè observat Suarez de fide, disp. 20. sect. 4. n. 11. obligatio hæc denunciandi oritur immediatè ex præcepto imposito per Edicta DD. Inquisitorum, quæ non minor vim habent, quam leges Canonice, nam Apostolica autoritate feruntur, & quamvis videantur præcepta ab homine, tamen quia Tribunal, à quo procedunt, perpetuum est, ideo per modum legis perpetuò durat, sicut de Bulla Cœnæ DD. communiter asserunt. Vnde in terminis nostram sententiam docet Fagundes de præcepto, Eccles. pr. 2. lib. 4. cap. 3. numero 31. Avila de cens. part. 2. cap. 5. disput. 5. dub. 5. conclus. 3. ubi sic ait, Edicta Inquisitorum durant per totum annum, donec iterum publicentur; itaque in quocumque tempore anni sciam aliquem esse hæreticum, teneor denunciare. Probat, nam hæc videtur intentio Inquisitorum, cum hæc delicta sint contra bonum commune, & ita practicitur, quòd fideles in quocumque tempore anni denunciant hujusmodi

delicta. Ita Avila, qui tamen notat, quòd Edicta Episcoporum non durant per totum annum, sed per duos, vel tres menses, unde si post hoc tempus transactum novit aliquem esse concubinarium, non teneretur denunciare, nam cum hæc delicta non vergant in damnum publicum, non videtur ita stricte interpretandum, neque accipiuntur à fidelibus cum tanto rigore, sicut quando accipiuntur Edicta Inquisitorum.

RESOL. XXI.

An femina in aliquo casu teneatur denunciare ante completum terminum publicationis, Edicti Inquisitorum?

Et ex doctrina hujus questionis inferitur, an quis teneatur prævenire tempus confessionis, Eucharistie, & auditionis Missæ, si timeat, quòd quando obliget confessio, communio, vel Sacrum, non esset copia Confessarij, &c.

Et an supradicta femina, quæ jam censuram incurrit, si denunciationis præceptum adimpleat, possit virtute Bullæ Cruciatæ à quocumque Confessario absolvi à censura, vel à Regularibus virtute privilegiorum? Ex p. 4. tract. 5. Ref. 29.

§. I. **A**D hoc dubium curiosum quidem ita respondet Io. Sancius in select. disp. 11. n. 60. Si femina conficia Edicti iter ageret ante terminum publicationis impletum ad oppidum, ubi non esset opportunitas denunciandi, aut quia Inquisitionis Tribunal ibi nunquam esset, aut alia causa, probabile erit non constringi feminam prævenire denunciationem ante impletionem termini designati per Edictum Inquisitorum, si tantum loquamur ex juris positivi obligatione, quia lex non obligat denunciare, nisi intra illum terminum, nec constringit prævenire denunciationem ante in aliquo casu eo modo, quo nec teneri quæ prævenire tempus annuæ confessionis, & communionis, aut recitandum Officium divinum ante terminum designatum per leges, quamvis sciat ille, qui non prævenit reddendum impotentem ad non implendas leges, probabile iudicant aliqui, quæ admittit probabilitate, præsens casus probabilis erit, nec tenebitur, femina ab iter agendo cessare sibi non necessarium, nec expectare dies Edicti, si nolit ante illos denunciare; sicut non teneretur nō iter agere, quòd est sibi non necessarium, qui sciret se reddi impotentem ex eo ad junandum. Diximus non teneri prævenire denunciationem ex vi præcepti positivi, nam ex vi naturalis si maxime timeretur damnum Reipublicæ, aut metueretur fuga Conf. statij, qui alibi quoque nociturus esset, prævenire teneretur. Hæc omnia Sancius.

2. Sed ego contrariam sententiam teneo, quia quis teneretur prævenire tempus confessionis si timeat, quòd quando obligabit confessio, non erit copia Confessarij, & ita docet Suarez tom. 4. disp. 36. sect. 5. n. 5. Fagundes ubi *infra*, Layman in Theolog. mor. lib. 5. tract. 6. c. 3. num. 9. & alij. Ei idem asserunt de præcepto communionis, nam qui prævidet impedimentum futurum, ut in tempore Paschatis Eucharistiam recipere non possit, teneretur prævenire tempus, & illam facere, ut docet Sylvius in 3. part. quest. 80. art. 11. diff. 2. Fagundes pr. 3. lib. 1. cap. 6. num. 3. & alij, & sic etiam si quis in die festo prævidet se non posse audire Sacram horæ nona, teneretur anticipare tempus, & audire hora tertia, si in nona non potest. Vnde merito idem Sancius ubi *supra*, asseruit probabilius esse in caso nostro, ut etiam ex vi juris positivi teneri feminam illam prævenire denunciationem ante terminum designatum per Edictum Inquisitorum, & denunciare Confessarium sollicitantem.

3. Notandum est tamen hic cum eodem Sancio ubi *supra*, num. 64. quod si femina, quæ jam censuram incurrit, denunciationis præceptum adimpleat, poterit virtute Bullæ cruciatæ à quocumque Confessario absolvi à censura, nam satisfacta parte absolvendi privilegium ab omnibus censuris traditur in Bulla, vel à Regularibus virtute privilegiorum, nec indigebit femina fateri Inquisitoribus in Sacramento Pœnitentiæ, nec extra se negligentem fuisse in denunciatione, quod est valde observandum, quia quotidianum, & hoc procedit in omnibus aliis casibus contentis in edicto.

RESOL. XXII.

An supradictæ denunciations facienda sint ante confessionem, ita ut non possit Confessarius aliquem absolvere, nisi prius denunciaret, vel sufficiat, ut promittat denunciare? Ex p. 1. tr. 4. Ref. 27.

Quod hoc §. 1. Reg. doct. Ref. inq. & alium ejus quævis in vigore Bullæ Cruciatæ.
Affirmativam sententiam docuit Avila de *conf. par. 2. cap. 7. dub. 7. in fin.* ubi sic asserit: [In rebus gravibus, præcipue si pœnitens sit homo ordinarius, curandum est, ut prius denunciaret. Et hoc, licet nondum incurrisset excommunicationem: quia, si prius obinuerit absolutionem, facile solet id omittere: in casibus autem Inquisitionis remittendus est pœnitens, ut prius denunciaret, ut præcipitur Edicto Inquisitorum.] Ita Avila.

2. Sed hoc limitat Zanardus in *direct. Theol. part. 2. præcep. 2. cap. 1. in fin. sol. mibi 148.* nisi necessitas communionis urget, & persona sit timorata conscientiæ & promittat; quam citius denunciare. Idem etiam docet Emmanuel Rodriq. in *summa, tom. 2. cap. 34. n. 6.* ubi sic ait: [Deven notar los Confessores, que quando algun penitente les dixere, que sabe Fulano, haver dicho una heregia, le han de obligar à yr luego à los Señores Inquisidores à denunciar del, y no le pueden absolver, sin que primero se haga la dicha denunciaciõ, pudiendose luego comodamente hazer, porque no se pudiendo poner en execuciõ, basta que lo prometa:] Et Peirinus, qui novissime scripsit in *priv. Minim. to. 1. Confess. §. Greg. XV. §. 9. n. 24.* asserit, esse absolvendam illam pœnitentem, quæ firmiter promittit denunciarum Confessarium: si addit causam, propter quam prudenti Confessario videatur, denunciationem esse differendam. Et Sanctarel. *tract. de hæres. cap. 9. dub. un. n. 16. in fin.* ex Navarro, testante de praxi Sacre Pœnitentiariæ, asserit, sufficere saltem propositum firmum denunciandi: & loquitur de denunciando hæretico. Vide etiam Sancium in *Selectis disp. 11. n. 62.* & Portel. in *addit. dub. regul. verb. sollicitare feminas, n. 24.* ubi aliqua verba, ex incuria Typographi, desiderantur: & Ortiz in *summa, cap. 24. n. 11.* cum aliis.

RESOL. XXIII.

An femina post incursum excommunicationem, quia non denunciavit Confessarium sollicitantem sit absolvenda virtute Cruciatæ, si promittat illico denunciare?

Et notatur non esse absolvendum, qui excommunicatur, donec ejiciat concubinam, nisi prius sit expulsa, nec sufficit, quod promittat expellere. Ex part. 4. tract. 5. Ref. 35.

Quod hoc §. 1. Reg. doct. Ref. inq. & alium ejus quævis in vigore Bullæ Cruciatæ.
Videtur affirmative respondendum ex Lucio in *summa cap. 24. n. 11.* qui, ut refert Freitas in *tract. de Confess. solic. q. 21. n. 25.* asserit feminam sollicitam absolvi posse virtute Bullæ ab excommunicatione quam contraxit ob omisam denunciationem, Tom. V.

dam tamen cogatur à Confessario denunciare Inquisitoribus, & in hac sententiam videtur inclinare Freitas ubi *supra*, n. 31. cum Rodriguez, sicut retinens rem alienam potest absolvi bis, & ter cum proposito restituendi, & confirmari potest, quia contumax eo, quod non vult ad judicium venire, potest absolvi si cautionem de stando judicio præstiterit; ergo similiter qui promittit denunciare.

2. At his non obstantibus contrariam sententiam tenendam esse puto, quam docet Sancius in *Selectis disp. 11. n. 62.* Avila de *conf. par. 2. cap. 7. dub. 7. in fine*, & novissime Egidius Trullench. in *Bull. Cruc. lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 9. n. 11.* quia ait ille, in re tam gravi non est facile adhibenda fides promittenti denunciare, & contraria sententia licet stando in jure communi sustineri posset, & attenta solum natura præcepti: at supposita excommunicatione tenenda non est, nam cum à peccatis nemo absolvi valeat, nisi à censura antea immunis sit, & à censura illa absolvi nequeat per Bullam, nisi prius satisfacta parte, videlicet Inquisitoribus, sit ne semel quidem feminam fore absolvendam, & ideo si femina confiteatur post habitam notitiam delicti, & post terminum lapsum negligentem se fuisse in delatione criminis, ne quidem semel absolvi poterit (justa tamen causa non intercedente, de qua diximus in loco citato) quamvis fidem det se illico denunciaturam: sicut non est absolvendus, qui excommunicatur, donec ejiciat concubinam, nisi prius expulsa, nec sufficit quod proponat expellere, ut docet Suarez de *conf. disp. 7. sect. 5. num. 45.* Guttierrez in *qq. Canon. lib. 1. cap. 5. n. 30. & 31.* Sotus in *4. dist. 22. q. 2. art. 3.* & alij. Vide Sancium & Trullench. locis citatis.

RESOL. XXIV.

An si Edictum non publicetur, teneatur adhuc femina Confessarium sollicitantem denunciare sub pena excommunicationis?

Et an præceptum Inquisitorum circa denunciationem in Confessarios sollicitantes sit perpetuum, & per consequens etiam excommunicatio perpetua, & alij quatuor casus adnotantur circa supradictum Edictum contingentes. Ex p. 4. tr. 5. Ref. 41.

Sup. hoc in med. vers. Vnde.
§. 1. Suppono Edictum Inquisitorum annuale esse, nec finire per terminum injillo appositum, sed durare per integrum annum, cum singulis annis publicetur. Sed difficultas est, quid dicendum si Inquisitores particulares ex negligentia, seu alio capite Edictum non publicarent, an femina teneretur denunciare? Respondeo affirmative non sub pena censuræ, quia obligatio denunciandi hæreticum, vel de hæresi suspectum, est perpetua, licet Edicta non publicentur infligentia censuras, & alias pœnas, & ita docet Freitas in *novis. editione ad tract. de Confess. solic. q. 21. n. 44. & 58.* asserens hoc esse verum quoad obligationem denunciandi, non autem quoad incursum censuræ, cum in Edicto non sint contravenientibus infligita, & in Bullis Pontificiis non imponitur pœna excommunicationis in feminam non denunciantem Confessarios sollicitantes.

2. Sed ego puto in tali casu non denunciantes non solum peccare mortaliter ex natura rei, sed in censuras incurrere, quia Confessarii sollicitantes sunt de hæresi vehementer, vel saltem leviter suspecti, ut docet Aloysius Bariola in *tract. de Confess. solic.* post Flores Inquis. Genueus in *praxi Archiep. cap. 66. numero 2.* Modius de *sacris Ordin. cap. 27. numero 6.* Sessè tom. 4. decis. 449. num. 3. Acugna, de *Confess. solic. questione 1. numero 20.* Castus Palas *tract. 4. disputat. 9.*
K k 2 punct.

punct. 6. 1. & alij. Sed adest præceptum sub die 3. Ianuarij 1623. sacre uhiuers. Inquis. Romanæ de hæret. seu hæresi suspectis judicialiter propalendis sub poena excommunicationis late sententiæ: ergo, &c. Tenor autem supradicti præcepti hic est. Uniuersis & singulis Christi fidelibus, tam Ecclesiasticis, quam secularibus utriusque sexus cuiusvis status, Ordinis, gradus, conditionis, & præminentie existentibus, & quacumque dignitate & auctoritate, etiam maxima fulgentibus, harum serie ac tenore auctoritate nostra, & huiusmodi nostri officij qua fungimur in hac parte, præcipimus, & mandamus quatenus infra duodecim dies proxime computandos, quorum primos quatuor pro primo, & reliquos quatuor primis quatuor immediatos pro secundo, & ultimos quatuor pro tertio termino, & perceptorio ac trina monitione canonica assignamus omnes & singulos hæret. seu de hæresi quomodolibet suspectos, de quibus notitiam habuerint, debeant nobis, vel Reverendo Commissario nostro quoad habitantes in Vrbe, quo verò ad alios extra Urbem & ubivis locorum degentes, Inquisitoribus, vel locorum Ordinariis, vel eorum Vicariis generalibus, sub excommunicationis maioris late sententiæ, poena, quam in contrarium facientes ipso facto incurrant, judicialiter propalare, cuius excommunicationis maioris absolutionem S. D. N. Papæ, & nobis reservamus. Certificantes huiusmodi conscientie suæ immemores, ac dictam excommunicationis poenam contemnentes, quod contra ipsos, tanquam contra hæreticorum fautores aliàs prout melius visum & juris fuerit procedatur, ideo, &c. Datum in nostra & Officij S. Roman. uniuers. Inquis. Congregat. die 3. Ianuar. 1623. Octav. Episcop. Prænestin. Cardin. Bandinus. C. Card. Madrutius. Ioan. Garfia Card. Mellinus. Fr. Card. Verallus. G. Card. Borgia. Fr. Felix Card. Asculanus. S. Cardin. S. Susanæ. Fr. D. Card. de Cremona. L. Card. Ludouicus. L. Cardin. de Lavalette, Andreas de Peitinis S. Rom. & uniuers. Inquis. Notar.

3. Et licet aliqui opinati sint supradictum præceptum sacre Congregationis non fuisse perpetuum, quia proponitur sub nomine præcepti, & non decreti, attamen falluntur, quia si diceret decretum, nullus dubitaret quin esset perpetuum: at præceptum & decretum sæpius confunduntur in iure, ut notat Tusch. *verb. Præceptum, concl. 480. num. 4. & 11.* & clarius apparet ex Constit. Sixti Vicariorum agitationes taurorum, quam refert Gutierrez lib. 1. canon. 99. cap. 7. num. 36. ubi postquam retulisset Pontifex constitutionem quamdam Pij V. & Greg. XIII. ait, *Nos ut Romanorum Pontificum præcepta prout decet inuolabiliter obseruentur.* Vbi constitutionem Pontificum vocat præcepta. Deinde ex dicto præcepto nullum apparet signum, quare non debeat esse perpetuum. Illud enim, *Præcipimus ut infra duodecim dies proxime computandos, &c.* intelligo à die notitiæ delicti, non à die datæ dicti præcepti, & colligitur ex eo, quia obligat ubique locorum, & poena indefinitè posita perpetua est: proponitur autem sub nomine præcepti fortè, quia id est familiarius illi sancto Tribunali. Et hæc omnia obseruat, & docet Laurentius de Peyrinis de priuileg. *mit. tom. 2. constit. 9. Pauli V. §. 2. num. 27.* Igitur non denunciantes hæreticos, vel de hæresi suspectos, ut est in casu nostro, ex decreto perpetuo Sacre Congregat. incurrunt in excommunicationem late sententiæ.

4. Notandum est etiam Sancium in selectis, *diff. 11. num. 62.* docere, Præceptum Inquisitorum circa denunciationem in Confessarios sollicitantes esse perpetuum: & per consequens excommunicationem quoque perpetuam: sed hoc impugnat Freitas *loc. cit. num. 58.*

5. Non desinam tamen hic adnotare circa materiam Edictorum pro praxi id, quod docetidem Freitas *ubi supra n. 41. & seq.* quod quando per Edictum jubentur scientes denunciare intra sex primos dies, inter eos non numeratur dies primus publicationis. Vnde cum dies naturalis 24. horarum spatio circumscriptur, incipit terminus à sequenti die & hora, qua Edictum in præcedenti promulgatum fuit: ac subséquens Edictum publicatur in Dominica, finitur publicatio sequenti Dominica in eadem hora.

6. Secundò notandum tempus Edicti computandum de momento ad momentum, ita ut nec ignorantia, nec impedito currat: putat enim Freitas *ubi supra* nullam constituendam esse differentiam in hoc casu inter ignorantem & impeditum, nam iura ignorantibus, & impeditis æqualiter favent, licet Suarez, ut *supra* observatum est, de cens. *disputat. 20. sect. 3. numero 14.* & alij teneant, quod obligatio denunciandi intra certum terminum data ignorantia publicationis, incipit eo transacto cum æquali termino: si verò non ignorantia, sed impedimentum aliquod occurrat, eo cessante, statim ligabit, & de hoc *supra* dictum est.

7. Notandum est etiam cum eodem Freitas *n. 70. & 71.* Edictum Inquisitorum non comprehendere hæreticos, & eorum complices, quia hæreticus non tenetur se prodere, neque complices, quia illos denunciando se ipsos prodere, nec per id impeditur Officium S. Inquisitionis, quod procedit in foro exteriori; fallit hoc tamen in femina sollicitata contentiente, ut *supra* ex epist. Card. Millini probatum est, *Super in del. que licet et ad 14. n. 10.* & docet novissimè Hieron. Rodrig. in compen. *q. 9. regul. resol. 131. n. 11. & 12.* nam tenetur denunciare Confessarium eo modo, quo *supra* declaratum est, cum tali denunciatione nulla sui nominis, seu honoris iactura obvenire potest.

8. Notandum est etiam hic obiter, quod licet supradictum sit verum, quod non incurrat in censuras positas in Edicto, si quis non denunciatur alios ex metu gravis damni, videlicet vitæ, bonorum, &c. tamen adverte eos, qui ad Edicti observantiam non tenentur, propter metum amissionis vitæ, vel bonorum eorum, qui denunciantur excusari propter metum iniustum ex aliorum malitia illarum, non propter justum per leges impostum, qui non excusant. Vnde non sunt intelligendi Doctores de penis contra hæreticos impostis, quæ iustissimæ sunt, & ita docet Freitas *ubi supra, q. 9. n. 20.*

RESOL. XXV.

An femina sollicitata teneatur sub mortali denunciare Confessarium?

Et an quamvis per Inquisitores Edictum denunciandi non publicetur, teneatur penitens sollicitata denunciare post habitam sufficientem notitiam Decreti Greg. XV. Ex p. 4. tr. 5. Rel. 3.

§. 1. Respondent affirmativè Acugna de Confess. *§. 1. licet. q. 21. num. 6 & seq.* Henriquez lib. 6. cap. 2. num. 6. in fine. Sanctarellus de heresi. *q. 46. dub. 1. n. 30.* Rodriguez in quest. *Regul. tom. 1. q. 27. art. 1.* & alij communiter, & hoc magis clarum est post Bullam Gregor. XV. & in illis verbis mandantes omnibus Confessariis ut suos penitentes, quos noverint fuisse, ut *supra*, ab aliis sollicitatos, moneant de obligatione denunciandi sollicitantes. Vnde quamvis per Inquisitores Edictum denunciandi non publicetur, tenebitur penitens sollicitata denunciare post habitam sufficientem notitiam dicti Decreti Gregor. X V. ut optime notat Sancius

Ex Edicto DD. Inquisitor. &c. Ref. XXVI. 389

Sancius in *selectis disp.* 11. num. 20. Adde quod licet in tenore aliarum Bullarum nullum intimabatur preceptum feminis sollicitatis denunciandi Confessarios sollicitantes, sed tantum tribuebatur iurisdicção Inquisitoribus huiusmodi delicta puniendi, tamen supradictæ Bullæ aliorum Pontificum ante Gregor. XV. fuerunt usu receptæ cum obligatione denunciandi dictos Confessarios sub onere peccati mortalis; sed consuetudo est optima legis interpres, *cap. cum dilectus*, de consuetud. ergo, &c.

RESOL. XXVI.

An femina teneatur denunciare sollicitationem commissam ante promulgationem Bullæ Gregor. XV. & aliorum Pontificum? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 40.

¶ *Quæ hic est Resol.* **P**Ro affirmativa sententia in part. 1. tr. 4. ref. 25. adduxi aliquos DD. quibus nunc addo Freitas in *editione novissima de Confess. sollicit.* quest. 3. num. 15. & Hieronymum Rodriquez in *comp. 99. regular. resol.* 13. 1. num. 1. Sed ego ibi negativam sententiam docui cum Portel. & Fagundez, quibus nunc addo Antonium Soulam de *Confessar. sollicit.* tract. 1. cap. 20. n. 6. & seq. loquentem de constitutione Pauli V. Unde existimo utramque opinionem probabilem esse. Et post hæc scripta inveni recentem opinionem negativam docere etiam in terminis Bullæ Gregor. XV. Fagundez ubi *supra*, de precept. Eccl. in *editione novissima*, præc. 2. lib. 4. cap. 3. n. 47. & Soula in *annotat. ad Bullam Gregorij XV.* num. 3. ubi sic ait. Advertendum est hanc constitutionem, sive in iis, quæ ex certa scientia confirmat, sive in aliis, quæ de novo statuit & observari vult, non extendi ad præteritos lapsus, ad eos scilicet, qui ejus sufficientem promulgationem præcesserunt, nullum enim verbum in eo invenio quod oppositum suadeat; unde omnes lapsus ante sufficientem promulgationem puniendi sunt, juxta tenorem constitutionis antiquæ Pauli V. Ita ille, & tandem hanc sententiam negativam, me citato, docet etiam Antonius Novarius in *summa Bullarum rit. de sollicit.* in *confess.* num. 16.

RESOL. XXVII.

Virum Confessarius contraveniens huic Constit. Greg. XV. & aliorum Pontificum ex parvitate materiae, sit excusandus, vel denunciandus? Et docetur Confessarium faciem penitentis laudando de pulchritudine ad illiciendum eam, omitti verbis expressioribus incidere in penas Bullæ, & denunciandum esse? Ex p. 1. tr. 4. Ref. 21.

¶ *Sup. hoc in Resol.* **N**on esse denunciandum putavit Portell. in *addit. ad dubia reg. verb. sollicitare feminas* num. 4. ubi sic asserit: [Habebit hic locum ad excusandum parvitas materiae. Unde, si confessor dicat feminæ verba levia, vel aliud signum, vel opus leve faciat, indicativum amoris lascivi; quæ verba ad iudicium prudentis viri, nec sunt peccatum mortale, nec sufficientia ad persuadendum; credo, quod talis Confessor non sit accusandus. Est enim communis opinio, materiam levem, & parvam excusare in omnibus delictis, saltem à pœna Ecclesiastica, ut *supra* diximus in simili circa percussorem Clerici interius malam mortaliter, & exterius tantum venialem, ob parvitatem operis.] Ita ille.

¶ Sed contrarium docet Acugna tract. de *Confessor. sollicit.* 9. 7. per tot. ubi asserit Confessarium faciem peccat.

nitentis laudando à pulchritudine, ad illiciendum eam omitti verbis expressioribus, incidere in penas Bullæ, & denunciandum esse. Et hæc opinio videtur mihi probabilior, & sequenda.

RESOL. XXVIII.

An Confessarius in sollicitando propter parvitatē materiae non sit denunciandus? Et inferius in peccato luxuria non dari parvitatē materiae. Ex p. 4. tr. 5. Ref. 5.

¶ *Quæ hic est Resol.* **P**Ro sententia negativa in part. 1. tract. 4. ref. 21. adduxi Portel, cui nunc addo Castrum Palaum tom. 1. tract. 4. disp. 9. punct. 3. num. 2. & 3. & Soulam in *aphorism. Inquisit.* lib. 1. cap. 33. num. 4. sic asserentem, ut sollicitans puniatur juxta hæc decreta, necesse est ut actus sollicitationis sit peccatum mortale, quod si detur, sufficit quicumque actus inhonestus. Sic ille, & de *Confessar. sollicit.* tract. 1. cap. 1. num. 7. ubi probat in tali casu non adesse obligationem denunciandi, quia excommunicatio major posita in edicto, non potest ferri nisi pro mortali culpa; nec lata pro veniali obligat, ergo, &c. Ita Soula ex inclito Ordine Prædicatorum, vir quidem doctissimus.

¶ Sed hæc opinio displicet, & ideo contrariam docet Ioannes Sancius in *selectis disp.* 11. num. 22. ubi sic ait. Quamvis manum, brachium, vel pedem feminæ premere, vellicare, digitos intorquere, mamillas tangere, & similia peccata, venialia sint intra genus luxuriæ, dummodo absit finis mortalis, vel pollutionis periculum, ut docent Navarius cap. 14. num. 31. Sanchez de *matriu.* lib. 9. disp. 46. n. 16. Salas in 1. 2. quest. 74. tract. 13. disp. 6. sect. 20. num. 146. & sect. 21. num. 149. & Freitas in *addit. ad tract. de Confessar. sollicit.* 9. 7. n. 28. hæc tamen si fiant tempore Sacramenti ministrandi, vel immediatè ante vel post, erunt mortalia & damnata ob gravem injuriam illatam Sacramento, ut tenet Freitas 9. 7. num. 33. quamvis enim intra genus castitatis levia ista sint, intra Religionis tamen genus gravia reputantur, sicut licet intra genus temperantiæ jejuniij die modicum cibi sumere leve peccatum sit, nihilominus intra Religionis genus grave crimen est illos sumptu cibo Eucharistiam sumere. Ita Sancius ad cujus argumenta licet Castrus Palaus conetur respondere, tamen ejus opinio non est admittenda, nam daretur occasio labendi malis Confessariis, & prophandis Sacramentum, nam si ad tales tactus mulieres consentirent, Confessarius haberet intentum, si feminæ nihil agerent, & non consentirent, Confessarius impurè sine periculo denunciationis sollicitationem adhibuisset, asserendo illos tactus esse tantum venialiter culpabiles, & non inducere obligationem denunciandi. Adde quod ego puto, Confessarium, qui supradictos tactus, licet leves, in confessione cum penitentibus adhiberet, moraliter posse præsumi animum habere ulterius progrediendi, unde penitens in tali casu debet moraliter præsumere illos tactus cum malitia mortali à Confessario adhibitos fuisse, & ideo denunciationis nexu ligari, quod etiam probo ex doctrina Soula loco citato, n. 54. ubi docet, quod mulier cui Confessarius verba dubia profert, aut factum, vel signum dubium ostendit, tenetur de illo Inquisitoribus deferre; sed hoc accidit in casu nostro, ergo, &c. & ideo omnes confessarii in casu de quo loquimur, obligent penitentes ad denunciandum, unde opinio Castris Palai, Soula & aliorum in praxi minime consulendam esse puto; & post hæc scripta invenio illam meritò reprobare Fagundez de precept. Eccl. in *editione novissima*, præc. 2. lib. 4. cap. 3. num. 2. ubi etiam

etiam recte contra Freitam & alios Doctores citatos negat in peccato luxurie dari parvitatem materiæ, ut ego etiam alibi docui, & novissime docet Homobonus in *consult. conf. confitent. vol. 2. part. 5. respons. 139.* Et ita tales Confessarios, ut dictum est, esse denuntiationum, & in *summa Bullarum, tit. de sollicitat. in confess. n. 4.* signanter ibi in *Ref. 21.*

RESOL. XXIX.

An in sollicitatione facta in confessione, & prohibita in Bullis Pontificis detur parvitas materiæ? Ex p. 5. tr. 5. Refol. 9.

Negativam sententiam contra Castrum Palatum, Portel. & Soufam docui cum multis Doctores in 4. part. tract. 5. refol. 5. quibus nunc addo Bossum de *lubrica in appen. de Confess. sollicit. dub. 18. num. 5.* & amicissimum Trimatki in eodem tract. *disput. 2. sect. 7. num. 44.* Primò, quia nulla danda est parvitas materiæ in peccato luxurie. Secundò, quia dato, & non concessio, quod aliqua sollicitatio in genere luxurie esset levis, tamen gravitatem, & atrocitatem recipit ex loco, tempore, causa, persona & qualitate, & ideo culpa, quæ in pagano, seu rustico erit nulla, aut levis, in milite erit gravis, & ex Theologis asserentibus verba injuriosa continentia parvam injuriam, vel leviem contemptum, quæ prolata in alium essent tantum culpa venialis, prolata in patrem carnalem, vel spirituale, seu Superiorem Prælatum, esse mortale peccatum ratione personæ. Sic ergo Confessarius, qui tali loco, scilicet Confessionario, & tali tempore, nempe dum administrat Pœnitentiæ sacramentum, miscet tactus, gestus, sermones illos impudicos, aliàs leves, peccat mortaliter ratione sanctitatis Sacramenti, cui detrahitur per prædictos actus impudicos. Sacramenta enim sancta sanctè administranda sunt, ex Tridentino *sess. 24. cap. 1. de reform. non verò injuriose & scurriliter, & cum scandalo, vel aversione fidelium, ab ejusdem Sacramenti usu, & consequenter comprehenditur in dictis constitutionibus, præsertim, quia in foro externo ad incurrendam poenam, damnandamque personam tanquam lascivam prædicti actus, gestus & sermones impudici præsumuntur peccata mortalia, ergo, &c.*

RESOL. XXX.

An Confessarius sit denunciandus, si sollicitavit ad actum tantum venialiter peccaminosum? Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. Ref. 46. aliàs 44.

Prima opinio negat; & ita præter Portel. alibi à me adductum, tenet novissime Ignatius Lupus de *Edicto S. Inquis. part. 1. libr. 5. dist. 2. artic. 1. diffinit. 3. Ref. 21. §. 3.* Gaspar Hurtadus de *Justit. tract. de Iudicio Forensico primo, §. disput. 2. diffinit. 7.* Antonius Soufa, in *Aphorismis, lib. 1. & melius in cap. 33. num. 4. & Opusc. de sollicit. tractat. 1. cap. 1. n. 7. §. ult.* Tum quia poena sollicitantibus imposita gravis est, nec pro levi delicto imponenda, c. non cogantur 41. *dist. 91. num. 55.* Tum, quia suspicio hæresis ex peccato veniali præsumi non potest, sicut nec grave quid ex levi deduci: Tum etiam, quia nec Sacrilegium oritur ex veniali actu, ut cum communi probat Thomas Sanchez, de *matrim. lib. 9. disput. 15. num. 21.* Suarez *tom. 1. de Religione, lib. 3. cap. 7. num. 11.* Bonacina de *matrim. quest. 4. punct. ultim. num. 8.* Tum denique, quia etiam excommunicationis poena imponatur à jure

incerto actu, intelligi debet de eo, qui lethale constituit peccatum; nec aliter ad denunciandum obligatur. Et novissime hanc sententiam docet Ioseph de Lauerio, de *cas. refer. refol. 56.* per totam.

2. Secunda opinio distinguit, quam novissime docet me citato Inquisitor Escobar à Corro, de *Confess. Sollicit. part. 1. quest. 3. §. 2. num. 10.* ubi sic ait: Ego constituo discrimen per accidens inter jus externum, & internum; quia cum in Foro animæ nihil plus inquiratur, nisi veritas actualis, nec præsumptione nititur, ubi verum agnoscitur ex mente ipsius peccatoris, quod deficit in externo Foro, quo delicta imposita manerent, si assertio delinquentis fidem efficeret. Covarruvias de *Sponsalibus 1. part. cap. 4. §. 1. num. 4.* Pater Thomas Sanchez in *Decal. lib. 4. cap. 15. numer. 37.* Parladorus in *Sesquicenturia, differ. 12. num. 1.* Martinus Bonacina 1. *tom. de legibus, disp. 1. quest. 1. punct. 7. §. 3. num. 10.* & de *restitut. disp. 3. quest. fin. punct. ult. num. 3.* Si certò mens Confessarii aliena fuerit à fine mortali, dum miscuit tactus, aut verba venerea; non aderit quoad forum animæ lethale peccatum, sed veniale tantum, & tunc fateor non esse denunciandum similem Confessionarium (loquor in fortioribus terminis laxioris opinionis, quæ tenet tactus, & oscula veniale tantum efficere peccatum, quam infectus rejicimus,) in exteriori quidem Foro, quia præsumptione nititur, & ex tactibus, & verbis venere sine præsumit morale, copulam nempe, aliud dicendum est, & si tactuum, & obscenorum verborum sufficiens sit probatio, puniendum esse a seculo tanquam verum sollicitatorem; ut ex relatis supra aperte constat, & considerat Salas 1. 2. *quest. 74. tractatu 13. disputatio 6. sect. 20. num. 144.* ad hoc adductus à Freitas ad Acugniam, in *diol. quest. 7. num. 31.* atque ita evenire potest, quod sollicitatio locum habeat in peccato veniali, quia jure externo adest prædicta præsumptio peccati mortalis, quæ in interiori deficit, & bene procedit distinctio Castri Palai *Opusc. Moral. tract. 2. disp. 3. punct. 3. num. 3.* aientis, quod si confister Confessarium noluisse ad ulteriora procedere, nempe ad perficiendam copulam, non esse denunciandum; aliud enim esse, si diversum confister, aut res mere dubia maneat, quia tunc sequenda est juris præsumptio, tam ad denunciandum, quam ad puniendum similem Confessionarium. Hucque Escobar.

3. Sed ego puto proflus non esse recedendum à sententia affirmativa, quam olim docui, & quam postea me citato docuerunt Novarius in *Summa Bull. tom. 1. tit. de Sollicit. in Confess. num. 4.* & me citato Trullench. in *Decal. tom. 1. lib. 1. cap. 3. dub. 18. num. 41.* & 42. & me citato Leandrus de *Sacrament. tom. 1. tract. 5. disp. 13. quest. 1. 2.* & me citato Alphonsus de Leone de *cenfur. recoll. et. 4. verb. Sollicitantes, folio 334.* & ratio est, quia longe multo probabilius, præfatos actus licet in se leves, exercitos tamen tempore ministrandi Sacramenti esse mortales, & damnandos ob gravem injuriam illatam Sacramento. Hinc quamvis juxta opinionem Navarri in *Summa, cap. 14. num. 31.* & Sancij *lib. 9. de Matrimonio, disputat. 46. num. 16.* & Salas 1. 2. *questione 74. tractatu 13. disputatio 6. sect. 20. num. 146.* & *sect. 21. numero 189.* & Freitas in *Additionibus ad Acugniam, quest. 7. num. 18.* peccatum veniale sit mamillis scemine tangere, brachium, vel pedem premere, aut digitos intorquere ob parvitatem materiæ, dummodo absit finis mortalis, & periculum pollutionis; (quamvis hæc doctrina horum Doctorum omnino probabilis sit, & rejicienda,) tamen, si hæc fiant tempore confessionis, vel immediate ante, vel post, mortalia erunt ob gravem injuriam illatam Sacramento, ut optime animadvertunt Freitas *questione 8. numero 33.* & Ioannes Sanchez *disputatio*

Ex Edicto DD. Inquisit. & c. Ref. XXXI. & c. 391

Sp. uti. 11. numero 22. quia quamvis intra genus castitatis, juxta illorum opinionem levia illa sint; tamen intra Religionis genus, grave peccatum lethale est: sic in die Ieiunij patum cibi sumere, leve peccatum, ac veniale tantum est: nihilominus intra Religionis genus illo sumpto ad Sacramentum Eucharistiae accedere grave peccatum est. Et hæc omnia docet etiam Fagundez *præcep. 1. Eccl. lib. 4. cap. 3. n. 52.*

RESOL. XXXI.

An famina sollicita, si non denunciavit, & tamen Confessarius ex aliarum delatione confessus, vel convictus puniri sit, teneatur adhuc denunciare? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 49.

*§. 1. P*robabiliter cum multis negativam sententiam docui in *part. 1. tr. 4. de denunciat. ref. 36.* Sed nota quod hæc sententia defendi potest, quando Confessarius fuit confessus, aut plenè convictus: & in primo casu ego illam tenui, ut patet ex titulo dictæ resolutionis. Secus autem dicendum est, si Confessarius sit absolutus, aut non plenè punitus ex defectu probationis, nam in tali casu adest obligatio denunciandi, quia promotor fiscalis S. Officij habet jam jus acquisitum ad procedendum contra Confessarium, quod non cessat per illam sententiam, sed nova adveniente probatione denuo reperitur causa, cum sit de re pertinente ad fidem, non enim in rem judicatam transeunt hujusmodi sententiæ: cum ergo hoc ita sit, non videtur cessare obligatio denunciandi, cum adhuc extet censura Inquisitorum, quæ in favorem causarum fidei posita est: unde quia non semper constat reum esse sufficienter punitum, regulariter denunciandus est. Et hæc omnia docet Soula *opuscul. de Confess. sollicit. tract. 2. capite 20. numero 12.*

2. Verum his non obstantibus Seraphinus Freitas *in addit. novis, ad tract. de Confess. sollicit. quæst. 3. n. 54.* adversus Soulam negativam sententiam tenet, etiam si Confessarius fuerit absolutus, aut non plenè convictus; unde in tali casu non obligat penitentem ad denunciandum, quia etiam præsumitur emendatus; ergo, ait ille, non erit denunciandus.

3. Non desinam tamen hic adnotare Bonacinam *in tract. var. disp. 6. punct. 3. num. 15.* distinguere circa præsentem questionem, sic enim ait, Vel Confessarius confessus, seu convictus fuit de sollicitatione illius penitentis, qui nondum denunciavit; vel confessus, seu convictus fuit tantummodo de sollicitatione alterius: si confessus, vel convictus fuit de sollicitatione illius penitentis, probabile est penitentem non teneri ad denunciandum Confessarium, qui jam abjuravit illud delictum, quia iudicium bis exerceri non solet in idipsum, & res semel iudicata & punita, regulariter loquendo, in iudicium revocari non solet, ut iterum puniatur. Si verò Confessarius confessus, vel convictus tantummodo fuit de provocatione altariis penitentis, censetur penitentem adhuc teneri ad denunciandum, etiam si Confessarius semel abjuravit. Ratio est, tum quia sic non censetur sufficienter punitus, cum graviores penas pro pluribus delictis, quam pro uno rependere debeat, tum quia absolutus, vel condemnatus in causa hæresis accedente nova probatione iterum puniri, aut condemnari debet: ergo etiam in casu nostro accedente nova denunciatione puniri debet, consequenter penitens tenetur præfatum Confessarium denunciare. Ita Bonacina. Sed Freitas stando in suo principio semper dicit, quod pro qualibet abjuratone, Confessarius censetur emenda-

tus; ergo non erit denunciandus. Et hæc asserunt Doctores circa præsentem questionem. Sed sententiam Bonacinæ ego sequor.

RESOL. XXXII.

An sint denunciandi Confessarii sollicitantes, qui de tali delicto non sint infamati?
Et an in crimine hæresis possit fieri inquisitio, licet contra reum nulla præcedat infamatio? Ex part. 4. tract. 5. Ref. 1.

§. 1. Circa materiam hujus tractatus de Confessariis sollicitantibus, multas questiones explanavi in *par. 1. tract. 4. a resol. 11.* sed quia enixe à multis rogatus fui, etiam per litteras, ut alia, si haberem, in lucem emitterem, ut eorum precibus satisfacerem, sequentia simul collegi; & ideo ad dubium præsentis resolutionis videtur negativè respondendum ex verbis appositis in Bullis Pontificiis, ibi, *quomodolibet diffamatos*, quibus apparet non posse Inquisitores se intro-mittere in hoc crimine, si non adsit infamia, cum constitutio pœnalis non sit extendenda ultra verborum latitudinem, ex *reg. odia, de reg. juris in 6. & ex l. cum quidam, ff. de liberis & posthumis*, & ideo Stephanus Fagundez de *præcep. Eccl. pr. 2. lib. 4. cap. 3. n. 31* & Marcellus Megala in *1. editione lib. 1. cap. 5. num. 14.* docuerunt non esse denunciandos Inquisitoribus Confessarios sollicitantes ad Venerem si aliquo modo de tali delicto non fuerint diffamati.

2. Sed hæc opinio destruit constitutiones Pontificias, & tollit praxim, ideo contrariam sententiam prorsus sustinendam esse puto. Vnde merito Megala in *2. editione, in apostilla marginali* mutavit sententiam, & adversus Fagundez ex eadem Societate novissimè insurgit Castrus Palaus *tom. 1. tract. 4. disp. 9. punct. 10. num. 3.* cui ego addo Emanuele de Moura *opus. 1. de Enfal. & incant. sect. 3. cap. 3. num. 11.* Acugnati *tract. de confess. sollicit. 9. 4. num. 4.* Soula de *Confess. sollicit. tract. 3. cap. 21. n. 2. seq. Portel. in addit. ad dub. Regul. ver. sollicitare, num. 11. & 20.* Peitinus in *privileg. Minim. tom. 2. Constit. 4. Greg. XV. s. 3. num. 3.* & Sanctarellum *tract. de hæresi cap. 44. dub. unum. 8.* quia sicuti in crimine hæresis potest fieri inquisitio, licet contra reum nulla præcedat diffamatio, ut docet Simancha *in Cathol. instit. tit. 43. num. 7. & seq. Rolandus à Valle lib. 3. conf. 8. num. 6.* Pegna in *Direct. Inquis. par. 3. comment. 16.* Scaccia de *iudiciis, in causa, & c. lib. 5. cap. 59. num. 10.* Campegius in *addit. ad Zanchinum tract. de hæresi, cap. 9. num. 9.* Rojas *singul. 3. n. 22.* & alij. Ita igitur in hoc crimine sollicitationis in confessione potest fieri inquisitio, quamvis non præcedat infamia, quod clarè apparet ex verbis constitutionis Pontificiæ, ibi, *diligenter inquiras & juxta facultatem tibi contra hæreticos, &c. procedas.*

3. Ad illa verò verba, *quomodolibet diffamatos*, quæ adversarii adducunt, respondeo non ob stare, quia, ut observat Acugna & Moura, illa particula *quomodolibet*, significat non necessariò requiri ut præcedat vera infamia, sed sufficere qualemcumque infamiam, ut constat ex *cap. statutum, §. in nulla, de rescript. in 6. & ex cap. indemnitate, §. sent. de elect. etiam in 6.* Igitur supradicta verba non exigunt infamiam simpliciter, sed eam, quæ quocumque modo talis dici queat, dicit enim *quomodolibet*, dicitur autem diffamatus aliquo modo, qui jam non habet integram & illatam famam, sed laceratam per notitiam, præsertim foeminarum, in qua est in proximo publicitatis periculo; vide etiam Freitas in *novis, addit. de Confess. sollicit. 9. 4. n. 62.* & DD. citatos.

Quæ omnes res. ad hæc tract. sunt conductæ.

sup. hoc in tr. 10. ref. 29. & 30.

4. Nota verò quòd post hæc scripta inveni Fagundes in *editione novissima*, ubi *supra* n. 83. suum iudicium circa præcedentem quæstionem præxi Sancti Tribunalis subijcere.

RESOL. XXXIII.

An si Confessarius post sollicitationem statim pœniteat se sollicitasse, sit denunciandus? Ex part. 4. tract. 5. Ref. 22.

§. 1. **A**ffirmativè respondet Antonius Sanctarellus *tr. de heresi, cap. 44. dub. unic. num. 18.* ubi sic ait: Incurret has pœnas Confessarius si in actu confessionis sollicitet fœminam, licet statim pœniteat se sollicitasse, nam quod factum est, nequit non fieri, in bello, §. facta. ff. de capt. & postlim. rever. quod est verum, etiam si ex magna animi perturbatione & vehementi passione fuerit motus ad huiusmodi sollicitationem. Ita ille, & post illum Martinus Bonacina in tract. var. disp. 6. punct. 3. num. 4. ubi ita asserit. Adde extare obligationem denunciandi Confessarium sollicitantem etiam si Confessarius statim pœniteat sollicitasse pœnitentem, & ratio huius opinionis fundatur in alia opinione asserente Confessarium emendatum esse denunciandum. Sed dato, & non concessio, quòd Confessarius emendatus non sit denunciandus, tamen adhuc in casu, de quo loquimur, magna prudentia opus est nam quilibet Confessarius sollicitans ad effugiendam denunciationem potest dicere se pœnituisse de sollicitatione facta. Unde regulariter puro esse supradictos Confessarios denunciandos.

RESOL. XXXIV.

An quando Confessarius cum verbis, vel signis dubiis, obscuris, ambiguis, nutibus, vel tactibus sollicitavit, teneatur pœnitens illum denunciare? Ex p. 4. tract. 5. Ref. 25.

Sup. hoc sup. §. 1. **A**ffirmativam sententiam docet Soufa in *Aphor. Inquis. lib. 1. cap. 34. num. 54.* ubi sic asserit. Mulier, cui Confessarius verba dubia profert, aut factum, vel signum dubium ostendit, tenetur de illo Inquisitoribus deferre, & stante dicto dubio possunt Inquisitores vocare Confessarium, & illum interrogare de intentione, qua verba illa, vel signa ambigua protulit. Ita ille, quod etiam antea docuerat in *opuscul. Confess. sollicit. cit. tract. 2. cap. 4. num. 16.* & ratio tenentis in hac est, quia Inquisitores possunt circa factum, aut verbum dubium Confessarium interrogare, ergo prædicta verba, vel facta Inquisitoribus denuncianda sunt, ut ipsi cognoscant, & examinent an sollicitationes sint. Probatur antecedens, quia cum Inquisitores possint procedere in hoc crimen, & ut constet, an commissum sit, necessariò sit exploranda mens ipsius Confessarii, quod nisi ipsemet explicet, fieri non potest; sequitur necessariò quòd possint ipsum vocare, & interrogare, alias enim frustra daretur in hoc crimen eis iurisdictio, sed quando hoc fieri expediat, diligenter advertant Inquisitores. Et ita hanc sententiam præter Soufam locis citatis docet etiam Peyrinus in privileg. *Minor. tom. 2. const. 4. Gregor. XV. §. 6. num. 21.* ubi sic ait: Mulieres si non solum verbis claris, sed etiam tacitis, seu obscuris, & ambignis, seu etiam nutibus vel tactibus fuerint à Confessariis sollicitatæ, debent eos Inquisitoribus denunciare. Ita ille.

RESOL. XXXV.

An Confessarius, qui in Confessionario, vel in alio loco sub pretextu confessionis, non tamen confessionis sequitur, sollicitavit fœminam, sit denunciandus? Et explanatur, quòd lex penaliter non est extendenda de casu ad casum, & in casibus referatis ut pote penalis strictam esse faciendam interpretationem, idò concubitus in fœmina in vase præpostero non esse peccatum, & casum reservatum peccati nefandi, quòd non est propriè sodomia: & Clericum cognoscentem fœminam in vase non debito non incurere pœnas Extrav. Pij V. Ex p. 1. tr. 4. Ref. 13.

§. 1. **N**egativè respondet Portell. in addit. ad dubia *regul. verb. sollicitare fœminam, num. 12.* quia in dicto non sollicitavit in Sacramento, sive intra Sacramentum; & lex penaliter, ut *supra* diximus, non est extendenda ad casum non expressum, ut molit asserunt apud Sanchez tom. 3. lib. 10. disp. 4. num. 23. & Rodriguez 99. regul. tom. 1. §. 47. art. 1. & idè in casibus referatis, utpote pœnalibus, strictam esse faciendam interpretationem, in praxi semper docuit, cum Homobono de Bonis de *cas. reserv. par. 1. cap. 2. Chapevilla de cas. reserv. cap. 6. §. 1. Coriolano de cas. reserv. p. 1. sect. 1. art. 5. num. 4. Naldo in summa, verb. casus, num. 3. Bonacina de matrim. disp. 4. punct. 11. num. 5. & de Sacram. 77. ubi de disp. 5. quest. 7. punct. 5. §. 3. num. 1. Reginaldo in praxi tom. 1. cap. 11. lib. 1. sect. 1. num. 127. unde asserit Floronus de *cas. reserv. par. 2. cas. 7. num. 6. Summa Cornea de in cas. par. 2. cap. 1. num. 16. Bonacina ubi sup. de matrim. & 1. cas. 7. alij probabiliter, concubitus cum fœmina in vase præpostero non esse casum reservatum nefandi: quia non est propriè sodomia; & cum simus in pœnalibus, ratio in hoc lex non est extendenda: & idè notavit Azorius p. 3. lib. 3. cap. 19. §. 3. non incurtere in pœnas Extrav. Pij V. Clericum cognoscentem fœminam in vase non debito.**

2. Sed his minimè suffragantibus, hodie hæc opinio non est tenenda: quia, ut notat Scorcia in Bull. Pont. epit. 77. theor. 197. Veneris in exam. Episc. lib. 5. cap. 17. num. 9. Bellocchius de *cas. reserv. p. 2. quest. 9. n. 1.* Gregor. XV. in sua Bulla declaravit, dictum Sacerdotem esse denunciandum in illis verbis: *Qui præceperit concubitus in fœmina sollicitaverit: & ita habent Edit. etiam Dominorum Inquisitorum.* Et hoc etiam ante dictam Bullam docuerat Rodericus Acugna in tr. de Confess. sollicit. §. 15. per tot.

RESOL. XXXVI.

An sit denunciandus Confessarius, qui sedens in confessionario, & loquens cum penitente stante, vel sedente ante Confessionarium illum sollicitat? Et an hoc procedat, si Confessor in subtelis Ecclesiæ, in quibus etiam saculares sedere solent, non in confessionario sollicitet; tamen aliquando in eisdem subtelis, & cammis confessiones suscipiat? Ex p. 4. tract. 5. Ref. 38.

§. 1. **H**ic casus frequenter potest accidere, & affirmative videtur respondendum, ex decreto Pauli V. quod asserit Coriolanus de *cas. reserv. par. 1. sect. 2. art. 22. num. 4.* & Peyrinus de privileg. *Minor. tom. 2. constitut. 4. Greg. XV. §. 5. num. 1.* & cuius tenor est hic. Feria 5. die 10. Iulii 1614. in Generali Congregatione Sanct. Rom. & univer. Inquisitionis, habita in Palatio Apostolico Montis Quirinalis, coram SS. D.N.

D.N.D. Paulo divina providentia Papa V. ac Illustrissim & Reverendissimis DD. Petro titulo S. Mariæ in via, Bellarmino, Ferdinando Taberna titulo S. Eustachij, & Ioanne Garzia titulo SS. quatuor Coronatorum Mellino, nuncupatis Presbyteris S.R.E. Cardinalibus adversus hæreticam pravitatem in tota Republica Christiana Generalibus Inquisitoribus à sacra sede Apostolica specialiter deputatis facta relatione quod multi Confessarii tractant cum mulieribus in confessionali extra occasionem confessionis de rebus inhonestis, Sanctissimus decrevit ut contra huiusmodi Confessarios procedatur in S. Officio. Sic ibi. In quibus verbis nulla efficitur mentio de simulatione confessionis: unde intelligendum videtur, licet Confessarius non simulat confessionem, dummodo sollicitet feminam in confessionario, & in hoc casu differentia erit inter sollicitationem in confessionario, & inter eam, quæ fit in sublellis, & aliis locis, qui licet deputentur aliquando ad confessiones excipiendas, non sunt, neque dicuntur Confessionaria; videtur enim Summ. Pontifex respexisse ad locum illum, qui ex instituto ad Sacramentum exercendum deputandus est in Ecclesia, & is casus in hoc differt à Gregoriana Constitutione.

2. His tamen non obstantibus talem Confessarium non esse denunciandum sentit Freitas in novissima editione de Confess. sollicit. quasi. 15. num. 52. & quasi. 13. num. 30. ubi ait: Sed ego puto Gregorium restrinxisse decretum Pauli V. ad simulationis terminos, seu potius declaravit ad quod deducendus est, & ita docet Soula de Confess. sollicit. tract. 1. cap. 15. & in annotat. num. 13. & inclinatur Freitas ubi supra quasi. 15. num. 51. & ideo Sancius in selectis disp. 11. num. 66. docuit Paulum V. in illo decreto, & Gregorium XV. in sua constitutione idem decrevisse. Unde ex sententia dictorum auctororum dicendum est ad dubium propositum, talem Confessarium non esse denunciandum, quia in tali sollicitatione nulla adfuit simulatio audiendi confessiones, & ideo Castus Palaus tom. 1. tract. 4. disp. 9. punct. 8. num. 4. sic asserit. Advertendum est autem optimè posse Sacerdotem cum femina de rebus inhonestis in confessionario tractare, quin simulatio ulla sit confessionis audiendæ, & tunc denunciandus non est, quia non quælibet sollicitatio in confessionario facta cavetur illo decreto Greg. sed sollicitatio quæ simulationem confessionis trahat, ut constat ex illis verbis: *simulantes ibidem confessiones audire*. Ita ille, & novissimè Freitas loc. cit. n. 49. ubi sic ait: Stando in terminis Bullæ Gregor. XV. si Confessor in confessionario sollicitet extra confessionis occasionem, non simulando audire confessionem, sed alloquendo feminam stantem, vel sedentem, qui compositionis modus à communiter accidentibus confessionis actum, & speciem excludit, non incurrit penas, quod à fortiori procedet si Confessor in sublellis Ecclesiæ, in quibus etiam seculares sedere solent, non in confessionario sollicitet, tamen aliquando in eisdem sublellis & scamnis confessiones excipiat. Hæc Freitas; & hanc sententiam novissimè docet etiam Lezana in summa qq. Regular. cap. 19. n. 34. Sed contra Doctores istos cum habemus apertam declarationem S.E.R. & universalis Inquisitionis, ab ea non est recedendum.

3. Notandum est tamen hic obiter, Freitas ubi supra quasi. 9. num. 21. & quasi. 15. num. 24. docere verba illa constitutionis Gregor. *simulantes confessionem audire*, intelligenda esse de simulatione ad circumstantium illusionem, quæ cessat inter illum correctorem. Sed contrarium docet Sancius in selectis disp. 11. n. 40. quem ego sequor.

RESOL. XXXVII.

An Confessarius sedens in confessionario, si sollicitat mulierem stantem, vel sedentem ante confessionarium non simulando audire confessionem, sit denunciandus? Ex p. 9. tr. 9. & Misc. 4. Ref. 33.

§. 1. Negativè nominatim contra me respondet amicissimus Pater Bossius in discip. moral. disp. 5. n. 3. ubi sic ait: An verò Confessarius, qui sedens in confessionario, & extra occasionem confessionis, loquens cum femina stante, vel sedente ante confessionarium, non simulando audire confessionem, illam sollicitet ad actus inhonestos, comprehenderetur dicto Decreto, esseque denunciandus? affirmat Diana part. 4. tract. 5. ref. 38. circa fin. Verum Decretum illud videtur intelligendum, quando adest simulatio confessionis prout etiam decernitur in Bulla Gregorij, cuius penas iste Confessarius sic sollicitans absque simulatione confessionis non incurrit. Ita ille, cui addit etiam nominatim contra me Leandr. de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 13. q. 30.

Quæ hic est Ref. antecedens, & ne prætermittas videre Ref. hanc seq. & alium §. ejus not.

2. Sed quidquid dicant Leandrus, & Bossius ego non discedo à sententia, quam docui, & quam me citato, tenet novissimè Pater Bordonus in Sacro Tribun. cap. 23. n. 46. & ante illum, etiam me citato, Escobar à Corto tractat. de Confess. sollicitat. par. 1. q. 4. §. 1. n. 35. ubi sic ait: Indubitata mihi est hæc opinio, & contraria improbabilis, arreta proprietate verborum, & mente, ipsius Decreti. Et procedit, quamvis femina non genuflectat, sed stet, aut sedeat, quia adhuc verius censeo, debere Confessarium denunciari, si sollicitet, aut turpia loquatur, ex dicta declaratione Cardinalium à qua non esse recedendum bene ait Diana. Ita ille. Et ideo, me etiam citato Trullench in Decalogum, tom. 1. lib. 1. cap. 3. dub. 18. num. 73. ita asserit: Advertit Castus Palaus, posse quidem Sacerdotem cum femina de rebus inhonestis in confessionario tractare, quin simulatio ulla sit confessionis audiendæ, & tunc denunciandus non est; ut si in confessionario sollicitet extra confessionis occasionem, non simulando audire confessionem, sed alloquendo feminam stantem, aut sedentem, quia non quælibet sollicitatio in confessionario facta, cavetur illo Decreto, sed sollicitatio, quæ simulationem confessionis trahat; constat ex illis verbis: *Simulantes ibi confessiones audire*. Hanc autem doctrinam non approbat Diana 4. tr. ref. 38. ubi ait: Oppositum esse Decretum à Congregatione Cardinalium pro tota Republica Christiana Generalium Inquisitorum sub SS. D.N.D. Paulo V. die 10. Julij 1614. quo Decreto stante ab hac sententia non est recedendum. Hæc Trullench, & iterum Ego.

Quæ hic est Ref. antecedens, deus.

RESOL. XXXVIII.

An si femina sine ullo ordine ad confessionem loquatur cum Confessario de negotiis in confessionario, & interim ab ipso sollicitetur, an sit dictus Confessarius denunciandus? Ex p. 1. tr. 4. Ref. 18.

§. 1. Negativè respondet Giptius de cas. refer. c. 14. n. 7. & Episcopus Acugna in tr. de Confess. sollicit. 9. 14. n. 11. ubi sic ait: Quando verò non Confessarius, sed cuiusvis rei prætextu venit mulier ad Confessarium, publice in Ecclesia aliarum feminarum peccata audientem, licet tunc venientem sollicitet, non idcirco penas incurrit; quia, etsi provocet in confessionarij loco; non tamen penitentem provocat, sed aliam longe

Sn. hoc in Ref. seq. §. ult. & sup. in Ref. 35. in princ. & ne deficias vide. re doct. Ref. 36. & 37.

longè diversam.] Hæc ille, qui loquitur in terminis Bullæ Pauli V.

2. Nunc verò per Constitutionem Gregorij aliter dicendum est. & dictum Confessarium denunciandum, ut apparet in illis verbis Bullæ: *Sive extra occasionem Confessionis*, in quibus clarè Summus Pontifex determinat, Confessarium esse denunciandum, etiam si extra Confessionem in confessionario feminam sollicitet.

RESOL. XXXIX.

An si Confessarius, & penitens conveniant in simulatione confessionis, ut ibi inhonestos sermones habeant, sint denunciandi, & incidunt in penas Bullarum?

Et quid, si bono animo penitens accedat, alia negotia in confessione tractatura, Sacerdos vero, occasione arrepta, ad Venerem inducat? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 10.

^{Sup. hoc sup. in ref. 16. §. ult. & inf. in p. 4. tr. 5. & in alio §. eorum annotat.} §. 1. **N**egativè respondet Castr. Palanus tr. 4. diff. 9. punct. 8. num. 2. ubi sic ait: Si uterque in simulatione confessionis conveniunt ut liberius de rebus inhonestis tractarent, nemini incumbit obligatio denunciandi, non Sacerdoti, ut de se constat, neque penitenti, aliàs esset obligatus denunciare se ipsum. Neque hæc sollicitatio est propria Sacerdotis potius, quam penitentis, sed est mutua sollicitatio ac proinde in sollicitationem sibi factam uterque consentit. Hæc sententia est probabilis in terminis Bullæ Pij IV. Pauli V. & Clem. VIII.

2. Verùm stante nova Constitutione Greg. XV. non est tenenda, & ideo Ioan. Sancius in *selektis disput. 15. num. 3.* sic ait. Quamvis aliquibus piis & doctissimis viris visum sit non solum mortale crimen committendum in huiusmodi fictione, verùm contra illum casum procedere rationem & mentem Brevis contra sollicitantes Confessarios editi, utpote peccantis sub confessionis scuto, & in illius opprobrium, ut refert Acugna de *solicit. Confess. quest. 15. num. 2.* qui tamen non comprehendit sub Brevis casum illum censet. Verùm, quamvis sub dicto Brevis non comprehendatur casus ille, comprehenditur tamen ex vi decreti Gregor. XV. ut constat ex illius tenore. Ita ille.

^{Sup. hoc in ref. præterea, & vide Ref. ejus not.} 3. Nota tamen quod si penitens bono animo accedat, alia negotia in confessione tractatura, Sacerdos verò occasione arrepta ad Venerem inducat, tunc etiam secundum ipsum Castrum Palanum est obligatio in penitente denuntiandi Sacerdotem, ex dicta Constitutione Gregor. & ideo Soula in *aphor. Inquis. lib. 9. cap. 34. num. 42.* ita asserit. Sollicitatio in loco ad audiendas confessiones deputato, non tamen in actu Confessionis, non comprehenditur in dictis Constitutionibus secundum antiqua jura. Secus in jure novo Bullæ Gregor. XV. quod comprehendit omnem sollicitationem tam in confessionario, quam in loco ad audiendas confessiones deputato, seu ubi confessiones audiuntur, dummodo simuletur confessio. Hæc ille.

RESOL. XL.

An si Confessarius, qui ante, vel post confessionem feminam sollicitavit, sit denunciandus?

Et quid, si post longum tempus eam sollicitavit?

Et an si denunciandus Confessarius, qui penitentem literis amatoriis, lenonibus, & internuntiis sollicitat; vel qui accedit post auditam confessionem ad domum mulieris, & ibi illam sollicitat? Ex part. 1. tract. 4. Ref. sol. 14.

§. 1. **N**egativam sententiam docet, ex Societate *de su. Fagundez de præcept. Eccl. tract. 2. lib. 4. p. 1. reg. 1. ver. sollicitare feminas, num. 6.* quia in Bullis Pontificiis Clem. VIII. & Pauli V. erant illa verba: *in audiendi Confessiones, & dum eorum audiam Confessiones*, non est extendenda ad crimen factum propè, vel paulò post Sacramentum: quia lex poenalis, ut *sup. diximus*, non est extendenda.

2. Hæc opinio erat probabilis, licet contrarium docet Barioia in *Flor. Inquis. fol. 226. Scott. in Bull. Pont. epit. 77. theor. 197. Ortiz in summa, 2. 4. n. 11. Llanas in summa, part. 3. cap. 8. §. 15. Giptius tract. de casu reserv. cap. 14. n. 3. Cortolanus de casu reserv. p. 2. cas. 9. in similitudine in 1. p. lib. 1. cap. 5. n. 32. Villalobos in summa, 1. 1. tr. 9. dub. 36. n. 20. Bonacina de maritim. 4. punct. 16. proposit. 5. n. 7. Riccius Cherubinus in praxi, par. 2. ref. 140. n. 1. Paramus de orig. Inquis. lib. 3. qu. 10. n. 44. Rodriquez in *9. regul. 10. 2. q. 2. art. 2. §. 3.* Cherubinus in comp. Bullar. 10. 2. Conf. 31. Pij IV. scilicet 1. Genensis in praxi, cap. 76. n. 2. Henricus in summa lib. 6. cap. 17. n. 4. in Glossa, lib. 1. L. Molfesius in summa, som. 1. tr. 7. cap. 4. n. 31. Homobonus de exam. Eccl. par. 1. tr. 7. c. 24. num. 29. & alij, quia patia sunt, aliquid fieri in actu Confessionis, vel paulò ante, seu post, ut habetur in Glossa, *Pompianus, §. raro, ff. de officio Proconf. & per ea, que adducit Tituquellus de retract. conven. p. 2. §. 1. gloss. 4. §. 2. §. 3.**

3. Sed hodie per Bullam Gregorij XV. cessavit hæc questio: nam ibi clarè statuit, esse tales Confessarios denunciandos, in illis verbis Bullæ: *in actu sacramentalis Confessionis, sive ante, vel post immediatè*. His tamen non obstantibus, est rejicienda, tanquam falsa, opinio illa Navarri quam addocet Paramus, ubi *supra*, dicens, posse Inquisitores animadvertere adversus Confessarium, post longum tempus, extra Confessionem feminam sollicitantem. Vnde rectè notavit Rodericus Acugna tract. de *Confess. sollicit. §. 5. n. 15.* Confessarium non esse denunciandum, qui penitentem literis amatoriis, lenonibus, & internuntiis sollicitat, neque, ut in *not. 4.* notat Molfesius in summa, som. 1. tract. 7. cap. 24. n. 2. ubi accederet post auditam Confessionem ad domum mulieris, & ibi illam sollicitaret: quod etiam docet Scott. in Bull. Pont. epit. 77. theor. 197.

RESOL. XLI.

An sit denunciandus Confessarius prætextu confessionis agenda vocatus, si postea in domo sollicitet? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 37.

§. 1. **A**firmativè videtur respondendum ex Sancto *in selekt. disput. 11. num. 68. in fine*, ubi sic ait: Sive in domo feminæ simulatio illa interveniat, dum videlicet prætextu confessionis agenda vocatur Confessarius, utrique tamen intentione venerorum agendorum ad simulandum ducerentur. Ita ille.

2. Sed negativam sententiam, & meritò, docet Freitas de *Confess. sollicit. in novissima editione quest. 15. num. 44.* ubi sic ait: Si Confessor domum vocetur sub prætextu confessionis, veluti ut Prælatum Confessor decipiat, cum tamen ex præcedente tractatu tam Confessor, quam femina intentionem habeant venerorum agendorum, puto Brevis non esse locum, eo maxime, quia in casu Sancij non proponitur sollicitatio ex parte Confessoris in sacramento Penitentiae, vel proxime, sed tractatus remotus ex utriusque placito, qui tractatus præcedens nihil ad rem facit, sive simulatur, sive non, confessio. Opinio ergo Sancij defendi tantum potest, quando in ipsa domo & loco ad confessionem

Ex Edicto DD. Inquisitor. &c. Ref XLII. &c. 395

fectionem deputato, & sub confessionis figura, ut ita dicam, simul Confessor ad inspectantes illudendos confessionem audire, et si ab ipso non incipiat sollicitatio, nec præcedat inter eos tractatus, simulatio namque ipsa per se sufficit. Ita Freitas. Igitur prætextus confessionis, de quo agit Constitutio Gregoriana, debet esse proximus, non autem remotus à loco & statu confessionis, de quo videndus est Soula de Confess. sollicit. in addit. n. 10.

RESOL. XLII.

An sit denunciandus Confessarius, qui dicente femina se velle in crastino confiteri, illam sollicitat, & confessionem diffundit? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 6.

S. 1. Non esse denunciandum tenet Sancius in selectis disp. 1.1. num. 49. ubi sic ait: Si femina se velle crastino confiteri diceret, & tunc dissuadet Confessarius, & venerea ageret, propriè non dicitur sollicitata proximè ante confessionem, cum tunc quando sit sollicitatio, nolit femina confiteri, unde sollicitatio tunc non est proxima confessioni faciendæ, sed proxima conventioni de illa agenda. Ita ille. Cujus sententiam novissimè invento docere etiam Castrum Palatum tom. 1. tract. 4. disp. 9. punct. 8. n. 4.

2. Sed in terminis Bullæ Gregor. XV. contrariam sententiam tenendam esse puto, quia hæc sollicitatio efficitur in confessionario, & Confessarius dum pœnitentem sollicitat, simulat ejus confessionem audire; ergo includitur in dicta Bulla, & ideo est denunciandus. Et ita hanc sententiam tenet Fagundez de precept. Eccles. in editione novissima, pr. 1. lib. 4. cap. 3. num. 49.

RESOL. XLIII.

An Confessarius sollicitans feminam ad confessionem accedentem, quia eam ipse prævenit, faciendo diffundere confessionem in aliud tempus, sit denunciandus?

Et quid est dicendum, si mulier absque Confessarii suavisu, in ipsa jam confessione incepta à confitendi proposito desistat, dicatque Confessario amplius nolle confiteri, sed confabulari, & postea longa confabulatione interiecta, sollicitatio sequatur? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 46.

S. 1. Negativè respondet Antonius Soula opus. de Confess. sollicit. tr. 1. cap. 18. num. 7. ubi sic ait. In hoc decreto Pauli V. existimo non comprehendi casum illum, nimirum si accedens femina confessionis causa à Confessario prævenitur, ut confessio in aliud tempus differatur, mutuoque confitendi animo à Confessario sollicitetur, nam sollicitatio tunc non est immediata ad confessionem, cum ante omnem sollicitationem mutuum sit propositum confitendi; sicut si femina ipsa, quæ alias ut confiteretur accessit, dicat Confessori se jam confiteri nolle, & Confessarium sollicitet, cui sollicitationi ille consensum præbeat, imò & in actum venereum illic deveniat, pro eodem enim reputo mulierem propositum confitendi mutasse jam ad pedes Confessoris, ac si domi, aut in itinere antequam ad Confessarium accederet, illud mutasset, dummodo id fuerit ante sollicitationem. Idem etiam puto si mulier absque Confessarii suavisu in ipsa jam confessione incepta à confitendi proposito desistat, dicatque Confessario amplius nolle confiteri, sed confabulari, & postea longa confabulatione interiecta, sollicitatio sequatur. Hec omnia Soula.

2. Quæ quidem an sint probabilia in terminis de-

creti Pauli V. remitto me judicio aliorum: nam Freitas in addit. ad tract. de Confessariis sollicitant. quest. 14. num. 16. docet in casu primo, quem ponit Soula, Confessarium esse Inquisitoribus denunciandum. Sed quicquid sit de hoc, certum est hodie stante Bulla Gregor. XV. hos Confessarios esse denunciandos, quia hæc sollicitatio efficitur in confessionario, & Confessarius dum pœnitentem sollicitat, simulat ejus confessionem audire; ergo includitur in dicta Bulla, us in casu simili ex Fagundez supra dictum est.

Supr. in ref. quæ hic est antecedens.

RESOL. XLIV.

An sit denunciandus Confessarius, qui feminam ad confessionem accedentem ante signum Crucis sollicitat illam, dilata in aliud tempus confessionem?

Et quid est sciendum, si Confessarius sciens pœnitentem velle confiteri, illam sollicitet, quamvis confessio non sequatur? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 39.

S. 1. Est talem Confessarium denunciandum in terminis Bullæ Greg. XV. non est dubitandum. Difficultas est in terminis aliarum Bullarum Pauli V. Clem. VIII. &c. Negativè respondet Soula de Confess. sollicit. tract. 1. cap. 18. num. 7. Sed adversus illum, & meritò, insurgit Freitas in editione novissima de Confessariis sollicit. quest. 14. num. 28. quia praxis S. Officii est in contrarium, cum tales Confessarii in Tribunali Sacre Inquisitionis plectantur, ut accidisse Pinciaz testatur ipse Freitas. Deinde certum est secundum communem opinionem Doctorum, & tenet Moura opus. 1. de incant. sect. 3. cap. 3. num. 18. in terminis dictarum Bullarum Confessarios sollicitantes paulo post, vel ante confessionem, esse denunciandos; sed hoc accidit in casu nostro; ergo, &c. Deinde non satis percipitur discrimen inter hunc casum, & illum, quem probat ipse Soula in num. 6. ubi sic ait: Idem existimo, si Confessarius sciens pœnitentem velle confiteri, ipsam sollicitet, quamvis confessio non sequatur, sive quia sollicitata confiteri postea noluit, sive quia Confessarius audire recusavit, aut ad alium Confessorem remisit. Ita ille. ergo omnino dicendum in dubio proposito talem Confessarium esse Inquisitoribus denunciandum.

Sup. contèro in hac Ref. in ref. præced. ita & in ref. seq. cū eod. Freitas in fin. & inf. in ref. 81. post med. à vers. qui etiam.

RESOL. XLV.

An sit denunciandus Confessarius, qui non absolvit feminam ex aliqua justa causa, si tamen illam sollicitet?

Et quid, si femina sub Crucis signo velit peccata detegere, & à Confessario interrumpatur ad turpia sollicitante?

Et quid est dicendum, si filiam spirituales, hoc est ex præcedentibus confessionibus notam, ad genua procumbentem ante signum Crucis illam preoccupat Confessarius sollicitans? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 30.

S. 1. Respondet affirmativè Sancius in selectis disp. 1.1. num. 41. ubi sic ait: Si Confessarius deprehendens feminam verum propositum emendationis non adducere, & ob id absolvendam non iri, adhuc sollicitet, pœnas Brevis non vitabit, quia licet Sacramentum non conficiatur, accusatio tamen in foro conscientie fit, quæ sufficit ad obligationem sigillis; & liquet quoque ex decreto Greg. XV. in illis verbis, Qui occasione confessionis etiam ipsa confessione non sequuta sollicitare, &c. Ita Sancius, cui addendus est Acugna tr. de Confess. sollicit. quest. 14. num. 10. ubi ejus additionator Freitas num. 16. alios duos casus sollicitatio-

Sup. hoc inf. in ref. 87. Si verum prope fin.

Quod hos
avos casus
lege doct.
precedentis
Ref. & sup.
ref. 43. &
inf. Ref. 81.
post med. a
verf. qui etiā

nis popit, etiam in terminis aliarum Bullarum ante constitutionem Gregorianam. Primò, si fœmina sub Crucis signo velit peccata detegere, & à Confessario interrumpatur ad turpia sollicitante. Secundò, si filiam spiritalem, hoc est, ex precedentibus confessionibus notam ad gehœa procumbentem ante Crucis signum præoccupet Confessarius sollicitans.

RESOL. XLVI.

An Confessarius audiens in confessione mulierem incidisse in aliqua peccata sensualia, insequens illam descendentem paulo post ab Ecclesia, & in itinere illam sollicitat, incidat in penam, & sit denunciandus?

Et quid, si ante discessum ab Ecclesia talis Confessor fœminam sollicitaverit? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 7.

Sup. hoc sup.
cursum in fin.
Ref. 40. sed
lege eam
per tot.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam docet Laurentius de Peyrinis in privileg. Minim. tom. 2. constit. 4. Gregor. XV. s. 1. ubi sic ait: Occasione confessionis diceretur sollicitare Confessor, qui audiens mulierem in confessione, tamque levem ibi cognoscens, lenonem paulo post additæ mulieris vestigia insequenda mittit, tamque domum intrantem sollicitaret, seu etiam in itinere. Ita ille, qui pro hac sententia citat Iacobum de Giassis; & ita hanc sententiam novissimè docet etiam Lezana in summ. quæst. regular. cap. 19. num. 34. vir quidem doctus, & amicus.

2. Sed tu cogita, nam secundum aliquos si Confessarius diverit ad alios actus, in dicto casu sollicitatio neque moraliter, neque physice inceptit in locis prohibitis à Pontificibus, ergo, &c. licet Confessarius utatur scientia confessionis, non tamen, ut dictum est sollicitat penitentem in locis prohibitis sollicitare, ergo non incidit in penas Bullæ, neque denunciandus erit. Imò putant neque Pontificias Bullas contravenire, si ante discessum ab Ecclesia talis Confessor fœminam sollicitaret, dummodo id efficeret extra tempora & loca in Bulla Gregor. XV. contenta. Et ita sentiunt docti recentiores à me consulti, & præsertim aliqui Magistri Illustrissimæ Societatis Iesu, quia prætextus confessionis, de quo agitur in Bulla, debet esse proximus, non autem remotus à loco & statu confessionis, ut docet Soula opusc. de Confessor. sollicit. in addit. num. 10 & de occasione idem dicendum putant. Sed ego in hac quæstione de meo nihil asserere volo.

RESOL. XLVII.

An sit denunciandus Confessarius, qui tribuit penitentem chartam in confessione; postea tamen legendam, in qua ad veniem sollicitabat? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 2.

Sup. hoc sup.
in Ref. 40.
cursum pro
p. fin. verf.
Confessari-
um.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam docet Ioan. Sancius in selectis disp. 1. num. 31. ubi sic ait. Confessarius penas Brevis non effugiet si chartam continentem sollicitationem tradat fœminæ penitenti, quamvis non statim legendam conferat. nam cum traditur charta, incipit sollicitatio, & injuria fit Sacramento, quo monendum erat penitenti vitam in melius mutare, instrumentum conferatur, quo laucietur. Ita ille.

2. Sed contrariam sententiam iudicat probabilem novissimè Castr. Palas tom. 1. tract. 4. disp. 9. punct. 4. num. 2. si charta non immediate post susceptum Sacramentum legatur, sed transacto jam tempore, quia talis chartæ traditio est solum causa sollicitationis, non verò

sollicitatio, non enim tunc quando traditur charta, movetur penitens ad malum, ut supponitur; ergo tunc non sollicitatur, sollicitatio namque est motio voluntatis alienæ, cum autem non moveatur penitens voluntas in confessione, sed extra, quando sollicitat legit chartam, efficitur in confessione non fuisse factam sollicitationem, ac proinde non fore ex obligatione denunciandum. Cæteras rationes videbis apud Castrum Palasum.

3. Et ad argumentum non tactum à Castr. Palas quod ex negativa sententia daretur ansa, & occasio Confessariis sollicitandi penitentes fraudando legem, & eludendo cum hac inventione penas inflitas adversus eos in Bullis Pontificiis, forte quis posset respondere ex doctrina doctiss. Emanuelis de Moura in opuscul. 1. de enfal. & incant. sect. 3. cap. 3. num. 18. quod Confessarius in committendo delicto si sibi caveat à circumstantiis quæ illum submittunt Inquisitionibus, faciuntque delictum enormius, hoc non est facere fraudem legi, sed facere opus prudentie humanæ & cautelæ, quo magis fidem proficitur.

4. Verum his non obstantibus tu ne recedas à sententia affirmativa Sancij, quia talis sollicitatio moraliter incepta fuit in confessionario, quando Confessarius tradidit chartam postea legendam fœminæ. Et ideo adversus sententiam negativam, quam priorius ego improbo, meritò novissimè insurgit Sagandea de præcept. Eccles. in editione novissima, pr. 2. lib. 4. cap. 3. num. 62.

RESOL. XLVIII.

An penitens, qui ignoranter accusavit se in confessione habuisse animum peccandi cum ipso Confessario, unde ex hoc illam sollicitavit, teneatur dictum Confessarium denunciare? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 10.

§. 1. **R**espondeo affirmativè cum Bonacina in tract. var. disp. 6. punct. 3. num. 17. ubi sic ait. Fœmina non obligatur ex vi constitutionum Apostolicarum ad denunciandum Confessarium, cui expressè, vel tacitè suum libidinofum animum erga ipsum significavit, ut ipsum ad peccatum induceret, & Confessarius occasione inde arripit turpem aliquem actum cum ea exercendi. Hoc tamen intelligitur, modo fœmina turpem suum amorem Confessario significet animo ipsum provocandi, tunc enim ipsa dicitur sollicitare Confessarium, non autem ab ipso sollicitari secus si hoc aperiat Confessario animo confitendi, seu accusandi se de gravi illo affectu, & Confessarius anam inde assumat exequenda libidinis, tunc enim Confessarius dicitur sollicitare penitentem. Ita Bonacina.

RESOL. XLIX.

An Confessarius, si in actu confessionis dicat penitentem, se io fuisse secolare, vi prendere por moglie, si denunciandus tanquam sollicitator?

Et an interpret confessionis, si sollicitet penitentem, sit denunciandus?

Et alia curiosa dubia notantur circa crimen sollicitationis, & adducuntur diversi casus in textu hujus Resolutionis, sed jam ferè omnes magis latè in suis specialibus Resolutionibus nunc sunt transcripti, & assignati in hoc volumine tractatu. Ex part. 9. tract. 9. & Misc. Ref. 32.

§. 1. **N**egative respondet Bordonus in sacro Tribunal. c. 23. qu. 3. n. 54. quia dicta verba nullum dicunt

eunt peccatum ad minus mortale, & quia solum explicant impudicum affectum erga mulierem.

2. Sed tu cogita, quia dicta verba sine aliqua occasione in confessione dicta videntur maxime excitativa ad venerem; & cum sint impertinentia ad confessionem, sapiunt sollicitationem; callidus enim, & perfidus Confessarius paulatim vult illam incipere, & mulierem allicere, sicut si laudaret illam ex pulchritudine, non sunt mala, nec explicant impudicum affectum: verum si sine aliqua occasione proferuntur à Confessario, esset denunciandus, ut vult ipsemet Bordonus, ubi supra, *quest. 8. num. 59.* ergo, &c. Ideo, ut dixi tu cogita, & recognosce Escobar de *Sollicit. part. 1. quest. 3. num. 38.* ubi docet, me citato, quod dum non ita certum sollicitationis sensum verba continent, ut trahi aliquo modo possint in bonam partem, posse Inquisitores vocare Confessarium, & cum circa intentionem interrogare.

3. Nota etiam hic, quod dictus Pater Bordonus, loco citato, *quest. 16. numero 74.* docet, Confessarium, qui confertur sollicitationi à muliere sibi facta, non esse denunciandum etiam in terminis Bullæ Gregorij XV. quia verba Bullæ comprehendunt colloquia de rebus turpibus sine ordine ad provocationem, aut de lenocinio peragendo à penitente. Preterea illa verba referuntur ad Confessarios auctores inhonestorum sermonum, ut colligitur ex verbo, habuerint, quod sine dubio refertur tantum ad Confessarios. Ita ille contra Trimarchum; cui adde Baldellum *tom. 2. l. 2. disp. 63. n. 34.* & Trullench in *decal. tom. 1. lib. 1. cap. 3. dub. 18. num. 53.*

4. Sed ego puto, sententiam nostri Siculi Patris Trimarchi viri docti, & amicissimi esse tenendam, quam ante illum ex Soufa docui, & novissimè, me citato, tenet Illustrissimus Inquisitor Escobar à Corro in *tract. de Confess. sollicitat. part. 1. quest. 3. num. 44.* & noster concivis doctissimus Pater Ioseph Augustinus in *brevi notitia, &c. Titulo de Confess. sollicit. num. 4.* ubi sic ait: Tenentur penitentes revelare Confessarios sollicitantes, etiam si penitentes fuerint primi in miscendis sermonibus inhonestis, aut Confessarios sollicitaverint, dummodò Confessarii confenserint, & habuerint inhonestos sermones: nam in Bulla prædicta constat sufficere ad hanc denunciationem, si Confessarius habuerit cum penitente illicitos, & inhonestos sermones, aut tractatus, nec excipitur casus, in quo ipsi non fuerint primi, sed satis est si inhonestos sermones habuerint. Ita ille; cui adde à fortiori meipsum in *part. 4. tractat. 5. resolut. 4.* Et ita ego testor, quod sententia contra Bordonum, & alios observatur in praxi in nostra inquisitione Hispanica, & quod etiam observetur in hoc Tribunali Sanctæ Inquisitionis testatus mihi est nunquam satis laudatus Dominus meus Illustrissimus Franciscus de Albicis Sancti Officii Assessor, & Reverendissimus Confessarius Pater Ioan. Baptista à Martinengo, ambo viri docti, & amicissimi. Puto tamen supradictum Confessarium esse mitius puniendum.

5. Sed quid dicendum de interprete confessionis, an sit solliciter penitentem sit denunciandus? Negativè responder Bordonus *quest. 14. num. 69.* contra Trimarchum. Sed pro Trimarcho stat novissimè Escobar à Corro ubi supra, *part. 1. quest. 2. num. 31.* quia Interpretes accedunt ad Sacramentum in casu necessitatis, ut Sacer Medicus per intelligentiam verborum perveniat in cognitionem morborum, & antidotum opportunum adhibeat, quod in mortiferum venenum reddit interpretes sollicitans cum tanti Sacramenti notoria injuria. Tum quia est medium inter Sacerdotem, & penitentem in ipso Sacramento, & debet velut principalis iudicari ratione dependentiæ, saltem quoad hunc effectum, *argum. text. in l. tunc in iure 12. de penit. Tom. V.*

legato, Menochius de *retinend. remedio 1. n. 149.* Valenzuela *conf. 18. num. 78.* & seq. Tum quia negari non potest, nisi quod prætextu confessionis sacramentalis, & veræ, sollicitet; quod sufficit ex *adv. decreto.* Tum quia concurret ad confessionem, & cognoscit peccata per ordinem ad eam; & ita afficitur effectibus confessionis, ut sententia est communis omnium loquentium de sigillo, *cap. Omnis de panit. & remissionib. & pater ex pluribus, quos allegat Martin. Bonacina; de Penitentia, disp. 5. q. 6. sect. 5. punct. 3. n. 5. pag. 172.* quibus adde alios per plures apud Dianam, *5. part. tr. 1. l. de sigillo Confess. fol. 48.* Tum denique quia coipso quod permittitur accedere ad Sacramentum habetur pro Confessario interpretativè saltem; quod sufficit præcipue, quia adest identitas rationis in comprehensione, ita Freitas ad Acugniam, *q. 13. n. 27. & 28.* quæ mihi videtur probabilior, maxime atenta nova Gregorij XV. Constitutione, ex qua dubitari de hac opinione meo iudicio non potest. Hucusque Escobar.

6. Nota verò quod licet me citato asserat Leandrus, de *Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 13. q. 40.* non esse denunciandum confessionis Interpretem ex vi constitutionum Pij IV. Clementis VIII. Pauli V. & Greg. XV. tamen aliunde dictum Interpretem verè subijci iudicio Dominorum Inquisitorum, eò quod & injuriam faciat Sacramento, & suspectus videatur in fide. Et hoc etiam docet Fagundez in *Decalogum lib. 6. cap. 12. num. 23.*

7. Observat etiam Bordonum loco citato, *n. 66.* contra Trimarchum asserere Sacerdotem jurisdictione carentem, si sollicitet in confessione non esse denunciandum, quia Constitutiones Pontificiæ loquuntur de Sacerdotibus deputatis, & habentibus curam animarum, ergo in dictis Constitutionibus non includuntur Sacerdotes simplices. Verum pro Trimarcho à fortiori facit Escob. ubi sup. *n. 27.* asserens. Laicum simulantem se esse Confessarium, si sollicitet fecerim in confessione, esse denunciandum vigore Bullæ Greg. XV. cum talis sollicitatio fiat prætextu, ac simulatione confessionis: ergo comprehensa manet in Bulla Gregoriana. Verum licet Leandrus ubi supra, *q. 37. 38. & 39.* asserat, laicos, Subdiaconos, & Diaconos, v. l. Sacerdotes carentes jurisdictione sollicitantes in confessione, non esse ex vi prædictarum Constitutionum denunciandos, posse tamen ab Inquisitoribus puniri, tanquam suspectos de fide. Vide Bossium in *Discept. Mor. disp. 5. num. 4.* qui citat omnes meas Resolutiones circa præsentem difficultatem.

RESOL. L.

An si Confessarius det aliquod donum mulieri in confessione, dicatur illam sollicitasse, ita ut sit denunciandus? Ex p. 9. tract. 9. & Misc. 4. Ref. 34.

§. 1. Affirmativè respondet Trimarchus, *tract. de Confess. sollicit. disp. 2. sect. 4.* Primo quia ex Ledesma, & Paramo, sollicitatio fit per donorum largitionem. Secunda, quia dona magis quàm verba alliciunt. Tertiò mulier non est pauper, neque annulum perdidit: ergo nihil aliud cogitare potest, nisi Confessarium habere affectum libidinosum erga se: ergo tunc tentatur ad libidinem.

2. His tamen non obstantibus, novissimè doctus Pater Bordonus in *Sacro Tribunalis cap. 23. q. 10. n. 61.* negativè sententiæ adhæret: tum quia donum ex sua natura non ordinatur ad venerea; ergo de se non est signum, aut factum sufficiens ad arguendum sollicitationem ex quo tollitur primum argumentum Trimarchi; estò enim dono fieri possit sollicitatio, ea tamen

l. l. non

Quænt est in col. tr. 8. ref. 39. & in ref. not præteritæ §. 1. in fin. & ibi in ref. 33. ult. cursum in vers. Tertio. & iterum ibi in tr. 3. ref. 78. §. ult. ad med. vers. interpretes.

Sup. hoc inf. in ref. 86. & 87. & in alio vers. earum notationum projilla quæst.

Sup. hoc inf. in ref. 84. & cursum in alia ejus præmaz annor.

non presumitur, neque asserenda est nisi dono adiungantur verba praeferentia sollicitationem, in quo casu sollicitatio consistet in illis verbis, non in dono. Tum quia, donum non potest etiam ad benevolentiam honestam, ad gratitudinem, ad aliud donum pinguius, quare cum sit indifferens, inde colligi non potest assertivè, donum traditum fuisse ex affectu turpitudinis, imò id suspicari temerarium est, cum donum in bonam partem accipiendum sit, & sic soluitur secundum argumentum & tertium: nam mulier malum cogitans de Confessario, peccat, & imprudens est illius cogitatio, cum in bonum sensum trahere possit finem, quem habuit Confessarius in donatione annuli, putando donationem sibi factam fuisse, vel in signum gratitudinis, si Pœnitens illi fuit aliàs liberalis largitione elemosynarum, vel ex affectu paternitatis spiritualis, &c. Tum quia, non est sollicitatio ex eodem Trimarcho n. 19. quando pecunia tribuitur Pœnitenti pauperi, quia praeiudicium stat pro Confessario ex titulo paupertatis: ergo neque donare diviti, quia praeiudicium boni finis, qui inesse potest huic donationi, facere potest favore Confessarii, pro qua in dubio praeiudicium est. Demum huiusmodi sollicitatio, si qua adest, solum dubia, & praeiudicata est, ac proinde non est conformis Bullae Gregorianae, quae punit certam sollicitationem non praeiudicatam, consequenter nulla est obligatio denunciandi Confessarium donantem.

3. Sed ego in hoc casu distinguendum esse puto: nam si quis v.g. daret Pœnitenti ramusculum, seu florem, vel donum minimi valoris, tunc adhererem opinioni Patris Bordonii, & ita docet Escobar tr. de Confess. sollicit. p. 1. q. 3. §. 2. n. 14. Secus autem si donum esset magni valoris, consideratis circumstantiis personarum, & in hoc casu non mihi displicet opinio Trimarchi, nam extra occasionem, & impertinenter ad confessionem dare donum considerabile mulieri, quae confiteretur, est maxima praeiudicium contra Confessarium: tum quia, ut ait Escobar loco citato n. 16, non solum prohibetur aperta sollicitatio, sed etiam palliata tacite, vel amphibologicè demonstrata, qualis videtur donatio muneris, de qua loquimur: tum quia muneribus faminae facile allici, & provocari solent: tum quia in hoc venenoso crimine nec subterfugium, nec velamen relinquendum est, quo simile flagitium lascivi Confessarii cooperire valeant.

RESOL. LI.

An mulier teneatur denunciare Confessarium illam sollicitantem, si ante sollicitationem ei praeiudicet multa muneris intuitu elemosyna absque malo fine?

Et quid, si contingat ante impensa beneficia Confessarium sollicitasse, & per tempus sollicitationi incumbendo maxima dona, & beneficia impertiri faminae sollicitatae, an sit denunciandus talis Confessarius?

Et quid, si ipsi famina nulla fuerit Confessarius sollicitans impertitus beneficia, sed famina filijs, marito, parentibus, vel fratribus? Ex p. 10. tract. 13. & Misc. 3. Ref. 46.

§. 1. Negativè responderet Sancius in seless. disp. 11. num. 55. ubi sic ait: Nec denunciandi aderit obligatio, si famina sollicitetur a suo maxime Benefactore, aut amico. Potest namque contingere Petrum Confessarium beneficia plurima faminae impendisse, ipsamque gratitudinis vinculo constringi non tantum damnum Confessario exortendum impedire, verum bonis ipsam afficere. Inhumanum ergo esset faminam obligare sui Benefactoris auctorem damni esse. Imò si contingat ante impensa beneficia, Confessarium sollicitasse, & per tempus sollicitationi incumbendo, ma-

xima beneficia impertiri faminae sollicitatae, non denunciandus erit. Quia licet dum aggressa est sollicitationem, non aderat exculatio ex gratitudine ad denunciationem omittendam; postea tamen dum munera elargitur etiam ob implendam libidinem, Benefactoris naturam non subterfugit; cui damnum parare inhumanum esset. Praeterea quod se private faminam beneficiis in futurum suscipiendis, esset idem ac in propriis bonis iacturam sentire: diximus autem supra faminam constringi denunciare, cum bonorum suorum iactura. Deducitur etiam, non constringi faminam sollicitatam denunciare Confessarium, qui est ipsi faminae nulla fuerit impertitus beneficia, vel fratribus. Quia gratitudinis natura non solum ad gratias agendas obligat pro beneficiis in propria persona susceptis, verum in persona mariti, filiorum, parentum, & fratrum. Cum horum bona vel mala, ut supra dictum est, propria reputentur. Hucusque Sancius.

2. Sed haec omnia sunt destructiva nostri Sacri Tribunalis; unde merito illa refellit, & damnat Carolus de Baucio in Miscellan. cas. Confess. tom. 2. opus. 2. quest. 230. ubi sic ait: Haec opinio non est mihi probabilis, & iudico esse temerariam, & scandalosam contra bonum publicum totius Christianitatis. Et ratio mihi est, licet obligatio ex gratitudine oriatur ex lege naturali, tamen obligatio revelationis Confessarii, qui sollicitavit Pœnitentem in actu Confessionis, non solum oritur ex lege positiva humana, sed magis etiam oritur ex lege naturali superioris ordinis, quam ex gratitudine; nam revelatio Confessarii sollicitantis ad Tribunal Sancti Officii tendit primario ad abolitionem peccati praeteriti, & futuri, & ad conservandum bonum totius Reipublicae Christianae, & ut detereantur alij Confessores, ne incendant in tale peccatum. Confirmatur; magis Creatura tenetur servire Deo ex infinitis titulis, & praecipue ex gratitudine beneficii creationis, conservationis, Redemptionis, &c. quam Benefactori maximo, aut magno amico: revelatio autem Confessarii, cum tendat ad destructionem peccati, est in honorem Dei, & non revelare, est in favorem Creaturae, sed inter Creatorem, & Creaturam nulla datur comparatio: ergo, ita Baucius. Quae quidem ab ipso dicta, sunt adeo vera ut merito Sacra Congregatio Indicis novissime inter alias opiniones huius Auctoris, hanc deleuit ex suis Operibus, ut testatur est Mihi Reverendissimus Pater Martinus tunc illius Congregationis Secretarius, nunc vero Ordinis Praedicatorum Generalis dignissimus.

RESOL. LII.

An Confessarius, si laudet penitentem ex pulchritudine, venustate, &c. dicatur illam sollicitare, & ideo ex hoc sit denunciandus? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 18.

§. 1. Negativam sententiam probabilem esse putat Antonius Soula in aphor. Inquis. libro 1. in Reclat. cap. 3. n. 5. ubi sic ait: Confessarius, qui pulchritudinem penitentis, & venustatem laudat, licet in certis antiquarum constitutionum contra illas non faminis antiquarum constitutionum violare novam constitutionem Gregorij. Ita ille. Unde in verbo illo probabilis, docet negativam sententiam etiam in terminis Bullae Gregorianae esse probabilem; sed, ut dixi, seclusa constitutione Gregoriana, Confessarium putat in tali casu non esse denunciandum, quod etiam docuit opus. Confess. sollicit. tract. 1. cap. 1. n. 10. ubi sic ait: Ex his colligitur primo, poenae huius decreti non manere subiectum Con-

Confessarium, qui in ipso etiam confessionis actu mulieris pulchritudinem, atque venustatem laudat, aliisque ejus dotes commendat, tum quia de se hoc non est peccatum mortale, tum etiam, quia ille actus non est inhonestus, neque de se ad inhonestum actum ordinatus. Sic Soula.

2. Sed in terminis omnium constitutionum puto, dictam sententiam non esse tenendam, & ideo Peyrinus de privi. Minim. tom. 2. consil. 7. Greg. XV. §. 6. num. 21. sic ait: Inquisitores possunt, & debent procedere contra Confessarios qui non verbis expressis, sed solum tacitis, & occultis alliciunt penitentes ad actus inhonestos, ut si illos pulchritudine venustate, &c. laudent. Ita ille, quod ante docuerat Acugna de Confess. sollicit. 7. num. 11. Sanctarellus de heresi cap. 44. dub. 1. num. 9. & novissime Barbosa de officio Parochi c. 19. n. 49. & Bonacina in tract. var. disp. 6. punct. 3. num. 3. qui recte addunt hoc verum esse, modò non constet, aut rationabiliter non præsumatur Confessarium qui feminam laudavit à venustate, protulisse hæc verba alio fine, quam intentione alliciendi ad actus inhonestos: ut si, v.g. ait Bonacina, femina penitenti dicat, suæ pulchritudini & venustati injuriam facere prostituendo se ipsam aliis; sed de his verbis etiam in hoc casu abstinere Confessarij; nam equidem aliam rationem efficaciorē possunt invenire, ut penitens minimè turpem copiam sui aliis faciat, quam laudando venustatem & pulchritudinem ejus. Verum post hæc scripta inveni Freitam in editione novissima de Confess. sollicit. quest. 7. n. 44. & 45. circa præsens dubium etiam in terminis Bullæ Gregorianæ negativam sententiam docere; sed tu ne discedas ab affirmativa, maximè post Bullam Gregorij XV.

RESOL. LIII.

An sit denunciandus Confessarius, qui actus turpes cum penitente exercet, si gravi somno, aut morbo inter confitendum oppressus fuerit?

Et quid, si Confessarius aliqua arte, vel medicina induxit feminam?

Et quid est dicendum si somnus, aut morbus esset levis, & non bene ligaverit sensus feminæ, nec in totum impedit illorum operationes, & ideo penitens aliquantulum adverteret actus Confessarij, &c. Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. Ref. 45. alias 43.

§. 1. Affirmativè respondet Pater Leandrus in Sacram. tom. 1. tract. 5. diff. 13. quest. 33. ubi sic ait: An sit denunciandus Confessarius, qui proximè ad Confessionem aliqua arte in somnum inducit feminam, & tunc sopitam cognovit. Affirmant Sanctius diffut. 11. num. 31. & 32. & Trullench lib. 1. in Decalog. cap. 3. dub. 18. num. 54. Addunt tamen, contrarium esse dicendum, in casu quo femina non arte aut maleficio Confessarij, sed paroxismo, aut morbo aliquo, fuisset somno sopita, & tunc à Confessario cognoscat; quia in hoc casu, Confessarius, non sollicitator, sed fornicator censetur: ergo non venit denunciandus: quia Decreta Pontificum non decernunt penas Confessariis fornicantibus proximè ad Confessionem; sed sollicitantibus. Sed ex vi Decreti Gregorij, tam in secundo, quam in primo casu, esse talem Confessarium denunciandum certò Respondet. In primo patet; quia ibi Confessarius verè sollicitavit feminam in Confessione, aut proximè ad illam, licet non verbis, opere. In secundo etiam constat; quia in illo Confessarius, etsi propriè non sollicitavit feminam, habuit tamen cum illa tractatus inhonestos saltem opere, quod quidem eodem tenore

Tom. V.

est prohibitum per Constitutionem Gregorij XV. ergo. Ita Leandrus. Et hanc sententiam docet etiam Elcobar à Corro de Confess. sollicit. part. 4. quest. 4. §. 2. num. 29. Tum quia amplectens, occasione adimplendæ libidinis in ipso actu Sacramentali se coinquinat, & Sacramento injuriam affert eodem coinquinamento, quod extat per Constitutionem prohibitum: Tum quia sollicitatio ad inhonestam principaliter prohibetur propter turpitudinem ad quam dirigitur, & qua polluitur Sacramentum, nempe propter commixtionem carnalem, ad quam dirigitur. Igitur multo magis prohibita debet censeri ipsa commixtio, & carnalis copula, ut docuit Philosophus lib. 1. Posteriorum, textus in leg. quia parentis 16. juxta glossam, Solutio matrim. Auth. Multo magis, Cod. de Sacrosanct. Eccles. Baldus in leg. Penitens numer. 33. Cod. de pactis. Tum quia si actus inhonesti extra copulam prohibentur in Constitutione, idè est, non tantum quia per se turpes sunt, sed quia diriguntur ad turpitudinem copulæ, velut ad finem, ex quo ipsi turpes fiunt. Quam veram opinionem amplia, non tantum dum Confessarius in Confessione copulam habet cum femina somno, morbo, aut paroxismo correpta, sed dum tantum habet actus libidinosos, ut erunt tactus in pudendis, & similes, quia sunt ejusdem malitiæ cum copula, & verè hoc est ad inhonestam tentare, & habemus comprehensum in nostra Gregorij Constitutione, & ita velle videtur Martinus Bonacina tract. var. disp. 6. de onere, & obligat. denunciandi, punct. 3. num. 3. Hucusque Elcobar.

2. Sed contrariam sententiam, præter Sancium, & Trullench. toetur novissimè Lupus de Edicto S. Inquisit. part. 2. lib. 5. art. 2. diffcult. 1. & Pater Baldellus in Theolog. Mor. tom. 2. lib. 1. disp. 63. numer. 26. ita asserens: Si Sacerdos actu audiens Confessionem alicujus Penitenti, interius consentiat in actum aliquem turpem cum illa perpetrandum, & secretò se polluat, nec Penitenti aliquid aperiat in ipsa Confessione, vel immediatè post, aut in Confessario, vel in loco alio ad confessionem electo, non est, quod denunciatur, etiam si postea extra Confessionalem rem totam aperiat; quia reverà non sollicitat in Confessione, aut Confessionali: Et idem esset, si Penitens inter confitendum gravi somno, aut morbo corripereetur, & esset extra sensus: & hoc videns Confessarius turpiter illum oscularetur, aut attraheret ad explendam tantummodò suam libidinem; non autem ad illum tentandum, aut provocandum, quem videret pro illo tempore expertum sensus: similiter enim non potest dici illum tentare, aut provocare: siquidem est omnino incapax provocationis, & tentationis, oppositum tenet Bonacina. Sed non video qua probabilitate id possit dici, cum talis penitens, quamdiu est extra sensus, non magis sit, capax provocationis, aut sollicitationis, quam si esset mortuus: aut planè ligneus, vel marmoreus: secus verò, si somnus, aut morbus esset levis, & non bene ligaret sensus, neque in totum impedit illorum operationes, & ideo Penitens aliquantulum adverteret actus Confessarij, itque possunt vel tunc, vel postea esse illi tentatio, & provocatio, quia tunc verè tentaret, & procuraret sollicitare. Et quod dicitur in utraque Bulla etiam illum esse denunciandum qui tentat, & procurat sollicitare, procurare, aut allicere, non significat, quod sit denunciandus, si hæc faciat quando alter ex quocunque accidenti non potest sollicitari, provocari, & allici; sed solum si hæc faciat frustra, & sine effectu, quia alter non admittit sollicitationem, neque sinit persuaderi turpia, aut induci ad illa: sed resistit sollicitanti, & provocanti. Hucusque Baldellus: cui adde Seraphinum Freitam ad Acugnam, quest. 9. num. 11. Vnde ego

Ll 2 utram

utramque sententiam probabilem esse puto, licet affirmativam probabiliorē esse existimem, sed primam tanquam certam amplector, si Confessarius in confessione; vel actu proximo attrahit feminam in somnium, vel peroxylum aliqua arte, vel medicina mediante, ut rem cum ea habeat; nam solicitator dicitur, & puniri debet per Inquisitores. Vide Doctores citatos.

RESOL. LIV.

An femina, si consentiat sollicitationi, teneatur Confessarium denunciare?

Et notatur, quod ex mandato Urbani VIII. precipitur Ordinariis, ut omnibus Sacerdotibus tam Regularibus, quam secularibus approbandis ad confessiones audiendas in actu ipso approbationis legatur, & intimetur Constitutio Gregor. XV. &c. Ex part. 4. tract. 5. Ref. 1.

Que hic est §. 1. **I**n part. 1. tr. 4. ref. 9. adduxi Acugniam, Sanctarellum, Peyrinum & alios, affirmativam sententiam docentes, ex quadam Epistola Cardinalis Mellini directā ad Federicum Cardinalem Borromæum Archiepisc. Mediolan. cujus tenorem hic per extensum modo apponere visum est. Sic enim habet, [Illustrissimo, & Reverendissimo, Signor mio Osservatissimo. Doppo esser si ha una longa e matura confederazione sopra il dubbio significato da diverse bande, se y penitenti siano obligati à denunciare i Confessori, da quali sono stati sollecitati nel luogo, o atto della Confessione quando hanno consentito alla sollecitatione. N. S. e questi miei Signori Illustrissimi in Congregatione tenuta avanti S. Santità à 25. di luglio passato, doppo haver ancho inteso il parere d'una particolare Congregatione deputata per questo effetto hanno risoluto che qualsivoglia penitente è tenuto à denunciare il Confessore, dal quale sarà stato sollecitato nel luogo o atto della Confessione, ancor che gli habbia consentito & non è tenuto à propalare il proprio consenso, ne sopra ciò s'interroghi dal Vescovo, ò dall' Inquisitori, ò loro Vicarij avanti quali deporrà, ne meno il Confessore denunziato, procedendo si poi contra di lui, ne i costituiti che se gli faranno non s'interroghi sopra dito consenso, & in caso ch'egli volesse dirlo da se non si scriva il suo detto come cosa in ordine alla persona sollecitata non spettante all'Officio della santa Inquisitione, le parti dunque di V. S. Illustrissima sono di significare a i Confessori detta resolutione, & incaricargliene strettamente l'osservanza acciò ne i casi che occorrono alla giornata conforme al tenore della costitutione publicata de Greg. XV. S. M. contra y confessori, sollecitanti significchino à y penitenti l'obbligo che hanno di denunciare i Confessori, da quali saranno stati sollecitati, & havendogli consentito, & facendo difficoltà in scoprire il proprio consenso conforme alla resolutione che si è fatta gli dichino apertamente che non sono tenuti à propalare il detto consenso, è che tanto i penitenti, quanto i Confessori sollecitati procedendosi contra di loro non saranno dicio interrogati e dicendolo da se non si scriverà ne riceverà il loro detto, e quando il penitente tuttavia persistesse nella medesima renitenza N. S. si contenta che dal Vescovo ò dall' Inquisitore si dia autorità al Confessore di ricevere per scrittura e con giuramento la denuncia per portarla subito à chi gli haverà data autorità di pigliarla, e se oltre le cose sedette occorrerà altro caso grave, per il quale non si possa il penitente indurre à denunciare vuole S. Santità che si scriva qui, è s'aspetti la risposta & in tanto si sospenda nell' assoluzione, e tanto si contenterà V. S.

Illustrissima far osservare nella sua Diocesi facendo registrare la presente negli atti di cotesta corte per informatione sua e de suoi successori, quali havranno mira che la presente resolutione riguarda solo quei penitenti che per havere consentito fanno difficoltà in denunciare, ma à quei che non hanno consentito è havendo consentito non sono in ciò renitenti, non deve il Confessore porre difficoltà alcuna ma lasciare che indifferentemente e liberamente sodis facciano all'obbligo che hanno di denunciare conforme alla constitutione. Si complacere anco V. S. Illustrissima di mandare copie della presente à i Vescovi suoi suffraganei acciò da essi ancora sia fatta la presente resolutione & à V. S. Illustrissima per fine humilissimamente bacio le mani, di Roma, li 27. di Settembre 1624. di V. S. Illustrissima & Reverendissima humilissimo & obligatissimo servitore, il Cardinal Mellino A tergo. All' Illustrissimo & Reverendissimo Signor mio Osservatissimo il Signor Cardinal Borromeo.]

2. Vnde ex hac epistola apparet, non esse admittendam opinionem Soula de Confessor. sollicitant. tract. 1. capite 7. numero 4. asserentis feminam si consentiat sollicitationi, & veniat in actum peccati, praeterit in confessione, non teneri denunciare Confessarium. Secundo apparet non esse admittendam opinionem Freitas in editione novissima de Confessor. sollicitant. quest. 10. numero 40. asserentis feminam in tali casu non solum teneri ad denunciandum, quod est verum; sed etiam teneri aperire copulam, & si hoc non faciat, Inquisitores possunt illum interrogare de omnibus circumstantiis sollicitationis, tam tactuum, quam etiam copulae, quae omnia, pace viri doctissimi, sunt contra supradictam Epistolam, & expellunt feminas à denunciatione, ut omnibus patet, unde non sunt admittenda, neque in sacro Tribunali praedicantur.

3. Non desinam hic adnotare id, quod oblevet Laurentius Peyrinus in privi. Minim. tom. 2. confit. 4. Gregor. XV. §. 9. num. 34. nempe datas esse literas omnibus Archiepiscopis & Vicariis Generalibus die 3. Octobris 1626. subscriptas, Cardinalis Mellini, quibus praecipitur dictis Ordinariis de mandato S. S. D. N. Urbani VIII. ut omnibus Sacerdotibus tam regularibus, quam secularibus approbandis ad confessiones audiendas in actu ipso approbationis legatur, & intimetur constit. Greg. XV. praeterit §. 9. qui incipit, Mandantes, ut eodem tempore fiant Confessarij parricidas propositas sollicitantibus, & quod non hortantes, ut debent, poenitentes sollicitatos ad denunciandum, vel docentes eos non teneri denunciari, puniantur ab Inquisitoribus.

RESOL. LV.

An mulier sollicitans Confessarium sit ab ipso, vel ab alio qui hoc sciunt, denuncianda?

Et docetur, quod ha Constitutiones, cum sint penales, non sint extendende ad alium casum.

Et ex doctrina supradicta questionis etiam inferitur, quod excommunicatio lata contra ingredientem Monasteria Monialium sub praetextu licentiarum, non extenditur contra ingredientem sine tali praetextu. Ex p. 1. tract. 4. Ref. 23.

§. 1. **V**ideretur prima facie affirmative respondendum, & ita in terminis Bullae Greg. XV. docet Belochius de cas. reserv. p. 2. §. 9. n. 1. quia talis mulier non minus Sacramentum laedit, cum sollicitat, quam Confessarius, si sollicitaret: sed Confessarius sollicitans est denunciandus; ergo & sollicitatrix debet denunciari. Et ita docet Paramus de origin. Inquis. lib. 3. §. 10. in fine. 2. A.

2. At contrarium omnino est affirmandum cum Riccio in *praxi*, p. 3, resol. 67, n. 1. Sancio in *selectis*, disp. 11, n. 24. Bonac. in *tract. var. disp.* 6, punct. 3, n. 20. & aliis: quia Constitutiones Pontificum in Confessarios, diriguntur ad illorum audaciam, & iniquitatem comprimendam, cumque hoc scelus feminis raro contingere constet, lex de illis non disponit: quia leges humane ea, quae frequentius accidere solent, considerant.

3. Adde illud, quod saepius repetitum est: cum haec Constitutiones sint penales, non sunt extendendae ad alium casum, ex cap. statum de elect. & ex leg. cum quidam ff. de liberis & posthum. Barb. de potest. Episc. p. 3, alleg. 102, n. 92. Castr. Pal. de leg. pen. lib. 1, c. 7, docum. 3. Sanchez de *mar. tom.* 3, lib. 10, disp. 4, n. 3, & alij communiter. Vnde edicta poenalia rejiciunt argumentum a pari, & a simili, & a contrario sensu. Et ideo poena l. unica, C. de raptu, virg. non habet locum, quando virgo rapit virum, vel vit virum, ut recte observat Castrensis in *l. raptos*, C. de raptu, virg. Trivisanus p. 2, decis. 211. Decianus lib. 8, tit. 7, n. 28, & 29. cum Emmanuele Barbosa ad ordin. Portug. lib. 5, tit. 18, §. 3, num. 2. & Sanchez de *marim.* tom. 2, lib. 7, disp. 12, n. 25. Et ego sentio, quod excommunicatio lata contra ingredientem Monasteria Monialium sub praetextu licentiarum, non extenditur contra ingredientem sine tali praetextu, ut recte docet Sanchez in *summa*, tom. 1, lib. 6, cap. 16, n. 78, qui citat Suarez, Philarchum, Zerolam, Sayrum, & Rodriguez; quibus ego addo Mirandam in *Man. Prel. tract. de Monialibus*, §. 2, art. 10, concl. 1. Megalam in 3, par. lib. 4, cap. 3, §. 2, n. 11. Campanili in *diver. jur. can. rub.* 12, cap. 16, n. 24. Barbofam de potest. Episc. p. 3, alleg. 102, n. 37, cum aliis. Vnde patet responsio ad argumentum contrarium.

RESOL. LVI.

An Confessarius a femina sollicitatus, si consentiat sollicitationi, & ad alius turpes, & sermones inhonestos, sit ab aliis, qui hoc sciunt, denunciandus? Ex p. 1, tract. 5. Ref. 11.

Affirmativam sententiam docere Graf. tom. 1, lib. 5, conf. 7, n. 8. de pen. notavit Freit. in *addit.* ad *tract. de Confess. sollicit.* q. 9, n. 8. Sed Graffius in illo loco nihil de hoc. Ideo negativè respondet Episcopus Roderic. Auguina in *dict. tract. de Confess. sollicit.* q. 13, per totam, & ibi Freitas n. 24. Hanc etiam sententiam docuit Portel, in *addit. ad dubia regul. verb. sollicitare feminas*, n. 10. Et ita respondit Suarez, testatur Auguina, ubi supra. Et ratio est: quia sollicitatio supponit preces, & postulationes praerequisitas: & ideo Pontifices utuntur his verbis, *allicere*, vel *provocare*. Sed Confessor prius sollicitatus non rogat, non allicit, non provocat. Ergo non est denunciandus.

2. Sed haec opinio erat probabilis, imò vera, ante Constitutionem Greg. XV. nunc autem difficultatem habet; nam in dicta Bulla Summus Pontifex asserit, [esse denunciandos illos Confessarios, qui (hæc sunt verba Bullæ) poenitentes sollicitare, vel provocare tentaverint, aut cum eis illicitos, & inhonestos sermones, sive tractatus habuerint.] Vbi vides, quod Summus Pontifex, non solum simpliciter, ut fecerant antea Clem. VIII. & Paulus V. utitur verbo sollicitandi, & provocandi, sed addit illa verba: *Aut cum eis*, &c. Sed Confessarius in nostro casu, licet prius a femina fuerit sollicitatus; tamen illicitos, & inhonestos sermones cum illa in Confessione habet. Ergo, vigore dictæ Constitutionis, est denunciandus.

3. Non reticebo tamen, Sanctarellum, virum doctum, in *tract. de hæresi*, c. 46, n. 2, docere, etiam post Bullam Tom. V.

Greg. XV. non esse denunciandum Confessarium, qui a muliere sollicitatus, & ejus libidini consentit. Idem etiam docet Sancio in *selectis*, disp. 11, n. 35, & 26. Peirini. ubi infra, §. 3, n. 10. Homobonus de *exam. Eccl. tom.* 2, tr. 11, c. 12, §. 26. & Bonacina in *tract. var. disp.* 6, par. 3, n. 17. Vnde hæc opinio probabilis, & tuta etiam mihi videtur. Et verba Bullæ Greg. XV. superius adducta, posset aliquis intelligere, non de Confessario consentiente sollicitationi poenitenti; sed de Confessario de rebus turpibus in confessionario cum aliqua muliere confabulante, absque sollicitatione ad aliquid inhonestum perpetrandum. Et ita docet Peirinus in *privil. Minim.* tom. 2, constit. 4. Greg. XV. §. 2, n. 2.

RESOL. LVII.

An Confessarius consentiens sollicitationi, sed statim desistens de turpi illa materia loqui, differendo illius complementum ad aliud tempus, & non præbendo poenitenti absolutionem, incidat in Bullam Greg. XV. & sit denunciandus? Ex p. 4, tr. 5. Ref. 4.

Ad hoc dubium negativè respondet Soula in *Aphor. Inquis.* lib. 1, cap. 34, n. 10. ubi sic ait: Si Confessarius sollicitationem amplectens de materia illius loqui desistat, ac libidinis complementum in aliud tempus & locum differat, neque feminæ sollicitatrici absolutionem impendat, probabilius est decreta hæc minimè violasse. Ita ille, quod etiam antea docuerat opusc. de *Confess. sollicit.* tract. 1, cap. 6, n. 8. & ratio est, quia Confessarius in hoc casu solummodo videtur infidelis minister, qui mulierem ab impudico proposito noloit dissuadere, cum hoc ad Confessarii munus propriè attineat: non verò vocandus est sollicitator, neque volens injuriam inferre Sacramento, ut colligi potest ex eo quod noluerit absolutionem tanquam indispositæ impendere. Neque potest dici abutens Sacramento positivè quod ad transgressionem decreti necessario exigitur, ut testantur illa verba, *Allicere* & *Provocare*, quæ abusum Sacramenti activum denotant; solum igitur dicendum est, non bene utens Sacramentum ministrans. Ita Soula & alij, quos adduxi in 1, p. tract. 4, resol. 11.

2. Verum contrariam sententiam ego sequor, nam ut Confessarius dicatur verè sollicitator, non est opus, ut absolutionem sacramentalem impendat, nec ut de rebus venereis longius cum poenitente loquatur, sed sufficit sollicitationi feminæ acquiescere, nã talis consensus ad illam sollicitationem non efficitur mentaliter, sed verbis; ergo eo ipso quod ita sollicitationi consentit, dicitur habere inhonestos sermones cum poenitente, quod prohibet Greg. XV. in *sua Bulla*, nec enim magis, aut minus mutat substantiam, aut differunt specie, ut patet in *l. fin. de fundo instruct.* l. si is cui ff. quem admodum servit. amittit. & docet Surdus *consil.* 305, n. 66, & *consil.* 368, n. 13. Marius Antonius *var. resolut.* lib. 3, resol. 39, n. 4. Ferrerus in *consil.* C. de halon. glossa 8, n. 155, & alij. Ergo, &c. Sed de hac quaestione inferius etiam redibit sermo.

RESOL. LVIII.

An se Confessarius consentiat sollicitationi, sit denunciandus vigore Bullæ Greg. XV? Ex p. 4, tr. 5. Ref. 42.

Affirmativè respondet Fagundez de *præcept.* Eccl. in 2, edit. præf. 2, lib. 4, cap. 3, n. 56, & 57. quia Summus Pontifex in dicta Bulla omnes illicitos & inhonestos sermones, quos Confessarii cum poenitentibus habuerint, prohibet, & dictos Confessarios

Sup. hoc in ref. præterita, & seq. & sup. in Ref. 49, §. Nota etiam, & seq.

Quæ hic est ref. antecedens.

Inferius in ref. quæ nunc hanc sequetur.

Sup. hoc in duabus præcedentibus ref. & sup. in Ref. 49, §. Nota etiam, & seq.

denunciandos esse statuit, sed Confessarius consentiens sollicitationi, commiscet eum penitente illicitos, & inhonestos sermones; ergo denunciandus erit. Ita Fagundez, & ante illum ego ipse in 1. part. tract. 4. resolut. 1. sed ibi observavi multos Doctores etiam in terminis Bullæ Gregorianæ circa præsentem questionem negativam sententiam docere.

Quæ hic est
sup. Ref. 56.

RESOL. LIX.

An si Confessarius consentiat in sollicitatione metus causa, sit denunciandus, & ab Inquisitoribus puniendus? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 15.

Pro confesso
in hac Ref.
in ref. seq.

§. 1. Ad hoc dubium ita respondet Ioan. Sancius in selectis disp. 11. num. 30. Si vocatus Confessarius ad ægrotantis feminæ confessionem ab ipsa sollicitaretur, minas superaddente se exclamaturam vim sibi ab illo inferri, nisi consentiat, sicque ipse ob vitandam infamiam actui impudico consentiat, non erit locus constitutioni Pontificiæ. Ita ille, qui citat Acugnæ & Grassium, quibus ego addo Peyrinum de privileg. Minim. tom. 2. constit. 4. Gregor. XV. §. 3. num. 9.

2. Verum si talis Confessarius denunciaretur, Antonius Soufa in aphorism. Inquis. lib. 1. cap. 3. 4. num. 28. & in opuscul. de Confess. sollicit. tract. 1. cap. 17. num. 8. & seq. putat puniendum esse ab Inquisitoribus arbitratia & extraordinaria pœna, sine tamen abjuratone; sed novissime Freitas tract. de Confess. sollicit. quest. 11. numero 36. docet dictum Confessarium non esse denunciandum, neque posse illum Inquisitores pœna arbitratia punire.

RESOL. LX.

An metus, & vis excusent Confessarium à penis contra sollicitantes?

Et an talis Confessarius, qui metu deliquit, debeat abjurare?

Et deductur, quod qui metu peccat, pœnam extraordinariam non effugit. Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. Ref. 42. aliàs 40.

Pro confesso
in hac Ref.
in ref. præ-
terita.

§. 1. Ponit casum Carena par. 2. tit. 6. §. 19. n. 94. de Confessario, qui vocatus à femina pro ejus Confessionibus audientis ab ea sollicitatur ad turpia, quæ etiam minas superaddit, se exclamaturam vim sibi inferri, nisi consentiat, ob quæ, postulanti feminæ consentit. Et dictus Carena putat in tali casu Confessarium incurtere pœnas Bullarum, & esse Inquisitoribus denunciandum; quia, ait ipse, inhonesta perficit cum femina occasione Confessionis, & in Bulla nostra Gregoriana comprehenditur habens tractatus, & sermones inhonestos cum feminis in Confessione Sacramentali, vel occasione ejusdem. Nec ex capite metus potest se ueri iste Confessarius, quia iste metus est levis, uti etiam dixit Peyrinus de privileg. Minimor. tom. 2. ad Constitutionem Gregorij XV. vers. quarum, §. 3. num. 9. Et iste levi isto timore correptus, & ut in constantem virum cadere metus dicatur, debet probabiliter timeri, ut notant Doctores in leg. mecum, l. 2. ff. quod metus causa, unà cum aliis allegatis per Sanchez de Matrim. lib. 4. disput. 1. numero 15. Hucusque Carena.

2. Sed audiamus Escobar à Corro de Confess. sollicit. part. 1. tit. quest. 2. §. 2. num. 3. ubi sic ait: Amplia octavo, dum Confessarius vi, aut metu commotus feminam minantem turpiter violet in Sacramentali

actu, aut cum ea habeat inhonestos actus, nam debet puniri; & coram Inquisitoribus denunciari ex novo Gregorij Decreto, quamvis mitiori pœna, quam minueret debet vis, & metus, sicut & culpam per Text. in cap. Sacris, §. ibi. Licet metus attenuet culpam, qui tamen eam non prorsus excludit. Dixi in Sacramentali actu; quia si ab initio femina aperiat animum non confitendi, & ita provocet Confessarium, ut dicat, quod si non consentiat, vociferaturam vim sibi à Confessario illatam, & Confessarius suæ infamiz vitanda causa consentiat, puniri non debet per Inquisitores, nec extraordinaria pœna, quia deficit Sacramentum, & ejus injuria nec ex parte Confessarii simulatur, nec adest ratio, qua pœnis subijciatur. Ita ille.

3. Verum novissime absolute docet Joseph de Januario, de Cas. reserv. resolut. 58. per totam, supradictum Confessarium non esse denunciandum, neque incurtere in pœnas constitutionis Gregorianæ. Nec obstat, ait, quod in contrarium adducit Carena, quod hic Confessarius inhonesta perficit cum femina occasione Confessionis; & in Bulla nostra Gregoriana comprehenditur habens tractatus, & sermones inhonestos cum feminis in Confessione Sacramentali, vel occasione ejusdem. Respondeo, quod occasio Confessionis est arrepta à femina ad perficiendam inhonesta cum Confessario, & Confessarius in ordine ad hanc arreptionem, se habet merè passivè, cum ipse accesserit animo audiendi peccata illius feminæ tantum. Et sic non Confessarius occasione Confessionis, tractatus, vel sermones inhonestos habuit, sed feminæ cum ergo Bulla Gregoriana loquatur de Confessariis habentibus tractatus inhonestos occasione Confessionis, non verò de feminis, consequenter nec hæc, nec illi sunt denunciandi, &c. Tantò magis, quia ratione metus Constitutio Gregoriana non obligat.

4. Dices Secundo ex eodem Carena loc. cit. n. 96. & 97. Quod talis metus est levis, quia non debet in eo casu damnum aliquod probabile timere Confessarius ex acclamatione illius feminæ, sed Dum præcoulis, habere & peccatum non committere; sed posito quod peccet, non est denunciandus, ut dixi. Dices Tertio, etiam si Confessarius sit sollicitatus à Penitente, & consentit, est denunciandus: ergo etiam in casu nostro. Respondeo transeat Antecedens, cum probabile sit quod non sit denunciandus, ut probant Doctores in responsione hujus resolutionis citati; & negatur Consequentia, quia metus facit cessare obligationem legis positivæ ut dixi. Et cum in casu nostro metus sit, non verò in simpliciter consentiente, idè in casu nostro non est denunciandus Confessarius sollicitatus: est tamen denunciandus simpliciter consentiens. Dicam tamen unum; nam durum nimis mihi videtur dicere, quod Penitens, quæ simpliciter est auctrix, & inventrix hujus mali, ipsa deinde teneatur accusare Confessarium ab ipsa vi inductum ad tantum scelus, & deinde Confessarius coactus ad malum sit puniendus, & inducens sit impunita, accusatrix, testis præcipua. Quia Iustitia hoc possit procedere ignoro. Et hæc omnia docet Januarius, ubi supra; cui adde Patrem Leandrum, de Sacram. tract. 5. diff. 13. quest. 23. in fine ex pia intentione DD. Inquisitorum.

5. Vnde ego in hac difficultate media via incedo, nempe ut talis Confessarius puniatur ab Inquisitoribus arbitratia & extraordinaria pœna; quia qui metu peccat, pœnam extraordinariam non effugit. Probat Text. in cap. Sacris de vis quæ vi in illis verbis: Licet metus attenuet culpam, non tamen eam prorsus excusat. & in leg. Servos. Cod. ad leg. Juliam, de vi publ. Baldo, & Salicet. ibidem post numer. 3. Tiracuellus de pœnis temp. caus. 36. num. 1. & segg. Covarruvias in 4. Decret. part. 2. capit. 3. §. 4. num. 7. Clar. in præf. §. 5. n. 1.

nal. quæst. 60. vers. Solet dubitari. Iacob. de Graff. in suis decis. lib. 2. cap. 64. n. 11. vers. Sed an excusetur à pena homicidij. Fatimicus de pœnit. temp. 9. 97. casu 1. n. 23. sed Confessarius in hoc casu metu delinquit, ut supponitur: ergo &c. Vnde puto talem Confessarium non debere abjurare. Et hæc omnia mecum docet Antonius Soula, *Opus de Confess. sollicit. tract. 1. cap. 17. num. 9. & 10.* Quare, nec sequor sententiam Carenæ, nec Ianuarij, sed mediam; quam olim docui in loco citato à Ianuario, & Leandro.

RESOL. LXI.

An si pœnitens sollicitetur ad fornicandum, & Confessarius renuat, contentus tamen osculis, vel tactibus, sit denunciandus?

Et quid de alijs similibus, v.g. si femina provocat Confessarium ad sodomitum, ipse vero ad naturalem congressum incitaret, vel si femina sollicitaret ad fornicandum, ipse autem ad molliem, vel è contra?

Et an si femina Confessarium sollicitasset, postea vero dolore tacta pœniteat, ut absolutionem petat, Confessarius tamen sollicitet illam, an in tali casu Confessarius sit denunciandus? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 13.

§. 1. **N**egative responder doctus Castrus Palaus *tract. 4. disp. 9. punct. 5. num. 4.* quia quando Confessarius requirit congressum volens se tactibus tantum delectari, non censetur sollicitare ad malum, sed sollicitationi facta à femina consentire, femina enim inducens ad congressum, tacite & in virtute inducit ad oscula, & tactus, utpote pravia ad illum, eaque de causa manifestato congressu in confessione nulla est obligatio confitendi tactus & oscula: ergo Confessarius suadens solum tactus, renuens ulterius prosequi, non persuadet feminam ad congressum sollicitantem aliquid malum, ad quod ipsa non induxerit, imò si bene perpendatur, solum persuadet feminam ut contenta sit sollicitatione ad tactus & oscula, neque ultra velit procedere. Hæc omnia Castrus.

2. Sed contrariam sententiam docuit Ioan. Sancius in *selectis disp. 11. num. 28.* ubi sic asserit: Si femina ad actum naturalem Veneris instiget, Confessarius tamen illum renuat, intendens solum tactibus se oblectare, & ad eos solos provocet, tunc denunciandus erit Confessarius, cum tam à copula, quam ab osculis, & tactibus avertere posset feminam. Sic ille, qui multas rationes adducit pro hac firmanda opinione. Certum est etiam in utraque sententia, quòd si femina provocaret, v.g. Confessarium ad sodomitum, ipse vero ad naturalem congressum incitaret, vel si femina sollicitaret ad fornicationem, ipse autem ad molliem, vel è contra, certum quidem est Confessarium in tali casu fore denunciandum, quia sollicitavit feminam ad malum, ad quod non fuit ab illa inductum.

3. Notandum est etiam hic obiter quòd si femina Confessarium sollicitasset, postea vero dolore tacta pœniteat, ut absolutionem petat, Confessarius tamen sollicitet, erit utique in tali casu Confessarius denunciandus, quia postquam femina cessavit à sollicitatione, in illo statu est constituta ac si nunquam sollicitasset: ergo tunc sollicitatio facta à Confessario non potest dici continuatio femineæ sollicitationis, sed nova sollicitatio ex parte ipsius Confessarij.

RESOL. LXII.

An quando Confessarius, & femina ad invicem sollicitant, sit in tali casu Confessarius denunciandus? Ex p. 4. tr. 5. Refol. 14.

§. 1. **R**esponder Sancius in *selectis disp. 11. num. 26.* Acugna de *Confess. sollicit. quæst. 11. num. 1.* Castrus Palaus *tract. 4. disp. 9. punct. 5. num. 4.* Peyrinus in *privileg. Minim. tom. 2. confit. 4. Gregor. XV. §. 3. numero 10.* & alij; quòd si ad invicem fiat sollicitatio, à femina primò, à Confessario deinde, ita ut mutuo se pelliciant, non fore denunciandum Confessarium, quia illa non est provocatio ex parte Confessarij, sed in provocationem factam consentire, & illam continuare.

2. Sed hodie hoc non procedit stante Bulla Gregor. XV. & in terminis aliarum constitutionum, quando Confessarius, & pœnitens simul ad invicem se sollicitant, nam in tali casu dicendum est Confessione contra Bullas delinquere, & ita docet Soula in *aphorism. Inquis. lib. 1. cap. 34. num. 11.* & Freitas in *editione novissima de Confess. sollicit. quæst. 11. num. 35.* qui citat Soulam in alio loco, nempe in *opusc. de Confess. sollicit. tract. 1. cap. 6. num. 9.* ubi sic ait: Si Confessarius, & pœnitens simul & ad invicem, sese provocent, dicendum est Confessorem in decretum delinquere; & ratio est, quia Confessarius in simili eventu fuit verè sollicitator, animùmque impudicum actui exteriori patefecit, nec ut faceret provocatus fuit ab incontinente femina, cum non ideo sollicitavit, quia sollicitatus fuerit, atque adeò sollicitatio femine per accidens se habuit ad sollicitationem Confessarij, ex quo sequitur nullo modo excusari posse Confessarium, qui postquam feminam provocavit, novit se ab illa sollicitandum fore, quia hoc etiam per accidens est. Ita Soula, & ego.

RESOL. LXIII.

An Confessarius incadat in Bullas Pontificias, si sollicitet feminam in alijs Sacramentis Baptismi, Matrimonij, &c. Ex p. 4. tr. 5. Ref. 16.

§. 1. **R**espondeo negative cum Lezana in *summa quæst. Regular. cap. 19. num. 34.* Sanctio in *selectis disp. 11. num. 42.* Acugna *quæst. 16. num. 6.* & ibi Freitas *num. 10.* Castr. Palao *tract. 4. disp. 9. punct. 1. num. 4.* Sanctarello de *hæres. disp. 46. dub. unic. num. 5.* Peregrino in *constitut. Cleric. Regular. part. 1. cap. 5. lit. M.* Martino Bonacina in *pract. var. disp. 6. punct. 3. num. 7.* Laurentio de Peyrinis in *privileg. Minim. tom. 2. confit. 4. Gregor. XV. §. 5. num. 17.* & alijs, nam in omnibus constitutionibus Pontificum fit mentio tantum de Sacramento Pœnitentiæ. Deinde rarissimè occurrat, ut in alijs Sacramentis Confessarius sollicitet feminas, quod faciliùs accipit in Sacramento Pœnitentiæ, & ideo Pontifices in suis Bullis intenderunt obviare abusibus, qui in dicto Sacramento Pœnitentiæ frequentius, & commodius fieri possunt, cum in illo femine sua peccata carnalia manifestant, & inclinationem ad ea, unde faciliè potest Confessarius firmere occasionem sollicitandi pœnitentes ad turpia, quod, ut dictum est, non accidit in administratione aliorum Sacramentorum, & ita hanc sententiam docet iterum Freitas ubi *suprà* in *editione novissima n. 11.* & seq. reprobandis Mouram *opusc. 1. de incantat. sect. 3. cap. 3. num. 17.*

RESOL. LXIV.

An hoc crimen sufficiens probetur per testimonia duarum feminarum?

Et an ex unius feminae quantumvis honeste delatione non sit Confessarius in carcerem detrudendus? Ex p. 1. tr. 4. Ref. 18.

Sup. hoc in §. 1. A. Affirmative respondet Paramus de origine Inquisit. lib. 3. q. 10. n. 158. & 165.

2. Sed contrariam sententiam, & merito, docet Sanctarellus tract. de heresi. c. 44. dub. unico, n. 6. Peyrinus de priv. Minimerum, tom. 2. Constit. 4. Greg. XV. §. 8. num. 2. Bonac. tract. variar. disp. 6. punct. 3. num. 26. Ioannes Sancius in Selectis, disp. 11. num. 46. & alij. Ortiz vero in summa, cap. 24. n. 11. tres feminas ait sufficere: quatuor tamen exposcit Acugna de Confess. sollicit. quest. 23. num. 11. qui etiam num. 27. docet, ex unius feminae, quantumvis honeste delatione, non esse Confessarium in carcerem detrudendum. Vide etiam Barbosam in Confess. sollicit. post Flor. Inquisit. fol. 231.

Sup. hoc ibidem §. 1. ad med. vers. ex unius feminae, & in alio vers. ejus annot.

3. At ego puto, hæc omnia remittenda esse iudicio, & prudentiæ Dominorum Inquisitorum, qui considerare debent circumstantias, & qualitates, tam feminarum denunciantium quam Sacerdotum, qui accusantur. Sed circa præsentem questionem vide Constitut. Gregor. X. V. in §. 7. & plura apud nostrum Molfesium in summa, tom. 1. tract. 7. c. 24. n. 36. & seq.

RESOL. LXV.

An testimonium duarum feminarum sufficiat ad condemnationem Confessarii sollicitantis?

Et an sufficiat ad condemnationem huius criminis duarum feminarum testimonium? Ex part. 4. tract. 5. Refol. 55.

§. 1. Negativè sententiam docet Acugna de Confess. sollicit. quest. 23. num. 9. si complices fuerint; & Soula opus. de Confess. sollicit. tract. 2. cap. 21. conclus. 4. n. 8. docet, quod nisi feminae sint probatae vitæ, & famæ, non sufficiunt duæ deponentes de diversis actibus ad incarcerationem Confessarium, sed ad minus tres requiruntur, unde Aloysius Borjola de Confess. sollicit. quest. 15. Sic ait: Ut Inquisitores procedant contra Confessarios, prius constare debet de delicto per duos testes saltem fide dignos, quod etiam docuit Molfesius ubi supra. Sed ego puto cum Ioanne Sancio in select. disp. 11. num. 47. hoc remittendum esse iudicio Inquisitorum, qui qualitates & mores denunciati, & denunciantium prudenter debent inspicere; exillimo tamen absolute contra Cantaram in qq. crim. cap. 2. de probat. per testes, quest. 1. num. 47. ex unius feminae quantumvis honeste delatione non esse Confessarium in carcerem detrudendum, & ita tenet Freitas in addit. de Confess. sollicit. quest. 4. num. 27. & Soula ubi supra, dum asserit, quod talis Confessarius iuste possit incarcerari si duæ feminae probatae vitæ adversus illum denuntiaverint, ergo secundum Soulam una non sufficeret, quod etiam aperte docet cap. 21. num. 6. prædicta tamen delatio erit sufficiens ad inquirendum, quod si per Inquisitionem apparuerit, ut rectè observat Freitas loco cit. num. 28. Confessarium levem, seu potius malæ vitæ esse poterit & tunc capi; & ideo Molfesius in summa tom. 1. tract. 7. cap. 5. num. 39. sic ait. Dum est sola denunciatio, vel depositio mulieris sollicitatæ ad turpia,

Sup. hoc in cels. præterita; §. 1. sed in fine, & infra in tr. 11. ref. 21. §. 1. Sed hæc à lin. 5. vers. Nam si.

quæ sit bonæ famæ, Domini Inquisitores verbotenus se informant de qualitatibus Confessarii, si alius inquisitus sit de similibus, nam in pari qualitate prævalet Confessarius, ut ab iisdem Dominis audiui, & ita servatur in praxi. Sic ille.

2. Ex quibus inferitur esse reprobandam opinionem Parami lib. 3. de orig. Inquisit. quest. 10. num. 158. & 165. qui asserentis, sufficere ad condemnationem huius criminis duarum feminarum testimonium: sed adversus hanc sententiam, & merito, insurgit Acugna de Confess. sollicit. quest. 23. à num. 4. Peyrinus de privileg. Minim. tom. 2. constit. 4. Gregor. XV. §. 8. n. 2. Soula loco citato, num. 12. qui docet quatuor testes non probare sufficienter & plene hoc delictum; sed adversus Soulam tenet Acugna quest. 23. num. 11. à mod. Otta in summa, cap. 24. n. 11. ait dictum trium feminarum sufficere; sed ego puto hoc remittendum esse iudicio Inquisitorum, ut alibi docui, & ipsemet doctus Soula concedit, qui quidem omnia mature considerabunt, quia cum in hoc crimine proceditur, ut in crimine hæresis, ubi testes non publicantur, atque ideo plenus defensionis ordo non conceditur, semper timeri potest ne innocens damnetur, quamvis quilibet testis singularis sit probabilissimus, ignorum tamen est iudici, quid illi à reo obijci potest. Ita Soula n. 7. unde diligenter omnia perpendant sacre fidei Inquisitores in casibus contingentibus.

RESOL. LXVI.

An si aliquis sub sigillo naturali sciat ab aliquo mulierem fuisse sollicitatam à tali Confessario, teneatur illam denunciare?

Et quid in casu heresis formalis? Ex part. 1. tract. 4. Ref. 24.

§. 1. Negativè respondet, ex Societate I a s u, F. S. gundes de præcept. Eccl. tract. 2. lib. 4. cap. 3. num. 31. ubi sic ait: [Si huiusmodi sollicitatio sub secreto naturali sciat, denunciatio fieri non debet: nam, cum huiusmodi secretum non vergat in detrimentum proximi, & observatio illius aliunde sit de iure naturali; denunciatio autem tantum de iure positivo; fortius vinculum juris naturalis prævalere debet minus forti.] Hæc ille.

2. An ista sententia sit probabilis, videant viri docti: nam, si talis Confessarius non sit emendatus, vel non adsit spes emendationis per secretam correctionem, facile poterit alias feminas sollicitare: & ita tale secretum vergetur in damnum tertij, & Reipublicæ. Et sic notavit Freitas in addit. ad tract. de Confess. sollicit. quest. 21. num. 26. quod quidam Confessarius per decem annos perdidit, & effrenatè sollicitationibus, & turpibus actibus in ipso Confessionis loco operam dederat, per quod tempus à nulla sollicitata delatus est. Ideo puto in tali casu, si ipsa mulier hoc non fecerit, talem Sacerdotem esse ab altero, qui hoc scit, etiam sub secreto naturali, denunciandum. Et de hoc, in casu heresis formalis, non est dubitandum, & contrarium asserere esset falsum: idcirco, si aliquis sciat, aliquem esse hæreticum, vel ab ipso, vel ab alio, etiam si dederit fidem, & iuramentum adhibuerit, de non manifestando secreto, tamen tenebitur revelare.

RESOL. LXVII.

An quis excusetur à denunciatione Confessarii, si hoc sciat sub sigillo secreti? Ex part. 4. tract. 5. Ref. 32.

§. 1. Affir

Ex Edicto DD. Inquisitor. &c. Ref. XVIII. &c. 405

Affirmativam sententiam docet Fagundez de *præcept. Eccles. p. 2. lib. 4. cap. 3. num. 31. cuius* sententia mihi non placuit, in *part. 1. r. 4. res. 2. 4. &c.* novissimè ex eadem Societate illam impugnât Castus Palas *tom. 1. tract. 4. disp. 9. punct. 10. num. 5.* Ratio est manifesta, quia, ut probat Lessius *lib. 2. cap. 30. dub. 6. num. 48.* & communiter, certum est, si denuntiatio est necessaria ad damnum aliquod publicum, vel privatum avertendum, promissionem secreti etiam juramento confirmatam non obligare, nullum enim juramentum promissorium cadens in damnum tertij & Reipublicæ obligat, ac proinde talis teneatur illud aperire, non secus ac si non promississet.

2. Sed hæc omnia accidunt in casu nostro, ut non cœcutienti patet, nam expedit bono Reipublicæ Christianæ tales Confessiones puniri, & ideo Gregorius X V. assertit in sua Bulla in hoc casu procedendum esse, sicut proceditur in causis fidei ergo, &c.

RESOL. LXVIII.

An quando quis sub secreto naturali scit sollicitationem in confessione, teneatur illam denunciare?
Et quia, si secretum fuisset promissum sub juramento?
Et inferitur, quod hæresis & sollicitatio in confessione est denuncianda absque prævia correctione fraterna, & si tales emendati fuerint? Ex *part. 9. tract. 8. & Misc. 3. Resol. 46.*

Proni sunt aliqui ex Doctoribus Lusitanis ad tuendam sententiam negativam circa præsentem difficultatem; & ideo ego olim Fagundez impugnavi, & nunc impugno Fragolum, qui in *Republ. Christi. tom. 2. part. 2. lib. 5. disp. 14. §. 1. num. 11.* sic ait: Quod si crimen sollicitandi sciat sub secreto commissum, non est denunciandum; quia sicut iudex non potest obligare, ut illi denunciatur reus, de quo nulla est infamia, nec indicia sufficientia, quod commiserit tale, vel tale delictum; quoniam hoc esset infamare illum contra legem divinam cum onere restituendi: sic etiam, cum delictum scitur sub secreto, nec ab alio, quam ab uno scitur, non potest manifestari Iudici inquirenti generaliter, nec specialiter, cum secreta non subint punitioni Iudicis, sed divinæ vindictæ. D. Thomas 2. 2. *quest. 70. artic. 10.* Navar. in *Manuali, cap. 18. in fine*; & alia via illi delicto obviari potest, D. Thomas supra *quest. 69. artic. 2.* Navar. cit. *num. 60. & 61.* nisi criminofus esset huiusmodi sollicitationibus assuetus, & ad eadem crimina iteranda præparatus: tunc præmissa correctio fraterna, si post illam non speretur emenda, denunciatur. D. Thomas *dict. quest. 70. artic. 1.* & Sotus *lib. 5. de Iustit. q. 7. artic. 1.* & Navar. ubi proxime, *num. 60.* ubi quando alia via excusari non potest, id solum deregatur, quod remedio est necessarium; & loquitur de delicto vergente in perniciem tertij, cui alia via obviari non potest. Ergo nullo modo sollicitantes sunt deregendi, si sub secreto commissum crimen sciat, & possit huic malo alia via occurrere, maxime per correctionem Evangelicam, aut per alia remedia, quæ charitas, & zelus animarum docere solet. Ita Fagundez.

2. Sed ejus sententiam prius rejiciendam esse puto, & novissimè illam refellit Escob. à Corro, de *Confess. sollicit. part. 2. quest. 2. §. 4. num. 45. & 46.* etiam si in secretum fuerit promissum cum Iuramento, quia tunc esset vinculum iniquitatis. Quod etiam, me citato, tenet Carena in *pravi S. Officij par. 2. tit. 9. §. 5. n. 22. & tit. 6. §. 22. num. 123.* Bossius post *tract. de Subil. in Appen. dub. 26. num. 87. & segq.* Sanctarellus *tract. de Her. cap. 9. num. 10.* Suarez de *fide, disput. 20. sect. 4.*

num. 17. & alij penes ipsos. Et ratio est, quia sollicitatio in Confessione est delictum, quod vergit contra bonum publicum, & commune, scilicet contra Sacramentum Pœnitentiæ, & ad illud Sacramentum accedentes; igitur, nullo obstante secreto, etiam jurato (excepto Sacramentali) talis sollicitatio est denuncianda.

3. Ad id verò, quod asserit Fragolas, ubi supra, de correctione fraterna, est major difficultas. Ego tamen puto, quod stante edicto nostri Sacri Tribunalis, hæresim, & sollicitationem in Confessione esse denunciandam absque prævia correctione fraterna; & præter Doctores alibi à me citatos, hanc sententiam novissimè tenet Oviedo in *Republ. Regular. part. 1. tract. 1. cap. unico, q. 2. n. 48. cum seg.* Itaque licet, stando in jure naturæ, hæreticus jam emendatus non debeat denunciari: sed cum hodie stringamur positivo jure, Ecclesiastico præcepto, Inquisitorum edicto, tenemur hæreticum quantumvis occultum, & emendatum, denunciare juridicè Inquisitoribus: tum quia hæc positiva lex includit naturalem de præponendo famæ, & bono hominis particularis (quod quidem ex lege naturæ conservandum aliàs foret, existente hæresi occulta, & emendata) bonum commune, & Ecclesiæ, quod periclitaretur, si tam contagiosum flagitium semel commissum non extingueretur. Tum quia semper debet timeri, quod verè, (id est pertinaciter) hæreticus, qui cum plena deliberatione Materi Ecclesiæ contradixit, sic se emendatum ostendat: ut dicit Simancas de *Iust. tit. 9. n. 12.* & alias rationes tradunt alij. Quare nec teneatur fraternè corrigere, nec de emendatis, & correctis omittere denunciationem. Hæc ratio specialis est, quia ex emendatione unius delinquentis, (nempe hæretici, qui fortè fieret ex correctione fraterna) non satisfacit bonum commune: deinde quia fortè ex illa hæresi aliqui infecti sunt. Nec alia est mens Dominorum Inquisitorum in illis verbis: [Sin comunicarlo con persona alguna, por que assi conviene vengais a manifestarlo.] Quia si consultatio omnis prohibetur, ne hæreticus fugiat; a fortiori intelligitur prohiberi præmitti admonitionem respectu personæ denunciandæ. Deinde, quia in dictis verbis intelligitur, nolle Dominos Inquisitores, qui ob suam specialem potestatem, & experientiam in delictis huiusmodi indagandis, & aperiendis, committere aliis iudicium de emendatione damni facti, spe emendationis hæretici, vel sollicitantis ad venerat in Confessione, sed hoc sibi reservare. Et tandem, quia cum ex talibus criminibus tam gravè damnum Reipublicæ prudenter debeat credi provenire, quamvis criminofus fortè possideat bonum famæ, (quia est secretum delictum) hoc bonum privatum postponendum est incolumitati, & bono communi; quia bonum gentis est divinius ex Philosophis, & præsumptio de incerta emendatione est certa contra in hoc crimen hæreseos lapsos, propter rationem dictam.

4. Alij verò asserunt non concurrere in præsentem casu jus positivum cum naturali: sed jus naturale nudum de consulendo bono, & famæ proximi, monendo ante denunciationem; cum jure naturali potiori (utique) de consulendo bono communi, denunciando, & cum securitate vitando fugam, providendo communi bono; quod non est dubium esse de lege, & jure naturali præcipuo, & non quidem nudo, sed simul cum jure positivo, legis, & præcepti Inquisitorum, de statim denunciando hæretico: unde, qui hæreticum ante monitionem denunciavit, præceptum juris communis observat propter rationem dictam: & simul jus, & præceptum positivum, & Inquisitorum. Nec ex hoc excusatur ab obligatione correctionis fraternæ, si sit possibilis, & judicetur ad bonum spirituale profutura.

Nec

Nec id impedire intendunt Domini Inquisitores, imò & illis id placet maximè, cum non minus, sed ardentius emendationem hæretici cupiant, quàm alij; & quod ad meliorem mentem reducat per correctio- nem, & emendationem imò & ad supplicium fructuo- sus referendum. Et idè hanc sententiam, præter Oviedum ubi supra, docet etiam Ioseph. Roçafull, in *praxi Theol. mor. par. 3. lib. 3. cap. 6. num. 96. & 97.* pro- bans hoc, ut supra visum est, ex edicto Inquisitorum, quod singulis annis promulgatur, quod habet vim legis Canonice, cum Inquisitores Apostolica auctori- tate erant illud, & Tribunal istud procedat cum ma- xima scientia, prudentia, & consultatione. Probat se- cundò, quia hoc crimen est gravissimum, contagiosum, & nocivum bono publico, cui rarissimè potest reme- dium adhiberi per solam admonitionem privatam; & licet hæreticus videatur emendatus potest hoc fingere, ut sæpè fingunt; neque res tanta privato iudicio com- mittenda est. Probat tertio, quia finis adequatus hujus denunciationis non est sola correctio, & emenda fra- tris; sed publica correctio, & securitas aliorum fi- delium, ad quem finem secreta admonitio nunquam est sufficiens medium. Et sententia contraria, addit Rocafull, habet locum secluso edicto Inquisitorum, quod non contradicit divino juri positivo *Matth. 18.* non enim prohibet, quin Evangelica correctio adhi- beatur; sed jubet, ut ea sive adhibita, sive non adhi- bita, denunciatur hæreticus. Possimus etiam dicere, semper præcedere monitionem: monetur namque semper Christianus, ne aliquid contra fidem teneat: quæ monitio sufficit ut censetur quilibet Christianus aliquo modo correctus: sicut ad excommunicationem juris sufficit ipsa juris monitio.

5. Et tandem supra dictis Auctoribus addam Esco- bar à Corro tract. de Confess. sollicit. par. 2. quest. 4. §. 1. num. 56 ubi sic asserit. Limita nostram regulam in cri- mine sollicitationis, quod deferendum Inquisitoribus est absque prævia correctione. Amplia Primò dictam limitationem, ut procedat, quamvis verisimilis sit spes emendæ; quia etsi jure naturali attento, de quo lo- quuntur, plures loci Sacra Scripturæ, qui huic op- poni videntur, obligatio denunciandi tunc cesset, ta- men inspecto Inquisitorum denunciandi præcepto, aliud dicendum est. Et verè ferendus non est Souta de Confessariis sollicit. tract. 2. c. 6. n. 9. & 13. & in Aphor. lib. 1. cap. 34. num. 57. ubi absolute ait, quod si crimen sollicitationis sit occultum, habet atque moralis certi- tudo, quod servato fraternæ correctionis ordine, Con- fessarius emendabitur, non licet eum denunciare, & asseriri videntur Io: de la Cruz. 1. Directory conscientie, præc. 5. q. 2. dub. 5. conclus. 2. Fagundes ad 2. Ecclesia præceptum lib. 4. cap. 2. num. 32. Peyrinus in privileg. Mi- nimor. tom. 2. constitut. 4. Gregorij XV. §. 9. num. 26. & in addit. ad eandem Constit. cap. 11. num. 26. & 27. quæ assertio destruit omnino obligationem denunciandi sollicitantes; tum quia omnis actus sollicitandi ad tur- pia sua ex natura semper occulte fit: nunquam enim vidisti, quod publice fiat non solum in Sacramento Pœnitentiæ, verum nec extra. Et si pœnitens sollicitata ad corrigendum accederet, Confessarius emendam si- mularer causa vitandæ denunciationis; & sic rarò si- militudo atrocissima delicta debitam haberent coercitio- nem cum Sacramenti injuria, & animarum perniciem; quod nec ferendum, non consulendum, est. Tum, quia ex hac opinione non adimpleretur finis magis principalis denunciationis, qui punitio est quo ni- titur Inquisitorum Edictum; & intendit sollicitatores punire, ut tam ipsi, quàm cæteri, tam horrendo cri- mine metu pœnæ saltem arceantur. Tum etiam, quia ex hac opinione plura gignerentur damna, & pericula in populo Christiano, & nihil metus denunciationis

proficeret; sed potius tolleretur spe correctionis præ- bendæ; ut de facto accidisse novi à quodam Confel- sario satis docto, & probo, & Sanctæ Inquisitionis Qualificatore, qui sollicitatus fuit à quadam scemina, & resitendo, & consulendo ei veluti Pater, & Pastor, dixit impudica scemina nihil esse timori; nam licet ipse Confessarius eam sollicitasset in Confessione, ma- niri correctione poterat ad non denunciandum. Itaque prædicta opinio ad peccandum animum præbet, & ad pollendum sacrum fontem, ad coinquinandum ani- mas fidelium, & spernendum Summorum Pontificum Decreta, & Inquisitorum præcepta: quod quidem fe- rendum non est. At si sit spes emendæ, & non timor fugæ, poterit correctio fieri, non animo omittendi denunciationem; sed ut emendatio quæ intenditur, citi- tius consequatur: & si punitio necessaria fuerit, postea adhibeatur per denunciationem, quæ omitti non de- bet. Tum quia ita adimpletur præceptum naturale cor- rigendi, & positivum denunciandi. Tum, quia præ- ceptum Inquisitorum non omnino rejicit correctio- nem; sed tantum jubet, quod ejus causa denunciatio non omittatur. Et hæc omnia docet Escobar loco ci- tato. Itaque ex his patet, quod nostra sententia non adversatur doctrinæ D. Thomæ: unde non est audien- dus novissimè Texeda in Theol. mor. tom. 2. lib. 3. tr. 1. num. 163.

RESOL. LXIX.

An quis teneatur denunciare Confessarium sollicitantem, si hoc sciat, & audierit non solum à fide dignis, sed etiam à levibus personis? Ex p. 4. tr. 5. Rel. 28.

§. 1. **E**T incipiendo quoad fide dignos certum est eadessè obligationem, per ea, quæ addocet Villalobos in sum. tom. 2. tract. 17. diff. 1. num. 15. Navarr. de hæret. conf. 3. num. 1. Ioan. de la Cruz in di- rect. conscient. part. 1. pr. 8. art. 4. dub. 13. concl. 3. Pitigui- nus in præc. crim. regul. cap. 3. fol. mibi 167. Lellius lib. 2. cap. 30. dub. 7. num. 49. Reginaldus tom. 2. lib. 24. cap. 3. sect. 6. num. 50. Genuent. in præc. cap. 2. nu- mero 9. Navarra de resit. lib. 2. cap. 4. num. 28. & alij communiter.

2. Difficultas est, an quis teneatur denunciare si audivit, v. g. Confessarium sollicitasse à levibus per- sonis? & negativè videtur respondendum, per ea, quæ docet Rodriguez in 99. Reg. tom. 2. q. 6. art. 7. ubi fir- mat neminem obligatum esse denunciare, quod à gen- te parvi nominis & æstimationis audivit, ita ut si il- lis fidem dederit, de facilitate in credendo possit à prudentibus notari, quod adeo est verum, ut procedat etiam si à Superiore sub pœna excommunicationis & in virtute Spiritus sancti imperetur. Ita ille, & ita in terminis docet hanc sententiam Fagundes de præc. Eccles. pr. 2. lib. 4. cap. 3. num. 31. ubi sic ait. Si scemina dicat coram multis se fuisse sollicitam à tali Confel- sario in confessione sacramentali, & ea sit fide digna, jam talis Confessor manet infamatus, & qui audivit, tenentur sub excommunicatione denunciare; secus si sit leviuscula, aut non ita fide digna, & ita hanc sen- tentiam docet etiam Portel, in addit. ad dub. regul. 2. ver. sollicitare sceminas, num. 22.

3. Sed ego contrariam sententiam teneo in nostro casu, & aliis pertinentibus ad sanctum Officium, cum talia delicta communi bono noceant, & ideo Thom. à Iesu in lib. de visitat. tract. 1. cap. 15. num. 11. sic asseruit. Nemo tenetur peccatum, de quo est du- bium, an fuerit commissum, vel quod à levibus per- sonis, vel minimè fide dignis referentibus audivit de- nunciare; secus verò si communi bono noceat, tunc enim

Sup. hoc sup.
in rel. 37.
Sed & in
rel. 4. & 5. &
in to. 6. tra.
rel. 99. Sult.
à lip. 6. & si
gnæ, et in lin.
pen. & in to.
7. tr. 1. rel.
249. §. ult. à
lin. 4. & in
to. 9. tr. 7. ex
doct. rel.
81. §. ult.
propè fin.

enim simul cum dubio & levitate referentium referri debet. Ita ille, & Othavian. Spatharius in praxi de modo corrigendi Regulares, tract. 5. cap. 11. num. 4. sic ait. Nullus tenetur denunciare quod auditum tantum percepit, excipio tamen casus in quibus vel ob gravitatem delicti, vel ob alium dignum respectum Prælati præcipiunt denunciari ab omnibus etiam qui audierint, etsi aliter non sciverint. In quibus casibus contra Rodriguez dico, subditos teneri ad denuntiandum, quæ audierint à quibuscumque, nec ad illos pertinet discernere, an à viris bonæ famæ audierint, necne. Sed Prælati illud esto iudicium & onus, qui sic præcipit. Ita Spatharius, quæ omnia à fortiori procedunt in casibus pertinentibus ad sanctum Officium, in cuius edicto absolute & sine ulla distinctione præcipitur sub excommunicatione, ut si quis sciverit, vel audierit delicta in illo edicto contenta, Inquisitoribus denuntiet. Igitur si quis audierit Confessarium aliquem fœminam sollicitasse, tenetur illum denuntiare, nec ad illum spectat discernere, si ille, à quo hoc audivit, sit bonæ famæ, vel levis conditionis. Adde, & hoc est maximum argumentum, quod, ut patet ex c. in fidei favore, de hæret. in 6. in S. Officio contra reos admittuntur testes aliis inhabiles, ut excommunicati, criminosi, infames, perjuri, &c. & hoc quia crimen hæresis, vel illam olens, est ira grave, & perniciosum Reipublicæ, ut merito in ejus detestationem tales testes admittantur, ut sic facilius delictum puniri possit, & extirpari, ex quo argumento necessario concluditur delicta in edicto contenta esse Inquisitoribus denuntianda, licet illa fuissent audita ex ore hominum infimæ conditionis & famæ. Vnde ex his apparet esse reprobandum Homobonum de Bonis in consil. mor. tom. 1. part. 4. respons. 51. non solum quia asserit, non teneri quem denunciare Confessarium sollicitantem, si audivit à non fide dignis, sed multo magis est reprehendus, quia asserit, ad denunciationem faciendam non teneri nisi fœminam sollicitatam. Sed tu contrarium tene cum Fagundez loc. cit. & ita observat praxis S. Officij: tenetur igitur non solum fœmina sollicitata denunciare Confessarium, sed etiam alij qui hoc audierunt saltem à fide dignis.

RESOL. LXX.

An Confessarius sit denunciandus, qui concubinam in confessione de zelotypia arguit? Ex part. 4. tract. 5. Refol. 43.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam docet Io. Sancius in selectis disp. 11. num. 32. ubi sic ait: Sub penis Brevis comprehendit arbitror Confessarium lascivè objurgantem suam concubinam, Hispanè si la pidiese zelos lascivos, nam talis actio maxime provocativa est ad lasciviam, vel ad minus est signum ostendens lascivum amorem, zelosum enim aliquem se ostendere, non est aliud, quam penitentis signa ostendere, quod alius, & non ipse solus particeps sit lascivi amoris fœminæ, & idem est ac si tunc diceret Confessarius: Pœniter me quoddam causam discontinuandi nostrum affectum & amorem afferas; quod magis verum est jam ex decreto Gregorij X V. prohibentis in confessione illicitos tractatus, sive sermones haberi. Ita ille.

2. Sed adversus illum novissimè acriter insurgit Seraphinus Freitas in novis addit. de Confess. sollicit. quest. 9. num. 11. quia codex rarus est, ponam ejus verba per extensum, sic itaque asserit. Casus à Sancio propositus fictitius mihi est, nam aut concubina ad

Sacramenti fontem pro errorum expiatione penitens accedit, aut animo à peccatis non discedendi concurrente Confessoris mala fide: in secundo casu non est Sacramentum, & Confessor in ea specie sollicitans non incidit, ut ipse Sancius fatetur d. disp. 11. num. 39. & nos cum Illustrissimo infra quest. 14. quod ego intelligo etiam stante Gregoriana Bulla contra eundem Sancium d. disp. 11. num. 40. quia tunc ex Gregoriano edicto Confessor incurrit, quando intervenit sollicitatio ad circumstantium illusionem, quæ in nostra specie inter ipsos excogitari non potest, nisi ad arbitrium. In primo vero casu falsa propositio mihi videtur, supponimus enim fœminam peccata luxuriæ cum uxoris & aliis confessam (alias enim si ea occultat cum Confessoris scientia, locum habet præcedens casus) reprehendit & objurgat vehementer fœminæ lasciviam & peccata audita Confessor, in hac hypothese, si Confessor zelotypia ducatur, pendet ab animo hæc intentio, quam si penetrat concubina, ut supponit Sancius illis verbis, signum est, &c. jam directè & principaliter non agitur de sollicitatione verbis non expressa, sed mente retenta, & tunc auctore Sancio sistitur fœmina apud Inquisitores denuntians Confessorem tanquam hæreticum, aut de hæresi suspectum, quia eam de peccatis carnis cum aliis reprehendit in confessione. Itaque absurdum & hæreticum mihi videtur firmare, quod idem est sollicitare ad peccatum carnis, & reprehendere in genere (& præcisè stando in terminis tantum reprehensionis peccati in genere) peccatum luxuriæ cum aliis, si Confessor eam de similibus objurgat: quia signum est, ait Sancius, ac si dicat Confessor, Pœniter me quoddam causam disensionis nostri amoris offeras, quoniam cum aliis distraheris in similibus lasciviis; hæc igitur cautè legenda, & seriò cavenda puto. Tunc autem forsitan opinio Sancij locum habere potest, si objurgatio progrediatur ultra peccati reprehensionem, minetur Confessor concubinæ si deinceps cum rivali nominato confabuletur, illius domum intrat, vel interveniat aliud ex iis, quæ subintelligit & exponit Sancius, nam stando in terminis reprehensi tantum peccati, tamen si Confessarij intentio in zelotypiam dirigatur, non subiacebit Brevis edicto, præcipue, quia objurgatio lascivæ ex zelotypiæ vitio supponit fœminam incorruptam & impenitentem, qui casus vix considerari potest in hypothese à Sancio proposita & Sacramenti administratione; quid enim opus est reprehendi lascivæ concubinam in confessione qua cum consuetudine perpetua vivit Confessarius, ut supponit Sancius. Et hæc omnia docet Freitas ubi sup. at his non obstantibus sententiam Sancij sequitur novissimè Fagundez in 2. editione de præcep. Eccles. pr. 2. lib. 4. c. 3. n. 63.

RESOL. LXXI.

An Confessarius sollicitans fœminam non ad turpia, sed ad alia peccata sit denunciandus, v. g. sortilegium, &c. Et quid, si Confessarius tanquam leno urgeret fœminam in confessione, ut cum aliquo peccaret, vel prostituere sibi filiam, &c. Ex p. 1. tr. 4 Ref. 20.

§. 1. **V**idetur prima facie respondendum affirmativè: nam Gregor. X V. prohibet Confessariis, ut non habeant cum penitentibus in Confessione, non solum sermones inhonestos, sed etiam illicitos: sed Confessarius sollicitans penitentem ad aliquod peccatum, licet non carnale, habet cum illa sermones illicitos: ergo erit denunciandus. Et ante hanc Constitutionem,

Sup. hoc in Ref. seq. & inf. in Ref. 77. §. 1. cur. sim in fin.

*solicit. tract. 1. cap. 13. numero 4. & seqq. & novissime
Homobonum in consult. cas. conscient. volum. 2. part. 5.
respons. 130.*

RESOL. LXXIII.

*An Confessarius, qui in confessione urgeret poenitentem de
prostituenda sibi, vel aliis filia, consanguinea, amica,
&c. sit denunciandus? Ex part. i. tit. 4. Ref. 19.*

§.1. **A**liqui negativè olim respondebant: quia ista sola sollicitate ex decreto Pauli V. videtur prohibita, quæ efficitur penitenti in Confessatorio ad turpitudinem inter utrumque exercendam. Sed Confessarius in nostro casu non sollicit penitentem, sed lenonem, & turpem intercessionem. Ergo talis sollicitatio non prohibetur in Bulla. Et hanc opinionem probabilem putavit Aegua tract. de Confess. sollicit. quæst. 17. numero 9. ubi contrariam sententiam, quam ipse meriti amplectitur, vocat tantum probabilem.

2. Sed hodie, vigore Bullæ Gregorij X. omnino talis Confessarius est denunciandus, quod patet ex illis verbis: *Ad inhonestā, sine interſe, sine communi aliis perpetranda.* Et ita in terminis Bullæ Gregorij X. V. determinavit novissime Naldus in addis. ad *summ. verb. Confessio*, num. 31. Bonacina in *tratt. disp. 6. punct. 3. num. 19.* Sancius in *select. disp. 11. num. 43. & 44.* & Santarellus de *benefic. cap. 44. unico, num. 19.* & hanc sententiam, etiam ante dictam Constitutionem Gregorianam, tenendam esse respondit, de hoc intereogatus, P. Suarez, ut testatur Acuña ubi *sup. num. 12.*

Sup. hoc inf.
in Ref. 73.
& 74.

3. Restat modò respondere ad argumentum *suprà*,
in principio positum. Dico igitur, Gregorium voluisse
cum illa voce, *illicito*, amplectari omnes actus illicitos,
in eadem tamen materia carnali, quos fortasse per al-
terum verbum, *inonestos*, non ita clarè comprehen-
derat, ut quando, v.g. Confessarius, tanquam leno,
urgeret fœminam in Confessione, ut cum aliquo pec-
caret, vel prostitueret filii filiam, &c. Et ita in simi-
li casu interpretatus est Episcopus Acugna *sup.* dicta
verba in tract. citato, de *Confess. solic. quest. 17. memo-*
rio 10. Et ita hanc sententiam potest Bullam Gregor. XV.
doceri Sanctarelic in tract. de *hæres. cap. 44. num. 19.*
Venerus de *exam. Episc. lib. 5. cap. 17. num. 18.* San-
ctius in *select. disp. 1. 1. n. 23.* Peyrinus *super privil. Mi-*
nimorum, & alij.

RESOL. LXXIV.

*An Confessarius sit denunciandus, si sollicitet penitentem
ad lenocinium? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 12.*

S. i. **E**tiam in terminis Bullæ Pij IV. Pauli V. & Clem. VII. supradictum Confessarium esse denunciandum, docuit Acugna *quest. 17. num. 8.* Sed alij tenent ejus Additionator Freitas *num. 14.* Sed alij tenent quoddam seculum nova Constitutione Gregor. XV. dictus Confessarius non erat denunciandus, & ita tenet Io. Saneius in *select. disp. 11. num. 44.* ubi sic ait: Quando Confessarius feminam sollicitat, non quidem libere aliis copulandam, sed quod mediet, & intercedat ut alia femina in fornicationem consentiat, prenas brevi evitabit, cum talis sollicitatio non sit directa ad exequendum carnis flagitium cum penitente femina. Iam verò reor ex decreto Greg. X. V. denunciandum fore hujusmodi Confessarium, ex illius verbis, *aut cum penitentibus illicitis & inhonestis sermones, si ve tractatus habuerint*; inhonesti sane sermones sunt penitentem inducere, quod mediet ut alia femina in fornicationem consentiat. Hæc Saneius, & novissime hoc etiam docet Antonius Souta in *apost. lib. 1. cap. 3. v. 21.* sic asserens: Confessarius feminam penitentem ad lenocinium sollicitans, non comprehenditur in terminis antiquarum constitutionum; secus verò iuxta Constit. Gregorij.

2. Sed ego non solum hanc constitutione Gregor. hanc sententiam tenendam esse puto, ut docui *par. 1. tract. 4. resol. 19.* sed etiam in terminis sententiarum aliorum Pontificum & ita hanc sententiam tenet etiam in editione novissima iterum Freitas *n. 19.* & Castros Palas *tract. 4. disp. 9. punct. 5. n. 2.* nam ex *Ord. cedens* supradictis Bullis, & ex Edicto Inquisitorum, mandantur

R E S O L. LXXII.

An incidat in prædictas Bullas, qui sollicitavit pœnitentem ad actus illicitos extra venerem? Ex p. 4. tract. 5. Resol. 17.

§. 1.^a **A**ffirmativam sententiam præter Pegnam *in direct.* Inq. *part. 2. comment. 81. docet Lælius Zecchius in summ. com. tract. de fide, cap. 11. n. 5. Terria suspicio, & novissimè hanc sententiam tenet etiam doctus Emanuel Moura opusc. 1. de enfal. & incant. sect. 3. cap. 3. num. 17. ubi sic asserit: Acugna considerat non frustra duplicari in Bulla ad actus inhonestos & illicitos, quasi illiciti addant supra inhonestos, quamvis conetur utroque sumendo tantum intra materiam Veneris; ergo rationabiliter puto illicitos ampliare ad illicitos in omni materia. Sic ille. Vnde Cafirus Palaus *com. 1. tract. 5. disp. 9. punct. 6. num. 2.* putat probabiliter dici posse ob facultatem generalem Inquisitoribus datam cognoscendi de hæresis suspectis, posse cognoscere de aliis sollicitationibus extra Venerem si defecerint.*

2. Sed hæc sententia mihi non placet, ut patet ex
praxi DD. Inquisitorum, & illam reprobavi cum

Quæ hic est multis DD. in *part. 1. tract. 4. resol. 20.* quibus nunc
Ref. antea-
dens, & in
alio §. ejus
primæ not.
audo Bonacinam in *tract. var. disp. 6. punct. 3. num. 7. &*
Freitam in *novissima editione de Confess. sollicit. cap. 17.*
num. 21. & questione 8. numero 18. Soulam de Confess.

Ex Edicto DD. Inquisitor. &c. Ref. LXXV. 409.

tur denunciari Sacerdotes, qui mulieres pœnitentes ad actus inhonestos provocant, seu alliciunt: qui autem provocat pœnitentem, ut mediet, absolute provocat ad actus inhonestos, illa enim mediatio actus inhonestus est, & ejusdem speciei cum crimine perpetrando. Item ratio tota prohibendi sollicitationem pœnitenti factam procedit in præfenti, cum venenum propinet ei Confessarius, cui debebat antidotum salutis propinare, & loco reconciliationis gravem peccati molem imponat, fontique limpidissimo lutum admisceat; ergo cum illa decreta sint instituta in favorem sacramenti Pœnitentiæ, non limitanda sunt, sed potius extendenda. Ita Castus, & ego satis quidem probabiliter. Vide etiam Bonacinum in *tr. var. disp. 6. punct. 3. n. 19.* & post Bullam Greg. de hoc non est dubitandum, ut observat Peyrinus in *privil. Minim. tom. 2. constitut. 4. Greg. XV. §. 1. n. 16.* Et ita hanc sententiam, me citato, docet Novarius in *summa Bullarum, tit. de solic. in confessione, num. 10.*

3. Non desinam tamen hic adnotare quod Antonius Soufa *opusc. de Confess. sollicit. in annot. ad Bullam Greg. XV. num. 7.* videtur negativam sententiam, nempe Confessarium sollicitantem pœnitentem ad lenocinium, non esse denunciandum, tanquam probabilem admittere, etiam in terminis Bullæ Greg. XV. quia affirmativam sententiam vocat tantum tutiorem, & probabiliorē; sed ego puto omnino negativam sententiam esse damnatam in prædicta Bulla, ubi Pontifex utitur his verbis: Ad inhonestam sive inter se, sive cum aliis quomodolibet perpetranda; ubi illa verba, cum aliis, & quomodolibet, omne lenocinium, tam ex parte pœnitentis, quam ex parte Confessarii manifestè includunt, & ita hanc sententiam novissimè docet etiam Lezana in *summa quest. Regul. c. 19. n. 34.*

RESOL. LXXV.

An Confessarius, si in confessione petat à pœnitente domum suam, ut ibi adducat concubinam, sit denunciandus?

Et an Constitutio Greg. XV. intelligatur de actu quo Confessarius feminam suadet, ut sibi det pecuniam ad largiendum meretrici? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 45.

§. 1. Negativam sententiam docet Antonius Soufa in *opusc. de Confess. sollicit. tract. 1. cap. 14. n. 8.* ubi sic asserit: Constitutio non intelligitur de actu quo Confessarius feminam suadet ut sibi det pecuniam ad largiendum meretrici, quia licet hujusmodi actus inhonestatem aliquam contineat, illam per se primo objecto non continet; idemque dicendum est si Confessarius suadet feminam ut in domo ipsiusmet ad ipsius Confessarii notam concubinam pateat accessus. Itaque.

2. Sed in terminis Bullæ Greg. XV. hæc opinio mihi non placet, nam ibi Pontifex hæc verba apponit: Ad inhonestam sive inter se, sive cum aliis quomodolibet perpetranda, ubi illa verba, cum aliis, & quomodolibet, videntur casum de quo loquimur includere.

RESOL. LXXVI.

An mandans Confessario, ut sollicitet pro se pœnitentem, sit denunciandus?

Et ex doctrina hujus questionis infertur, quod non incurrit excommunicationem latam contra aliquid facientem, si quis mandavit facere; ideo si excommunicatio feratur in eum, qui occidit, vel furatur, non ligat mandantem furari, & occidere. Ex p. 1. tr. 4. Ref. 22.

Tom. V.

§. 1. Affirmativè responderi Riccius in *praxi, p. 3. Sup. hoc in Ref. 16.*

Resol. 65. n. 2. & in terminis Bullæ Greg. XV. Homobonus de *exam. Eccl. p. 2. tract. 11. c. 12. q. 26. resol. 4.* nam, ut habetur in *cap. quæ per alium, de regul. iur. in 6.* qui per alium facit, per se ipsum facere videtur, in *leg. manumissiones, ff. de just. & iur. & leg. si amicis, ff. de aul. dicitur facere, qui jubet aliquid facere.* Sed contrariam sententiam prorsus amplectendam esse censeo quia, ut supra satis probatum est, verba legis pœnalis sunt formaliter, & propriè accipienda, & non sunt extendenda. Et idè non incurrit in excommunicationem latam contra aliquid facientem, si quis mandavit facere, ut tradunt communiter DD. in materia censuratum, Tabiena verb. *excomm. §. casu 49. §. 5. Navarrus in man. cap. 27. n. 1. Suarez de cens. disp. 4. sect. 3. n. 5. Angel. verb. excomm. 8. n. 1.* & alij. Vnde, si excommunicatio feratur in eum, qui occidit, vel furatur, non ligat mandantem furari, & occidere, ut notavit Reginaldus in *praxi, tom. 1. lib. 9. cap. 1. n. 214.* Adde, quod, quando lex vult punire non solum facientem, sed mandantem id explicat. Et ita in *cap. mulieres, de sent. excomm.* extenditur ad mandantem excommunicatio, quæ in *c. si quis suadente Diabolo*, erat tantum lata contra percutientem Clericum.

2. Restat modo respondere ad argumenta Riccij. Dico igitur cum Avila de *conf. p. 2. cap. 5. disputat. 3. dub. 2. in fin.* quod per alios facimus, per nos facimus, quantum ad culpam, non quantum ad penam; & non realiter, sed fictione juris, ut loquitur Bonacina de *legib. disputat. 3. quest. 7. punct. 4. num. 12.* & Megala in *3. part. lib. 4. cap. 2. quest. 1. num. 12.* Et alia jura, quæ asserunt, quod videtur facere, qui aliquid jubet facere, loquuntur metaphorice: nam, ut optimè observat Bartolus in *leg. sed si unus, §. 1. ff. de injuriis*, is, qui per alium facit, non verè, sed fictè facit. Cum igitur verba Bullæ sint directa contra Confessarios sollicitantes, non sunt extendenda ad mandantes Confessarios sollicitare.

RESOL. LXXVII.

An sit denunciandus mandans Confessario, ut in confessione sollicitet pœnitentem?

Et alij quinque casus circa sollicitationem adducuntur, sed jam omnes magis late in suis specialibus Resolutionibus in hoc tractatu appositæ sunt.

Etiamsque queritur, an sit denunciandus, qui tactibus, nutibus, vel signis feminam provocat; dum illa alteri constituitur?

Et quid, si Confessarius sollicitet pœnitentem ad alia peccata non inhonestam, ut ad furtum, homicidium, &c.

Et infertur, quod mandans, aut consulens non incurrit excommunicationem latam contra facientes. Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. Ref. 44. alias 42.

§. 1. Affirmativam sententiam nominatim contra me firmiter tenet Carena de *Officio S. Inquisitionis, part. 2. tit. 6. §. 1. per totum*, quem novissimè sequitur Pater Ioseph Ianuarius, de *Cas. reser. cas. 55. n. 15.* Verum ego non recedo à sententia, quam docui, & quam me citato docet Trullench in *Decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 3. dub. 18. n. 48.* & novissimè me citato Pater Leandrus de *Sacram. tom. 1. tract. 5. r. disput. 13. quest. 36.* & me citato Inquisitor Escobar à Corro, de *Confess. sollicit. part. 1. quest. 2. num. 36.* ubi sic ait: Limita Quarto; in illo, qui mandat Confessario, quod sollicitet Pœnitentem in confessione Sacramentali; ut secum carnaliter misceatur: Tum quia, ut pluries dixi, Constitutiones omnes loquentes de sollicitatione ad Confessarios tantum diriguntur; non ad alios; nec mandantes quoad penas comprehendunt.

M m cum

Sup hoc in
in Res. 84. &
in alio §. ejus
primæ not.

S. I. D Vbius in hac questione remanet Lopez, & absolute negatiam sententiam docuit Bialla, Fagund, & Portel & de hac re consulendum esse Sedem Apostolicam desideravit Paramus. Sed ut ego asserui in *i. par. tract. 4. refol. 12.* affirmatiua sententiam docebat communiter Doctores, verum qui negatiua habebat pro se viros doctos, nec in contrarium aderat determinatio clara Pontificis, ne ergo tunc putarem, censui esse probabilem, quod modo non censeo, quia inuenio ante Constitutionem Gregorij psum v. die 6. Februarij anno 1619. decrevisse expressum v. die 6. Februarij annis prius inclaus esse in Confessarijs solicitantes pueros inclaus esse in Bullis, & per consequens denunciandos, & ita restant Thom. Baptista Scotia in Bulla Pontificis sum. 77. lib. Ioan. Baptista Scoria in Bulla Pontificis sum. 77. lib. tom. 197. & idem decreuerat die 29. Novembri 1611.

An Confessarius, qui sollicitavit adolescentem in confessione, sit denunciandus ?
Et docetur, quod lex penalis non est extendenda, etiam si militet in alio casu eadem ratio, v.g. excommunicantur omnes, qui cogunt mulieres ad ingrediendum Monasterium; ergo, si cogunt nomine mulierum, non includuntur viri, qui coguntur Religionem ingredi, &c. Ex p. I. tract. 4. Ref. 12.

Ex Edicto DD. Inquisit. &c. Ref. LXXX. &c. 411

ut testatur Hieronymus Rodriguez in compend. quest. Regul. resol. 131. num. 3. & Antonius Sousa opusc. de Confess. sollicit. tract. 1. cap. 12. num. 1. 2. & merito quidem, quia respectu confessionis sacramenti est eadem utrobique irreverentia & injuria. Adde quod, ut notat glossa in cap. 1. de tempor. ordin. in 6. verb. Italiae, quam celebrat Panormitanus in cap. nihil. de elect. & Baldus in l. si quis furto. C. de furtis. & in l. illud C. de sacros. Eccl. tunc non efficitur extensio & ampliatio casus ad casum in poenalis, sed declaratio solum, cum utrobique per omnia sit eadem ratio, ut fit in cap. postquam. de elect. & in l. quadam. §. nummularios. ff. de edendo. Sed extensio tunc efficitur, quando casus non est omnino similis. Verum in nostro casu non solum eadem omnino, sed etiam major ratio est de solitante masculino, quam feminam: ergo merito Doctores antea asserunt hunc casum fuisse inclusum in Bullis, quod postea Paulus V. ut diximus, aperte ad tollendas Doctorum opiniones declaravit, & novissime fecit Greg. XV.

2. Notandum est tamen hic obiter, non bene Novarium in summa Bullar. tit. de sollicit. in confess. citare meam resol. 12. de denunciationibus, & resol. 26. de legib. nam in dictis locis, ut legenti patebit, ego assero in terminis Bullae Greg. XV. sollicitantes masculos esse denunciandos; solum ibi dico in terminis aliarum Bullarum, opinionem negativam fuisse probabilem, cum Doctoribus quos ibi citavi, quam sententiam nunc, ut dictum est, neque etiam teneo, non bene igitur Novarius me adduxit.

RESOL. LXXX.

An Confessarius, qui sollicitavit puerum ante Constitutionem Gregor. XV. vel feminam extra confessionem in Confessionario, aut in loco quocunque, ubi confessiones sacramentales audiuntur, &c. sit denunciandus? Ex p. 1. tract. 4. Ref. 25.

Hac quaestio difficilis est: quia quaerit, an dicta Constitutio ad facta praeterita extendi possit? Affirmativam sententiam, loquens de Bulla Pauli V. docuit Roderic. Acugna tract. de Confess. sollicit. q. 3. n. 10. & ut respondisse Suar. & Delmadam, viros doctissimos, testatur: & in terminis Bullae Greg. XV. idem docet Sanctarellus tract. de haeresi. cap. 44. n. 11. & Bonacina in var. tract. de haeresi. disp. 6. punct. 3. n. 7.

2. Sed negativam sententiam docuit doctus Portell. addit. ad dubia regular. verb. sollicitare feminas, n. 7. loquens etiam in terminis dictae Bullae Pauli V. & Fagundez ubi infra cum Christophoro Angulano, viro doctissimo, tract. de legib. lib. 5. contr. 1. n. 13. & seq. Vide etiam Mirandum in Man. tral. tom. 2. q. 25. art. 20. Et ratio est: quia nulla lex civilis, & Ecclesiastica extenditur ad puniendi delicta facta de praeterito; sed ad faciendi de futuro: nisi forte lex ipsa claris verbis exprimat, se etiam punire praeterita, ut fecit Sixtus V. cum illegitimis, & receptione Religiosorum; & Concilium Tridentinum cum ordinatis in minoribus. Et hoc habetur expresse in cap. cognoscetes. de conf. ibi, in illis verbis: [Quoties quid novum statuitur; ita solet futuris formam imponere, ut dispendiis praeterita non commendet.] Idem expressius habetur eod. tit. cap. ult. ubi Gregorius IX. explicans quandam Constitutionem a se paulo ante editam, sic asserit: [Declaramus, non ad praeterita, sed ad futura tantum extendi, cum leges, & Constitutiones futuris certum sit dare formam negotiis, non ad praeterita facta trahi, nisi nominatim in eis de praeteritis caveatur.] Ita ibi, quo nihil clarius dici potest.

3. His ita suppositis, respondeo ad quaestum, quod stando in illa opinione, nempe, Bullas Clem. VIII. & Tom. V.

Pauli V. contra Confessarios sollicitantes feminas, non includere Confessarios sollicitantes viros, & quod in poenas dictarum incidebant tantum Confessarii, qui in Sacramento confessionis, vel ad plerumque, qui paulo ante, vel post sollicitabant poenitentem; non autem illi, qui extra occasionem confessionis in loco confessionarij, ut in loco quocunque, ubi confessiones sacramentales audiuntur, seu ad confessionem audiendam electo, simulantes ibi confessiones audire: his, inquam, ita stantibus, assero probabiliter, non esse modo supra dictos Confessarios denunciandos, si talia crimina effecerint ante promulgationem Edicti, & Bullae Gregor. XV. ubi determinat esse supradictos denunciandos: quia, ut supra diximus, dicta Constitutio non extenditur ad priora, quod satis probatum est, & docet Sylvest. verb. lex, q. 23. Malderius in par. 2. q. 96. art. 3. dub. 4. & alij. Vnde puto, denunciations facienda ex vigore Constitutionis Greg. XV. adversus Confessarios sollicitantes, faciendas esse à die 10. Martij, 1624. tunc enim Panorm. dicta Bulla ab Illustrissimis Inquisitoribus fuit promulgata. Vnde à tempore antecedente non tenetur quis denunciare. Et ita de Bulla Clementis VIII. in hac materia docuit, ex Societate Ies. v. Fagundez tract. 2. lib. 4. cap. 3. num. 31. & de Bulla Pauli V. etiam, ut supra, diximus, docet Portell. in addit. ad dubia regul. verb. sollicitare feminas, n. 7.

RESOL. LXXXI.

An Confessarius statim post confessionem ducens ad cellam puerum, ut Chirographum confessionis tradat, & illum sollicitet, si denunciandus?

Et quid, si Confessarius femina sibi confessa poenitentiam imponat, ut ab ipso met Confessario nuda verberetur, vel si Confessarius suadet femina, ut ipsi eo in loco vendenda ostendat, &c.

Et notatur, quod actus immediatus ad confessionem comprehendit debet in obligatione ad denunciandum Confessarium, quamvis confessio non sequatur, &c. Ex p. 4. tract. 5. Ref. 11.

Affirmativè respondet Sousa in aphor. Inquis. lib. 1. cap. 34. n. 39. ita asserens: Si Confessarius sollicitet puerum à se confessum & absolutum, dum eum statim post confessionem in domum, seu cubiculum suum ducit, ut confessionis chirographum tradat, est denunciandus, quia iste casus ratione dependentiae includit confessionem; sicut si Confessarius sibi confessa poenitentiam imponat, ut ab ipso met Confessario nuda verberetur, & cum ad hoc pervenisset, manu propria; aut scutica vapulat ab ipso, vel si Confessarius suadet feminae ut ipsi eo loco vendenda ostendat, quae ipsi in eadem confessione morbo affecta habere dixit. Hac ille, qui etiam n. 31. optime notat, quod actus immediatus ad confessionem conferri debet, si Confessarius sciens mulierem velle confiteri illam sollicitet, quamvis confessio non sequatur, vel quia ipsa noluit confiteri, vel quia Confessarius noluit eam audire, & hoc etiam antea docuerat Acugna q. 14. n. 8. & novissime Castrus Palaus tract. 4. disp. 9. punct. 7. ref. 44. & 45. m. 3. quod tamen intelligendum putat cum Sancto disp. 11. n. 49. quando femina vellet statim confiteri, ut infra videbitur.

RESOL. LXXXII.

An Confessarius dans poenitentiam feminae, ut nuda de se verberaretur, ut postea accidit, sit Inquisitoribus denunciandus?

Et quid videlicet, quando Confessarius suadet femina sibi

M m 2 astu

adū confitenti, ut ipsi eo in loco vas naturale ostendat, quod ipsa in eadem confessione verbo affectum habere dixerat? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 47.

Sup. confes. §. 1. **A**firmative & recte respondet Soula opusc. de Confess. solic. tract. 1. cap. 18. n. 14. ubi sic ait: Duo Confessarii feminis sibi confessis hanc im-
verf. Sicuti si posuerunt poenitentiam, ut ab ipsismet Confessariis Confessarius. nuda verberarentur, & cum ad hoc pervenissent, alte-
ra manu propria Confessarii, altera vero scutica quam Confessarius tenebat manu, vapulat ab ipso. Dubita-
tum fuit an huiusmodi actu sollicitationes in confes-
sione factae dicendae forent? & resoluta est pars affir-
mativa ac merito quidem, cum sint actus inhonesti,
qui sollicitantes, seu potius sollicitationis tentationes dici debent. Quod sint sollicitationes in confessione,
videtur etiam manifestum, cum poenitentia confes-
sioni sit annexa per se. Ita ille, qui & optime alium ca-
sum sollicitationis ponit, quando videlicet Confessa-
rius suadet feminam sibi actu confitenti, ut ipsi in eo
loco vas naturale ostendat, quod ipsa in eadem con-
fessione morbo affectum habere dixerat, est enim hac
suasio, cum non fiat ad medicinam praestandam, nihil
aliud est quam sollicitare tentare.

RESOL. LXXXIII.

An interpretis sollicitet in confessione sit denunciandus?
Et quid, si interpret sit etiam Sacerdos? Ex p. 4. tract. 5.
Refol. 9.

Sup. hoc sup. §. 1. **A**firmativam sententiam docet Seraph. Frei-
tas Additionator Roderici Acugna tract. de
Confess. solic. q. 1 §. 27. ubi sic asserit. Ex praedictis no-
va quaestio excitari potest, utrum laicus confessionis
interpret, si in eodem actu sollicitet, quod facile fieri
potest, ignorante linguam Confessario, Pontificis poe-
nis subiacet; non incurtere suadet, quia is nec est Sa-
cerdos, nec huius Sacramenti Minister. Contrarium
tamen dicendum mihi videtur, tum quia in hoc casu
eademmet datur ratio, quae in Confessore hoc est abu-
sus Sacramenti, sacrilegium, antidoti remedium in ve-
nenum, sumiturque Sacramentum ut medium ad pec-
candum; tum etiam, quia interpret, licet laicus parti-
cipat aliquid de actu clavis, ut ait D. Th. in addit. ad 3.
par. q. 1 art. 3. in corp. & Suar. tom. 4. disp. 33. sect. 5. n. 4.
Sub nomine igitur Sacerdotis comprehenditur sive
extensive, sive per participationem. Accedit quod di-
ctus laicus in tali casu secundum opinionem commu-
niorem tenetur ad sigillum & quae ac Confessarius, quia
sicut de actu clavis participat, ut diximus cum D.
Thom. participat etiam sigillationem, ex eodem D.
Thom. in 4. disp. 21. quest. 3. art. 4. ad tertium. Ita Frei-
tas ubi supra.

Sup. hoc sup. §. 1. **A**firmativam sententiam docet Seraph. Frei-
tas Additionator Roderici Acugna tract. de
Confess. solic. q. 1 §. 27. ubi sic asserit. Ex praedictis no-
va quaestio excitari potest, utrum laicus confessionis
interpret, si in eodem actu sollicitet, quod facile fieri
potest, ignorante linguam Confessario, Pontificis poe-
nis subiacet; non incurtere suadet, quia is nec est Sa-
cerdos, nec huius Sacramenti Minister. Contrarium
tamen dicendum mihi videtur, tum quia in hoc casu
eademmet datur ratio, quae in Confessore hoc est abu-
sus Sacramenti, sacrilegium, antidoti remedium in ve-
nenum, sumiturque Sacramentum ut medium ad pec-
candum; tum etiam, quia interpret, licet laicus parti-
cipat aliquid de actu clavis, ut ait D. Th. in addit. ad 3.
par. q. 1 art. 3. in corp. & Suar. tom. 4. disp. 33. sect. 5. n. 4.
Sub nomine igitur Sacerdotis comprehenditur sive
extensive, sive per participationem. Accedit quod di-
ctus laicus in tali casu secundum opinionem commu-
niorem tenetur ad sigillum & quae ac Confessarius, quia
sicut de actu clavis participat, ut diximus cum D.
Thom. participat etiam sigillationem, ex eodem D.
Thom. in 4. disp. 21. quest. 3. art. 4. ad tertium. Ita Frei-
tas ubi supra.

Sup. hoc sup. §. 1. **A**firmativam sententiam docet Seraph. Frei-
tas Additionator Roderici Acugna tract. de
Confess. solic. q. 1 §. 27. ubi sic asserit. Ex praedictis no-
va quaestio excitari potest, utrum laicus confessionis
interpret, si in eodem actu sollicitet, quod facile fieri
potest, ignorante linguam Confessario, Pontificis poe-
nis subiacet; non incurtere suadet, quia is nec est Sa-
cerdos, nec huius Sacramenti Minister. Contrarium
tamen dicendum mihi videtur, tum quia in hoc casu
eademmet datur ratio, quae in Confessore hoc est abu-
sus Sacramenti, sacrilegium, antidoti remedium in ve-
nenum, sumiturque Sacramentum ut medium ad pec-
candum; tum etiam, quia interpret, licet laicus parti-
cipat aliquid de actu clavis, ut ait D. Th. in addit. ad 3.
par. q. 1 art. 3. in corp. & Suar. tom. 4. disp. 33. sect. 5. n. 4.
Sub nomine igitur Sacerdotis comprehenditur sive
extensive, sive per participationem. Accedit quod di-
ctus laicus in tali casu secundum opinionem commu-
niorem tenetur ad sigillum & quae ac Confessarius, quia
sicut de actu clavis participat, ut diximus cum D.
Thom. participat etiam sigillationem, ex eodem D.
Thom. in 4. disp. 21. quest. 3. art. 4. ad tertium. Ita Frei-
tas ubi supra.

RESOL. LXXXIV.

An si laicus, vel Clericus occulte ponat se in loco confes-
sionis deputato, & inter confessionem feminam, illam
ibi sollicitet, sit denunciandus? Ex p. 1. tr. 4. Ref. 15.

§. 1. **N**egativè respondet Portel. ubi sup. in addit. ad
dub. reg. ver. sollicitare feminas. n. 14. quia Clem.
VIII. & Paulus V. loquentes de audienda Confessione
sacramentalis, loqui videntur juxta communem acce-
ptionem de Confessione vera, valida, & ordinaria.

2. Sed per Constitutionem Greg. XV. Confessarii in
Confessione, sed praetextu Confessionis. Ergo non
est opus, ut ad sit vera, & ordinaria Confessio sacra-
mental; sed sufficit solus praetextus. Sed his non ob-
stantibus, sub censura tamen, puto, supradictos non ef-
se denunciandos, ex vigore Bullae: quia omnes Pontifi-
ces, Clem. VIII. Paulus V. & etiam Greg. XV. impo-
nunt poenas contra Sacerdotes sollicitantes: ergo non
videntur comprehendere laicum, & Clericum; quia, ut
diximus sup. verba poenalia non sunt extendenda ad si-
miles casus. Et ita Doctores, quos supra vidimus, pro-
babiliter excusabant à denunciatione, si Confessarius
sollicitaret puerum: quia Pontifices loquebantur de
Sacerdotibus sollicitantibus feminas. Et ita etiam do-
cuit ante me Sanctarellus de haer. cap. 46. dub. an. 9.
Acugna tract. de Confess. solic. q. 13. n. 9. quicquid in con-
trarium asserat Giptius de cas. reserv. cap. 14. n. 6. Sed, an
supradicti sint ex alio capite Inquisitoribus denun-
ciandi, dicam in sequenti Resolutione.

RESOL. LXXXV.

An dictus laicus, vel Clericus saltem, quia simulavit se
Sacerdotem, si sollicitaverit feminam in confessione, quae
tamen illam absolvendo, sit Inquisitoribus denunciandus?
Ex p. 1. tr. 4. Ref. 16.

§. 1. **N**egativam sententiam docet Rodriguez in 99.
regul. tom. 2. q. 28. art. 2. & novissime in summ.
tom. 2. cap. 83. num. 3. ubi sic asserit: [El que no siendo
Presbytero confiesa, los Inquisidores le pueden casti-
gar, si absolvere al penitente, porque si solamente le
oye de Confession, y no le absolve, no puede ser casti-
gado dellos, si no del Ordinario, atento que quando sit
Greg. XIII. comete esta autoridad à los Inquisidores,
dize las siguientes palabras: *Qua procedunt contra eos,
qui non sunt Presbyteri, si Confessiones audiant, & absolu-
tionem impertiantur.* Y la razon lo dicta; porque sola-
mente oyen de Confession, y no quieren absolver, y a
tienen respeto al Sacramento pues nolo quieren admi-
nistrar, y assi no se presume contra ellos, que sien-
mal de la fe, por la qual presumpcion la Sede Aposto-
lica comete este caso à los Inquisidores. Ita Rodrig.
& post hac scripta inveni etiam hanc sententiam do-
cere Ioan. Sancium in select. disp. 11. n. 36.

RESOL. LXXXVI.

An sit denunciandus Sacerdos, qui non habens facultatem
audiendi confessiones ab Ordinario sollicitat feminam
in confessione, fingens se habere talem potestatem?
Et quid, si mala fides Confessarii, & poenitentis interve-
niant? Ex p. 2. tr. 4. Ref. 17.

§. 1. **N**egativam sententiam docuit Portel. in addit.
ad dub. regularia, verb. sollicitare feminas. n. 13. in ad-
quia

Ex Edicto DD. Inquis. &c Ref. LXXXVII. &c. 413

quia in tali casu non adest confessio vera, & sacramentalis: & poena imposita alicui actui non incurritur ab illo, qui fecit illum actum, si actus fuit nullus.

2. Sed contrariam sententiam docet Acugna *tract. de Confess. sollicit. q. 14. n. 4.* quam hodie, stante Bulla Gregorij XV. amplectendam esse puto: nam ut saepius supra diximus, in dicta Constitutione non solum Pontifex vult esse denunciandos Confessarios sollicitantes in Confessione; sed praetextu Confessionis, siue extra occasionem Confessionis in Confessionario. Et ita docet post Bullam Greg. XV. Ioannes Sancius in *selectis disp. 11. n. 39.* etiam si mala fides Confessarij, & poenitentis interveniat: quia uterque cognoscit Confessionem invalidam esse, & ob id intendere nequeunt Sacramentum conficere: nam in tali casu Sacerdos ille denunciandus esset.

RESOL. LXXXVII.

An Sacerdos non habens potestatem absolvendi, si in excipiendo aliorum confessiones illos sollicitet, incurvat poenas sollicitantium, & sit denunciandus?

Et quid, si mala fides Confessarij, & poenitentis interveniat, quia unusquisque cognoscit confessionem invalidam iri ex defectu jurisdictionis, &c.

Et an hoc non procedat, si Confessarius deprehendens foeminam verum propositum emendationis non habere, & ob id illam non absolvat, sed illam, hoc non obstante, sollicitet?

Et an Confessarius, qui ad libidinem mulierem provocat, quae ei confitetur, ut excommunicationem Ecclesiae pro defectu annuae Confessionis fugiat, comprehendatur in supradictis Pontificum Decretis? Ex part. 4. tract. 5. Ref. 8.

§. 1. Negativam sententiam docet Soula in *apoph. Inquis. lib. 1. cap. 34. num. 16.* ubi sic ait: Sacerdos qui sciens se jurisdictionem audiendi confessiones minime habere, mulierem, quae bona fide confitetur, ad inhonestos actus inducit, in dictis decretis non comprehenditur, & si mulier constiterit Sacerdoti, quem novit non fungi jurisdictione, ea tamen intentione, ut ipse à Superiore potestatem illam absolvendi petat, probabile est huius decreti reum, probabilius tamen oppositum. Ita ille, & pro hac sententia in part. 1. tract. 4. * *resolut. 17.* adduxi etiam Portel. Et hanc sententiam recentior mordicus tenet Fagundez de *praecept. Eccles. in editione novissima pr. 2. lib. 4. cap. 3. num. 79.* etiam in terminis Bullae Gregorij XV. & ratio est, quia Sacerdos in tali casu probè novit non dari verum Sacramentum: ergo sollicitatio & provocatio ab eo facta, ut est ab eo, non conjungitur cum Sacramento: ergo non est injuriola Sacramento, prout de injuria Sacramenti loquuntur Pontifices in constitutionibus, sed suspicio haeresis in hoc casu non datur ab injuria Sacramenti separata: ergo cum hæc non detur, nec suspicio danda est, ac proinde huiusmodi Sacerdos in Pontificis decretis non peccat, neque includitur, & in terminis etiam Bullae Gregorij XV. tenet hanc sententiam supra citatus Soula *opuscul. de Confessar. sollicit. in annotat. ad dictam Bullam num. 4.*

2. Sed ego ubi supra, & meritò, contrariam sententiam tenui, & nunc iterum teneo, non solum in terminis Bullae Gregorij XV. sed etiam aliorum Pontificum, & ideo præter Acugnam & Sancium, quos ibi citavi, docet hanc opinionem novissimè Caltrus Palaus *tract. 4. disp. 9. punct. 9. num. 1.* ubi sic asserit: Certum esse debet Sacerdotem jurisdictione carentem ad audiendas confessiones, si exponatur illas audire, & poenitentem sollicitet, fore denunciandum, Tom. V

quia absolute censetur Confessarius, cum Ordinis potestatem habeat, & à peccatis venialibus & mortalibus confessis possit absolvere, & ab omnibus in articulo mortis, aliàs posset quilibet Sacerdos sollicitans affirmare autum fuisse sollicitare poenitentem, eo quod jurisdictionem non haberet ad absolvendum à peccatis, quæ sibi erant confessa, quod esset, ledere decreta Inquisitionis, & constitutiones Pontificum, & quidem juxta constitut. Gregor. nemini potest esse dubium talem Sacerdotem comprehendere, cum hic Sacerdos simul se audire confessiones, & sic simulans ad Venerem incitet poenitentem. Hæc Palaus loco citato.

3. Verum, ut advertit Sancius in *selectis disp. 11. num. 39.* Henriquez *lib. 6. cap. 23. num. 4.* & alij, si mala fides Confessarij & poenitentis interveniat, quia unusquisque cognoscit confessionem invalidam iri ex defectu jurisdictionis, & ob id intendere nequeant conficere Sacramentum, in tali casu talis Sacerdos non esset denunciandus, verum ego contrarium puto, per ea quæ adducit Freitas in *editione noviss. de Confess. sollicit. quest. 13. num. 22.* Sed quicquid sit in terminis Bullae Pauli V. & Clem. VIII. hodie stante constitut. Greg. XV. supradictus Confessarius erit denunciandus, ut rectè observat Sancius *loc. cit.* qui addit etiam hoc procedere à fortiori, si Confessarius deprehendens foeminam verum propositum emendationis non habere, & ob id illam non absolvit, sed illam hoc non obstante sollicitet, nam in tali casu Confessarius erit denunciandus non solum in terminis dictae Bullae Gregorianae, sed etiam aliarum Bullarum, quia licet in hoc Sacramentum non conficiatur, accusatio tamen in foro poenitentiae sit, quæ sufficit ad obligationem sigilli.

4. Ex quibus etiam sequitur quòd Confessarius, qui ad libidinem mulierem provocat, quæ ei confitetur, ut excommunicationem Ecclesiae pro defectu annuae confessionis fugiat, comprehendatur in supradictis Pontificum decretis. Ita Soula *loc. cit. n. 18.*

RESOL. LXXXVIII.

An Confessarij sollicitantes in confessione sint suspecti de haeresi vehementer, & quæ pacto debeant abjurare? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 51.

§. 1. Etsi supradictos suspectos vehementer de haeresi, docuit Pegna in *director. par. 2. comen. 81.* in tr. 12. ref. & post illum Modius de *sacris Ordinibus cap. 27. num. 6.* 7. §. Difficultas. & M. Anton. Genuensis in *praxi Archiepisc. cap. 66. num. 2.* ubi sic asserit: Non est omittendum quòd tentans mulieres in actu confessionis est suspectus de fide vehementer, quomodo sentit de sacramento Poenitentiae, etiam si prope actum confessionis ante, vel post ipsam tentaverit, ut fertur declarasse Clemens Papa VIII. Ita ille. Vnde stante hac sententia debent abjurare de vehementi, & ideo Augustinus Bariola Consultor S. Officij in Inquisitione Mediolanensi in *tract. de Confess. sollicit. post flores Inquis. sic ait:* Debent Confessarij sollicitantes regulariter abjurare de vehementi.

2. Verum contrariam sententiam tuncut Paramus de *orig. Inquis. lib. 3. quest. 10. num. 115.* Ioseph Sella in *decis. Regni Aragon. tom. 4. decis. 449. num. 3.* Acugna in *tract. de Confess. sollicit. quest. 2. num. 20.* Antonius Soula *opuscul. de Confess. sollicit. tract. 1. cap. 5. num. 6.* & alij, asserentes suspensionem Confessariorum sollicitantium esse tantum levem, quod probatur à Soula, quoniam hæc suspicio non est vehementis, neque violenta; ergo erit levis. Antecedens ex eo apparet verum, quia ex facto non colligitur, neque ferè semper, M m 3 neque

414. Tract. IX. De Denunciatione facienda,

neque ut plurimum, ut illud facientes sint hæretici. Deinde factum hoc secundum ad hæresim longissimè distat, præsertim cum ad peccatum luxuriae, quod ibi interdicitur, homines maxime procumbant; ergo sollicitatio non potest majorem ingerere suspicionem, & ita intelligenda sunt verba Pontificis, *nos in animum inducere nequeunt*, &c. Nam Summus Pontifex solum vult indicare, non deesse in tali facto suspicionem; & hoc tanquam certum, manifestumque tradit; an verò dicta suspicio sit vehemens, vel levis reputanda, non declarat, unde stante hac opinione abjuratio imponenda Confessariis in confessione sollicitantibus, erit tantum de levi, & ita docet præter Soufam ubi supra, Ioseph Sesse loco cit. dec. 453. n. 5. & alij, & de hac questione infra redibit sermo in tract. de penis. Sed in hac questione ubi casus contigerit unusquisque sequatur styllum & praxim Inquisitionis suæ.

In ref. & §. not præterit.

RESOL. LXXXIX.

An quis teneatur denunciare Confessarium, qui propter sollicitationem alterius confessus abjuravit? Ex part. 1. tract. 4. Ref. 26.

Sup. hoc sup. §. 1. in ref. 31. & inf. lege doctrinam Ref. seq.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam tenet Martinus Bonacina in tract. var. disputat. 6. punct. ... proposit. 2. num. 15. 2. Sed contrarium docet Sancius in selectis, disp. 11. num. 52. Peyrinus de priviis, Minim. tom. 2. Constitut. 4. Gregor. XV. §. 9. numero 32. & ante illos Freitas Additionator Roderici Acugna in tract. de Confess. sollicitant. quest. 3. num. 34. Et ratio hujus sententiæ erit, secundum mentem aliquorum Doctorum: quia, ut supra visum est, multi asserunt, quod quis non tenetur denunciare hæreticum emendatum: sed talis Confessarius, propter abjuracionem, censetur sufficienter emendatus: ergo minime denunciandus erit.

§. p. in ref. quæ hic est 6.

RESOL. XC.

Alii Confessarius, qui abjuravit propter sollicitationes, si perseveret sollicitando, sit denunciandus ob præteritam sollicitationem? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 21.

Quæ hic est Ref. antecess. & lege aliam ejus primæ annot.

§. 2. **D**iximus in part. 1. tract. 4. resol. 26. non esse denunciandum Confessarium, qui propter sollicitationem alterius fuit penitus, & abjuravit; sed difficultas est si perseveret in sollicitationis vitio, utrum sit deferendus ob præteritam sollicitationem? & affirmativam sententiam docet Seraph. Freitas in tract. de Confess. sollicit. quest. 3. num. 34. Verum contrarium tenet Ioan. Sancius in selectis disput. 11. num. 53. Nam obligatio ad denunciandum ob præteritam sollicitationem extincta fuit eo ipso, quod sollicitans Confessarius ab Inquisitoribus punitus fuit, nec renascitur denunciandi obligatio, quia iterum in sollicitationis crimen incidit Confessarius, nec quicquam prodesse potest illa denuntiatio ad secundam punitionem infligendam, cum crimen illud ante primam punitionem fuisset commissum, & ad secundam punitionem solum sint attendenda delicta commissæ post primam, nam deterior non judicabitur Confessarius, quia modò revelentur aliqua sollicitationis delicta ante primam punitionem patrata, sed ex eo quod post unam punitionem in alia nova crimina sollicitationis fuerit lapsus, primam monitionem, seu punitionem spernens. Ita Sancius. Verum ego puro non esse rece-

dendum ab opinione affirmativa quam docet Freitas loco citato.

2. Adde quod non est verum id, quod asserit Sancius, nempe nihil prodesse istam denunciationem ad secundam punitionem infligendam, nam Inquisitores graviores penas pro pluribus sollicitationibus, quam pro una rependere solent, & in causa hæresis accedente nova probatione reus iterum punitur, & condemnatur: ergo, &c.

RESOL. XCI.

An Confessarij sollicitantes in Confessionario, sine ulla tamen occasione confessionis debeant abjurare? Et an vero idem dicendum sit de Confessario sollicitante paulo post, vel paulo ante confessionem? Et quid quoad alios casus, quando sollicitatio fit in Confessionario? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 50.

§. 1. **N**egativam sententiam docet Antonius Soufa post opusc. de Confess. sollicit. in annot. ad Ref. Bullam Gregor. XV. num. 16. & 17. ubi docet sollicitantes in confessionario non esse de fide suspectos, quia tunc ex aliquo facto colligitur hæresis suspicio, quando vel factum illud est conjunctum cum hæresi, vel quando qui illum exequitur, invenitur hæreticus; sed neutrum istorum in proposito reperitur, ergo nulla ex eo colligi debet hæresis suspicio. Minor quoad primam partem ostenditur, quoniam ea hæresis posset dici conjuncta cum tali sollicitatione, quæ nostris temporibus negat auricularem confessionem: ab hac autem longissimè abest sollicitatio illa, cum nulla ibi invenitur confessio etiam inchoata. Secunda pars non aliter probari potest, quam experientia, quæ nullum adhuc sollicitantem hæreticum invenit. Ita Soufa.

2. Deinde confirmatur hæc opinio, quia Confessarij sollicitantes ideo sunt suspecti, unde abjurant de levi, quia per actum sollicitationis injuriam inferunt Sacramento in ipsius Sacramenti substantia, qualis est quæ materiæ, seu formam Sacramenti, aut ad illud ex parte penitentis necessariam dispositionem tollit, & ideo Summi Pontifices Pius IV. Paulus V. & Gregor. XV. in suis constitutionibus fiscaliterunt. Nos in animum inducere nequeunt, quod qui de fide Catholica rectè senserint, Sacramentis à Christo Domino nostro institutis abjurant, aut illis injuriam faciant. Sed in nostro casu Confessarius sollicitans non abutitur Sacramento, neque illi injuriam facit, ut patet, quia non sollicitat in confessione, neque ex ulla occasione, aut prætextu confessionis; ergo non potest dici suspectus de fide, atque ideo nulla abjuratio illi imponenda erit, sed aliis penis punietur Inquisitorum arbitrio.

3. An verò idem dicendum sit de Confessario sollicitante paulo post, vel paulo ante confessionem, dubium esse potest, nam talis non videtur esse de fide suspectus, ut probat idem Soufa opusc. de Confess. sollicit. tr. 1. cap. 18. n. 13. Seclaus aliquibus casibus: nam qui cum possit sollicitare in actu confessionis, in quo fortè sollicitandi occasio erit opportunior (tunc enim scemina conscientiam suam manifestante peccata carnis confitente, Confessori facili occurret occasio in aggravandis, vel faciendis peccatis propalandi animum impudicum) & id in tam opportuna occasione facere non vult, sed sollicitationem differt, vel anticipat, manifeste ostendit, nolle se integritatem & perfectionem Sacramenti commaculare; ergo, ut dictum est, talis Confessarius non est de fide suspectus: ergo non debet abjurare.

4. Sed ego puro quoad hunc ultimum casum de Confessaria

Ex Edicto DD. Inquisitor. &c. Ref. XCII. 415.

Confessario solicitante paulo ante, vel post confessionem, omnino abjuracionem ei indicendam esse, quia qui paulo ante, vel post confessionem sollicitat poenitentem, dicitur sollicitare in ipsamet confessione, ut tradunt Doctores communiter, & ego probavi in 3. par. tract. 4. res. 14.

5. Quoad alios verò casus quando sollicitatio fit in confessionario, &c. Soula, ut doctum est, ubi supra, & in apborism. Inquis. lib. 1. cap. 3. 4. num. 68 docet Confessarium sollicitantem non debere abjurare, sed tu cogita, quia supradicti casus enumerati à Soula includuntur à Pontifice simul cum aliis casibus, in quibus sollicitantes abjurant de levi, & Pontifex, ut loquitur de istis casibus inducentibus secundum Soulam suspensionem, loquitur eodem modo de illis, quos negat Soula suspensionem inducere, unde postquam absolute, & sine ulla distinctione enumerasset Pontifex omnes supradictos casus, postea subiungit ut Inquisitores Ordinarii super his prout in causis fidei inquitant & procedant: ergo, &c. Unde revera debent abjurare, prout in Rom. & universali Inquisitione observatur.

RESOL. XCII.

An Confessarius in Confessionario tantum sollicitans extra actum confessionis debeat abjurare?

Et observatur, quod potest Tribunal S. Officii recognoscere Confessarios sollicitantes, etiam si non iudicentur suspecti de hæresi, & potest tales punire.

Et an Inquisitores possint imponere Confessariis Regularibus sollicitantibus, quod teneant ultimum locum inter Regulares sui Monasterij in Choro, & Refectorio, & in aliis locis, & aliquando mandare, ut sententia contra Confessarium Regularem lata publice legatur in proximo Capitulo Generali sue Religionis? Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. Ref. 43. alias 41.

1. Negativam sententiam nominatim contra me docet Carena par. 2. tit. 6. §. 16. num. 81. & ad meum argumentum respondet, quod verba Bullæ, *Sicut in causis fidei*, possint commode intelligi, quoad ordinem procedendi, eo utique modo intelligenda sunt, maxime id suadentibus verbis ipsius Constitutionis, ibi, *Inquirent, & procedant*. Si enim Pontifex voluisset, quod etiam causa terminaretur, illud utique dixisset, & cum de terminatione causarum Papa ibi mentionem non fecerit, intelligitur eam voluisse reservare dispositioni juris; secundum quam Confessarii sollicitantes in Confessione, & propè eam, quia abutuntur Sacramento, expediuntur ut suspecti de hæresi; sollicitantes verò in Confessione tantummodo, uti non abutentes Sacramento, & per consequens non suspecti, non possunt expediti ut suspecti. Secundo respondetur, quod regula illa juris de una determinatione respiciente plura determinabilia cessat, ubi eadem ratio non militat in omnibus determinabilibus. *Surdus conf. 66. n. 19. vol. 1.* Hic autem militat sine dubio diversa ratio, quam supra proximè consideravimus. Ita Carena.

2. Sed adversus illum in mei defensionem insurgit novissimè Pater Ioseph Ianuarius de *Casibus reser. res. 55. num. 9.* ubi sic ait: Sunt suspecti de hæresi, non solum Confessarii sollicitantes in confessione, sed etiam sollicitantes in Confessionario, vel in hoc loquentes obscena, & turpia, nulla habita, neque simulata Confessione. Sicut qui non in Confessionario, sed alio in loco confessionem simulat; & ideo hi debent abjurare saltem de levi: quicquid contra dicat Carena. Ratio asseritur à Fagundez; quia licet

Gregorius XV. in criminalibus additis, ac declaratis in hac sua constitutione non dicat tales de crimine hæresis esse suspectos, id supposuit ex verbis Constitutionis Pij IV. ibi insertæ, & se approbatæ, & confirmatæ; & sic verba utriusque Constitutionis sunt veluti in uno contextu; & unica terminatione terminata, leg. *Item hoc jur. ff. de vulg. l. Quamvis Cod. de Imp.* Cum ergo in Constitutione Pij IV. hi deperditi homines sint declarati de crimine hæresis suspecti, consequenter, & etiam additi à Gregorio XV. Addo quod nisi essent de crimine hæresis suspecti non posset assignari ratio, cur essent denunciandi ad Tribunal Sancti Officii, ad quod spectat cognoscere de causis fidei, vel habentibus connexionem cum fide. Nec obstat dictum Carena, quod etiam Inquisitores Hispaniæ habent facultatem procedendi contra Sodomitas, & tamen hi non abjurant, neque de levi. Quia contra Sodomitas procedunt Inquisitores ex speciali delegatione Gregorij XIII. sub die 13. Augusti 1574. non verò tanquam contra suspectos de hæresi, & ideo ceteri Inquisitores aliorum Regnorum non procedunt contra tales. At in casu nostro proceditur contra Confessarios in Confessionario sollicitantes tanquam contra suspectos de hæresi, &c. Vt Sammi Pontifices se explicant, ideo enim volunt ut contra eos procedant Inquisitores. Huicque Ianuarius. Et ita nostram sententiam contra Carenam tenet etiam Fagundez præcept. 2. *Eccles. lib. 4. cap. 3. num. 80.* & Escobar de *Confess. sollicit. part. 1. quest. 1. num. 16.*

3. Observent tamen hic DD. Inquisitores, id quod ego in eorum favorem olim docui, quod potest Tribunal S. Officii recognoscere Confessarios sollicitantes etiam si non iudicentur suspecti de hæresi, & potest tales punire; quia cognitio horum sine restrictione est concessa Inquisitoribus in Bullis Summorum Pontificum, Et ita me citato tenet Escobar, ubi supra, quod vocat singulare; & etiam me citato Ianuarius.

4. Nota quod Carena, *part. 2. tit. 6. §. 17. n. 89.* putat, posse Inquisitores imponere Confessariis Regularibus quod teneant ultimum locum inter Regulares sui monasterij in Choro, Refectorio, & aliis locis. Et aliquando debent Inquisitores mandare, ut sententia contra Confessarium Regularem lata, publice legatur in proximo Capitulo sue Religionis generali, & hoc ad aliorum terrorem, & exemplum. Sed hæc omnia non approbat Pater Bordonus in *Sacro Tribunali, cap. 23. quest. 38. numer. 114.* ubi sic ait: Inquisitorem mandare posse lectionem sententiæ Regularis condemnati in Capitulo Generali ad terrorem & exemplum aliorum; quod non probo, quia id est aliqual jus in Capitulo, quod nullibi invenio concessum Inquisitoribus. Sufficerent autem publicantur privatis literis huiusmodi delicta apud Regulares. Displicet etiam quod adjungit, Inquisitorem posse infligere poenam ultimi loci inter suos Comprofessos; quia in Bulla Gregoriana sufficerent exprimitur poenæ huiusmodi sollicitatoribus imponendæ. Ita Bordonus. Sed sententia Carenae observatur in Tribunali nostræ Inquisitionis Hispaniæ, & illam ego praticavi: Et ideo non est audiendus Bordonus & nostram sententiam contra illum, præter Carenam tenet Castrus Palaus, *tom. 1. tract. 4. disputat. 9. numero 2.* & novissimè Ianuarius ubi supra, *res. 55. num. 23.*

RESOL. XCIII.

An Confessarius Regularis ex abjuracione præter so-

M m 4 licè

licitationem remaneat inhabilis ad Officia Religionis?

Et an supradictus non possit rehabilitari nisi per Pontificem, vel Illustrissimos Inquisitores Sacra Congregationis? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 48.

Sup. hoc inf. in tr. 10. Ref. 53. §. Sed an. & inferius in tr. 12. ex lata doctr. Ref. 7. signat in §. Difficultas. in fin. & in §. Vnde etiam in fin.

§. 1. **H**anc questionem pertractarunt duo Lusitani viri doctissimi, Rodericus Acugna, & Anton. Soula, hic in opusculo de Confess. sollicit. tract. 2. cap. 16. n. 6. Ille in tractatuum Confess. sollicit. q. 2. 4. n. 2. 2. & ibi additionator ejus Freitas num. 70. & asserunt Confessarium propter sollicitationem, de qua fuit convictus, vel quam est confessus, ipso jure inhabilis ad gradus, & dignitates Ecclesiasticas non manere, quia nullus est textus, nec glossa, nec Doctor, qui per abjuracionem de levi inhabilitatem ad dignitates, & officia inducat; & hoc etiam docuerat Henriquez, lib. 1. 3. cap. 56. §. 1. in glossa lit. K, & Garfias de benef. tom. 2. par. 11. cap. 10. n. 87. cum aliis penes ipsos.

2. Sed hodie contrarium dicendum est, stante decreto Urbani VIII. edito anno 1626. in quo Regulares puniti per S. Officium (penitentibus salutaribus exceptis) eo ipso sunt inhabiles ad gradus & officia Religionis, nec possunt rehabilitari, nisi per Sanctissimum, vel per illustrissimos Inquisitores sacrae Congregationis, ut observat Aloysius Bariola in aphor. lit. K. ver. Regulares. Barbosa de jure Ecclesiastico lib. 1. cap. 19. n. 128. Peyrinus in privit. Minim. tom. 2. constit. 9. Pauli V. §. 2. num. 29. & Tamburinus de jure Abbat. tom. 1. disp. 6. q. 21. n. 17. qui per extensum verba supradicti decreti adducunt.

RESOL. XCIV.

An Ecclesiastici, qui interfunt sententia contra Confessarios sollicitantes, teneantur sub peccato mortali non manifestare delinquentem? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 44.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam docet Soula de Confess. sollicit. tract. 2. cap. 16. n. 8. ubi sic ait: Illud notandum existimo, non esse vocandos tot numero, ut crimine secreto servari non possit; dixi non debere tot personas numero interesse ut crimen secreto servari non possit, quia, ut existimo, omnes, qui interfunt hujusmodi sententis & abjuracionibus, tenentur sub peccato mortali secretum servare, personamque delinquentem, aut crimen aliis non manifestare. Ratio est, quia infamia talis criminis Tribunalis Sancti Officii Inquisitionis limites non excedit, ut patet ex eo quod sententia illa propter bonum commune occulte profertur, nec iudices fidei infamare intendunt eos, quos sic puniunt, sed quando crimen aliquos limites non excedit, non potest sine peccato mortali manifestari; ergo quotquot interfunt, secretum servare tenentur. Ita Soula.

2. Sed, ut verum fatear, hæc sententia nimis rigida mihi videtur, & Scraphinus Freitas in addit. ad tract. de Confess. sollicit. quest. 24. num. 49. propter scandalum putavit à DD. Inquisitoribus in tali casu penam excommunicationis & iuramentum adhibendum esse, ne intervenientes hoc crimen propalarent aliis. Ergo dum non adhibetur, non adest obligatio peccati mortalis, maxime si tales Ecclesiastici crimen manifestarent inter alios Ecclesiasticos & Regulares: nam ita nullum scandalum oriretur, imò cum dictis viris propalatio effectum bonum faceret, incuteret enim eis timorem: secus autem esset cum secularibus, & de propalatione cum secularibus, loquitur Freitas ubi supra.

RESOL. XCV.

An Episcopi possint cognoscere de hoc crimine, ita ut aliqui penes ipsos possint Confessarios sollicitantes denunciare? Ex p. 2. tr. 4. Ref. 29.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam omnino amplectens ante Bullam Greg. XV. nō poterant cognoscere de crimine Confessariorum sollicitantium mulieres in confessione ex rationibus allatis per DD. ubi infra, sed pertinebat ad Inquisitores: hodie tamē, post dictā Bullam, Episcopi etiam possunt cognoscere de hoc crimine. Et hoc clare apparet ex verbis Pontificis in ipsa Bulla manifestē hoc declarantis. Et hanc sententiam docet novissimē Sanctarellus tract. de hæresi, cap. 44. n. 11. & 13. Acugna de Confess. sollicit. q. 2. per tot. Peyrinus super privit. Minim. tom. 2. constit. 4. Greg. XV. §. 6. n. 10. & Bonacina in var. tract. disp. 6. punct. 3. n. 23. & alij.

RESOL. XCVI.

An Episcopi possint cognoscere de crimine sollicitationis? Et an hoc etiam separatim ab Inquisitoribus, ubi adest Inquisitio Hispanica?

Et quid est dicendum in aliis Regnis, & Inquisitionibus?

Et in Regnis, ubi non est Inquisitio Hispanica, si Confessarius sollicitans, & femina sollicitata eodem tempore ab Episcopo, & Inquisitore citentur, an citatus Inquisitore comparere debeant, non autem coram Episcopo?

Et quid, si Confessarius sollicitans sit Regularis exemptus?

Et docetur, quod Episcopi possunt separatim ab Inquisitoribus procedere in causis fidei, contra suspectos, imò contra Hæreticos, ideo jurisdictionem Inquisitionis non prajudicare jurisdictioni Episcoporum, cum censetur concessa cumulativè, non autem privativè. Ex p. 4. tr. 5. Ref. 52.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam docui in p. 1. tr. 4. de eadem denunciar. * resol. 29. Sed difficultas est an separatim ab Inquisitoribus possint hoc crimen cognoscere Episcopi in Regnis, ubi adest Inquisitio Hispanica? & videtur etiam affirmativè respondendum ex verbis Bullæ Greg. XV. ibi, & præterea omnes Inquisitores, & locorum Ordinarii super his contra prædictos simul, vel separatim in omnibus, &c. Vnde in his verbis æque facultatem inquirendi contra Confessarios sollicitantes concessam esse Inquisitoribus ac Episcopis, docet Castus Palaus in opere mor. tom. 1. tr. 4. disp. 9. punct. 1. n. 9. & punct. 10. n. 4. ergo, &c.

2. Verum de hoc non dubito, sed difficultas est, ut dixi, an stantibus dictis verbis Episcopi, ubi adest Inquisitio Hispanica, possint separatim ab Inquisitoribus contra Confessarios sollicitantes inquirere ex virtute dictæ constitutionis; & certè qui favent parti Episcoporum, affirmativè respondent, cum supradicta verba citatæ constitutionis loquantur, ut patet ex contextu literæ absolute de Episcopis omnium Regnorum, ut possint simul, vel separatim ac Inquisitoribus de dicto crimine cognoscere: ergo, &c.

3. Probatum secundò, quia Episcopi possunt separatim ab Inquisitoribus procedere in causis fidei contra suspectos, imò & contra hæreticos, ut patet ex cap. 12. in tra. suspectos, imò & contra hæreticos, ut patet ex cap. 12. per hoc, de hæret. in 6. ideo jurisdictionem Inquisitionis non prajudicare jurisdictioni Episcoporum, cum

Ex Edicto DD. Inquisit. & c. Ref. XCVII. & c. 417

conferatur concessa cumulative, non autem privative, docet Sylvester *ver. hæreticus*, §. 2. *num. 10.* Rojas *singul.* 28. *num. 2.* Gundisalvus de *hæret. quest.* 7. *num. 9.* Simanca de *Carbol. instit. tit.* 25. *num. 4.* Glossa & Panormitanus in *cap. ad abolendam*, de *hæret.* Sigismundus Scaccia de *judiciis tom. 1. lib. 1. cap. 67. num. 9.* Carera de *hæret. num. 67.* Decianus *tom. 2. lib. 5. cap. 21. num. 10.* & alij, ergo sequitur necessarium, quod Episcopi possint separatim ab Inquisitoribus contra Confessarios sollicitantes, tanquam suspectos de fide procedere, quia, ut dictum est, Episcopi de jure communi procedunt contra hæreticos, vel suspectos, docetque Simanca *tit. 6. num. 3.* & habetur in *cap. presidentes*, *cap. statutum*, *cap. ut Inquisitionis*, de *hæret. in 6. cap. ad abolendam*, *cap. excommunicamus*, de *hæret. Clem. 1. eodem titulo*, & *Extrav. 1. eodem tit.* Unde dati sunt Episcopis Inquisitores tanquam adjutores.

4. Sed his non obstantibus, contrariam sententiam tenendam esse puto; pro cuius confirmatione suppono tanquam certum in regnis Hispaniarum, in quibus Hispanica Inquisitio adest ex consuetudine, & privilegio Pontificio, non posse Episcopos separatim ab Inquisitoribus causas de rebus fidei cognoscere, & denunciationses sibi factas tenere ad ipsos Inquisitores remittere, neque reum posse incarcerare, nisi timeatur de fuga, sed certiorare Inquisitores, ut illum capiant & ita de dicta consuetudine, & privilegio testatur Sanctarellus *tract. de hæresi*, Romæ impressus, *cap. 40. dub. 2. num. 15.* Molina de *just. tom. 5. tract. 5. disp. 28. num. 12. & 13.* Acugna de *Confess. sollicit.* *quasi. 2. num. 1.* Ioann. Valerius in *differentiis utriusque fori*, Pegna in *direct. par. 3. quasi. 52. comment. 101.* & novissime Barbosa in *collectan. tom. 3. lib. 5. tit. 2. cap. 17. num. 3.* & alij.

5. Hoc igitur supposito sic argumentor in favorem DD. Inquisitorum Constitutio Gregorij XV. ut patet ex contextu literæ, præbet authoritatem Episcopis, ut possint separatim in nostro casu inquirere, prout in causis fidei juxta sacrorum Canonum formam, & c. Sed in omnibus causis fidei ex privilegio & consuetudine Inquisitionis Hispanicæ, ut *supra* probatum est, Episcopi non possunt separatim sine Inquisitoribus inquirere; ergo neque posse separatim in casu sollicitationis sine Inquisitoribus inquirere dicendum erit: quia in dicta constitutione, ut patet, non revocantur consuetudines & privilegia Sedis Apostolicæ in contrarium, si alibi adessent, ut adfuit in Inquisitione Hispanica, & ideo sicut Fagundes in 2. editione de *precept. Eccles. pr. 2. lib. 4. cap. 3. num. 97.* & Antonius Soula in *annotat. ad Bullam Gregorij XV. num. 21.* asserunt, quod per dictam Bullam non revocatur privilegium concessum Generali Inquisitori Lusitanicæ advocandi ad se omnem causam hæresis, etiam si coram Ordinariis tractentur: unde non obstante Bulla Gregor. XV. docent hodie posse Inquisitores Generales Lusitanicæ ad se advocare omnes processus & integras causas Confessariorum sollicitantium inceptas coram Episcopis. Sic etiam dicendum est, per dictam Bullam non revocari privilegium concessum Inquisitioni Hispanicæ, ut Episcopi non possint separatim ab Inquisitoribus causas fidei, ut est ista, de qua loquimur, pertractare.

6. Secus autem dicendum est de aliis Regnis & inquisitionibus ubi talis consuetudo & privilegium Papæ non adest, nam ibi ex hac constitutione Pontificia posse Episcopos contra Confessarios sollicitantes separatim ab Inquisitoribus inquirere, concedo.

7. Ex quibus patet responsio ad argumentum primum superius adductum; dico enim intelligendum esse de omnibus Regnis, in quibus Inquisitores non habent privilegium, ut Episcopi non possint separatim ab illis procedere. Ad secundum verò respondeo

illam doctrinam esse veram, loquendo in terminis juris communis, secus autem ex consuetudine & privilegio Apostolico, ut adest in Inquisitione Hispanica, ex rationibus quas optimè observat Ludovicus Molina de *just. tract. 5. disp. 28. n. 13.* ex quibus apparet, quàm utiliter & rationabiliter prædicta consuetudo fuerit introducta, & privilegium concessa.

8. Notandum est tamen hic obiter quod etiam in Regnis ubi non adest Inquisitio Hispanica, si Confessarios sollicitans & femina sollicitata eodem tempore ab Episcopo & Inquisitore citentur, coram Inquisitore comparere debet, non autem coram Episcopo. Et ita contra Rojas *singul. 44. num. 3. & seq.* docet Soula *opusc. de Confess. sollicit. tract. 2. cap. 2. n. 7.* & alij penes ipsum, quia jurisdictio Inquisitorum cum sit delegata à Summo Pontifice superior est, & major jurisdictione ordinaria; si autem Confessarius esset Regularis exemptus, posset in tali casu coram Episcopo comparere, quia Episcopus contra illum procedit ex jurisdictione delegata. Sed in Regnis nostris Hispaniarum etiam hoc ultimum non procedit, quia, ut dictum est, ex consuetudine, & privilegio causæ fidei ab Inquisitoribus tantum tractantur, cum quibus assistunt Episcopi per procuratores.

RESOL. XCVII.

An Episcopi, ubi non adest Inquisitio Hispanica, possint separatim ab Inquisitoribus proferre sententiam contra Confessarios sollicitantes, & e contra, etiam si sola abjuratio eis adjungatur?

Sed quid dicendum est de sententia absolutoria, an possit dari ab Episcopo sine Inquisitoribus? Ex p. 4. tract. 5. Ref. 53.

§. 1. A dvertit Soula post *opusc. de Confess. sollicit.* in *Sup. hoc inf. annot. ad Bullam Greg. XV. num. 20.* quod licet ex dicta constitutione Inquisitores & Episcopi possint procedere, non tamen per illam conceditur, ut sententiam separatim proferant, etiam si sola abjuratio eis injungatur; sed quoad hoc jura, & constitutiones Pontificiæ servandæ sunt. Nec etiam per dictam Bullam tollitur communicatio processuum secundum jus Canonicum. Ita Soula. Igitur dicendum est, quod nec soli Episcopi, nec soli Inquisitores possunt sententiam condemnatoriam proferre adversus Confessarios sollicitantes, ut patet, ex *cap. per hoc, de hæret. in 6.* & ita tenet Pegna in *direct. par. 3. comment. 97.* Lucerna Inquisitor. *ver. absolvere, num. 2.* Antonius Soula *opusc. de Confess. sollicit. tract. 2. cap. 1. n. 15.* & Fagundes de *precept. Eccles. in 2. editione pr. 2. lib. 4. cap. 3. n. 96.* Azorius *par. 1. lib. 8. cap. 18. quasi. 16.* Patams de *origine Inquisitionis lib. 3. quasi. 4. n. 2.* Molina de *just. tract. 5. disp. 28. n. 16.* & alij penes ipsos. Ratio est, quia per abjuratorem abjurans pronuntiatur hæreticus, vel de hæresi suspectus: ergo per hoc verè & propriè condemnatur, si tamen sententiam abjuratorem Episcopi absque Inquisitoribus contra Confessarios sollicitantes ferant, allerunt citati Doctores factum tenere, & ideo, ait Pegna, hæc esse de genere eorum, quæ licet fieri prohibeantur, facta tamen tenent & licet Castrus Palaus *tom. 1. tract. 4. disp. 8. punct. 13. num. 18.* contrarium doceat, ex *Clement. 1. de hæret.* ubi postquam Pontifex dixerat non posse Inquisitorem absque Ordinario, vel e contra, ad sententiam contra reos procedere, concludit, non valebit, & si secus præsumptum fuerit, irritum sit & inane.

2. Sed quid dicendum de sententia absolutoria, an possit dari ab Episcopis sine Inquisitoribus? Affirmative responderet Fagundes loco citato, *num. 93.* & Soula *num. 12.* Molina *num. 15.* & alij penes ipsos; quia in jure

jure solum prohibetur supradictis proferre sententiam contra eos, ut patet ex *ex dicta Clem. 1.* ergo poterunt proferre pro reis.

3. Verum negatiyam sententiam docet Pegna in *director. inquis. part. 3. comment. 97. Rojas singul. 27. num. 7. Simanch. in instit. Cathol. tit. 3. num. 8. Azorius, Carerius, Zanchinus, & alij, quos citat Barboz. in dicta Clem. 1. num. 18.* quibus addo ex neotericis Castrum Palaeum ubi *supra, num. 20.* & ratio est, quia licet textus illius Clementinae de sola sententia condemnatoria expresse loquatur, indirecè tamen loquitur de qualibet sententia ob communicationem processuum praequisitam. Deinde confirmatur hæc opinio; quia eo ipso quod in *Clement. 1.* sit restrictum jus antiquum quoad condemnationem, ita ut Inquisitores & Episcopi non possint separatim condemnare, sequitur quod similiter non possint absolvere. Probatur consequentia, quia condemnare & absolvere eiusdem sunt potestatis, ut puta contraria & adversa ex *l. qui condemnare, ff. de re iudicata. ergo, &c.*

RESOL. XCVIII.

An Inquisitores possint animadvertere in sollicitationem præteritam, si jam præjudicata fuerit ab Episcopo? Et an Confessarius sollicitans, qui non iudicatur suspectus, non ideo ad suum Ordinarium sit remittendus, sed ab Inquisitoribus ratione culpæ puniri debeat? Ex p. 4. tr. 5. § 4.

Sup. hoc inf. in tr. 12. ref. 7. §. pen. & hic lege doctrin. præcedentis Ref. §. 1. **N**egativè respondet Acugna *tr. de Confessarij sollicitant. quest. 3. num. 11.* ubi sic ait. Tunc non extenditur ad præterita nostra conclusio, cum talia crimina ab ordinario iudice præjudicata fuerint; nam manent tunc extincta in foro Ecclesiæ vel enim reus judicialiter absolutus est, ob id listet accusatio, non ultra progrediens, ex *cap. de his, accus. Vel damnatus idem reus per diffinitivam sententiam est, atque similiter in ipsum accusatio progredi non potest. Ita ille.*

2. Sed adversus illum insurgit Emmanuel Moura *opuscul. 1. de ens. & incant. sect. 3. cap. 3. num. 16.* ubi ita asserit. Non loquitur Acugna consequenter, quatenus dicti in sollicitationem præteritam non posse ire Inquisitores, cum præjudicata fuerit ab Episcopo, siue absolutus, siue finaliter condemnatus fuerit sollicitans, quamvis non fuerit sufficienter punitus. Nam, inducit suspensionem de hæresi, & constitutio Pontificis est solum excisiva jurisdictionis Inquisitorum, consequens necessarium est, ut ipsi possint illud reassumere, saltem ut reum cogant ad abjuracionem. Hæc ille.

3. Verum sententiam Illustrissimi, & Doctissimi Roderici Acugna, merito hunc Archiepiscopi Bracharenensis, acriter defendit Freytas in *additionibus novissimis ad dictam qu. 3. n. 37. & seq.* ubi respondet ad rationes Emanuel. de Moura, vide illum & non pigebit.

Sup. hoc inf. ref. 1. not. præterita in ejus §. ult. 4. Non desinam etiã hic obiter adnotare Confessarij sollicitantem, qui non iudicatur suspectus non esse ad suum Ordinarium remittendum, sed ab Inquisitoribus ratione culpæ puniri debet; nec valet dicere, quod cessante suspitione contra fidem, videtur suspendi Inquisitorum jurisdictionis; nam respondeo, quod licet ratio commissionis sit suspicio, commissio tamen Pontificis est absoluta, & Summ. Pontifex ex illo facto præsumit, & super præsumpto statuit, & ita docet Sousa *opuscul. de Confessarij sollicit. tr. 2. c. 1. n. 7.* & idem Molles *in sum. 10. 1. tr. 7. c. 2. 4. n. 45.* sic ait: Si Confessarij sollicitantes non sint suspecti de hæresi, imponitur eis penitentia secularis sine abjuracione secundum qualitatem excessus. Ita ille.

RESOL. XCIX.

An quis legere, & retinere Adonem Marini, esset S. Officio denunciandus? Et an absque facultate retinens, & legens librum hæreticum possit illum comburere, & minime Inquisitori tradere? Ex p. 10. tr. 12. & Misc. 2. Ref. 49. alias 48.

§. 1. **N**egativè videtur respondendum, per ea quæ docet Carena in *Praxi sancti Officii, par. 2. tit. 10. §. 10. n. 60.* ubi sic ait: An retinens huiusmodi libros prohibitos ob res lascivas, sicut denunciandi S. Officio, in quo (salva semper declaratione S. Matris Ecclesiæ & sacre Congregationis Eminen. Cardinal. sup. Inquisitorum) dicerem quod non, nisi huiusmodi retentores alias essent de hæresi suspecti; verba enim Edicti Eminentiissimi Domini Cardinalis Episcopi nostri, & Reverendissimi Patris Inquisitoris, nullo modo comprehendunt huiusmodi libros, & alias ex dispositione juris communis nulla apparet obligatio huiusce denunciationis. Ita Carena, quæ secundum ejus mentem dicta esse volo.

2. Sed si aliquis hic incidenter quærat, num quis absque facultate retinens, & legens librum Hæreticum, possit illum comburere, & minime Inquisitori tradere. Ad hoc dubium sic respondet Pueronius in *Comment. ad Bullam Canes, cap. 1. n. 108.* Dicendum existimo, excusari eum, non solum qui bona fide à seipso combureat, sed etiam metu pœnæ; aut quia ipse librum composuerit; aut quia sine facultate legerit, vel retinuerit, à seipso combureret. Nam alias, & finis legis haberetur, quod scilicet liber supprimatur; & ad simplicem actum obedientiæ, non videtur cum tanto suo discrimine iste obligandus. Et hæc Constitutiones Pontificum non obsunt cum loquantur de illis, qui ex licentia quas revocant, libros habebant, aut legebant, ut est animadvertere: Exinde asserendum nullam Censuram revera contrahi ex eo, quod quis quacunque ex causa à seipso incendat; & quidem quoad Censuram Bullæ præsentis expresse tenent Suarez *de fide, diffinitione 20. sect. 2. m. 29. Sanchez ad præcept. Decal. lib. 2. c. 10. n. 56. Sousa Relict. Bull. Canes disp. 13. concl. 3. Dardus lib. 2. Comment. in Bulla Canes, cap. 1. quest. 52. n. 34. Bonacina tom. 3. disp. 1. q. 1. punct. 4. n. 18. Scotus Theorem. 106. col. 13. in initio, eo quia, cum satis sit iuxta tenorem illius non retinere, nec aliud requiratur, abiciens à se combustionem, non retinet. Sed nec obstant Iulij, aut Pauli Constitutiones; nam pœnæ in contra facientes ex Bulla Iulij, non sunt referendæ nisi ad illos, qui post revocationem licentiæ retinuerint, seu in eos, qui recusant deferre Inquisitoribus, ita tamen ut sibi retineant; hi enim censentur contraire intentionem legis, quæ est ne prætextu licentiarum libri legantur; & eorum exterminationi obviatur. Quod verò ad Constitutionem Pauli IV. absolutio veratur impendi ei, qui habens librum ad Inquisitores non deferat, porro si non habeat quacunque ex causa, non potest deferri, & per consequens dispositio Constitutionis tunc locum non habet. Huculque Pæconus. Sed ego non video quare legens hæreticum librum absque facultate, possit illum comburere, & non potius Confessario præbere, ut illum deferat Inquisitoribus & sic observabit Constitutiones Pontificum absque periculo, & discrimine.*

In indice primo hujus tom. 5. vide Apendicem ad hunc tract. 9. ubi reperies alias paucas difficultates mistas, & dispersas per alios tom. tract. & Res. quæ simul pertinent ad hunc tract. 9. de Denunciationibus, &c.

TRACTA